

NASTAVNI PLAN I PROGRAM PRVOG CIKLUSA STUDIJA NA EKONOMSKOM FAKULTETU UNIVERZITETA U BANjOJ LUCI

STUDIJSKI PROGRAM

„POSLOVNA INFORMATIKA“

2018. GODINA

SADRŽAJ

Uvod.....	3
1. NAZIV I CILjEVI STUDIJSKOG PROGRAMA <i>POSLOVNA INFORMATIKA</i> DODIPLOMSKIH AKADEMSKIH STUDIJA – STUDIJA PRVOG CIKLUSA	6
1.1. Utemeljenost studijskog programa.....	7
1.2. Struktura studijskog programa	7
1.3. Svrha studijskog programa.....	8
2. MODEL STUDIJSKOG PROGRAMA	9
3. NAUČNA OBLAST KOJOJ PRIPADA STUDIJSKI PROGRAM.....	9
4. VRSTA STUDIJA I ISHOD PROCESA UČENjA	10
4.1. Vrste studija	10
4.2. Ishod procesa učenja	10
4.3. Izlazne kompetencije studenata (learning outcomes, engl.).....	10
4.4. Zanimanja koje će moći obavljati studenti po završetku studija.....	11
5. AKADEMSKI NAZIV.....	11
6. USLOVI ZA UPIS NA STUDIJSKI PROGRAM	12
7. LISTA OBAVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA	13
7.1. Tabelarni pregled predmeta na studijskom programu.....	14
7.2. Matrica ishoda učenja studijskog programa Ekonomija i poslovno upravljanje	17
7.3. Opisi, odnosno specifikacije predmeta (knjiga predmeta).....	17
8. NAČIN I POTREBNO VRIJEME IZVOĐENJA STUDIJA	18
8.1. Način izvođenja studija – tradicionalno	18
8.2. Neposredna nastava.....	18
8.3. Samostalni rad studenta.....	21
8.4. Ocjenjivanje studenta	24
9. BODOVNA VRIJEDNOST PREDMETA U SKLADU SA EVROPSKIM SISTEMOM PRENOŠA BODOVA – ECTS	26
10. PREDVIĐENI BROJ SATI ZA POJEDINE PREDMETE	28
11. DOKAZ O PODUDARNOSTI	30
12. PREDUSLOVI ZA UPIS POJEDINIH PREDMETA	30
13. NAČIN IZBORA PREDMETA IZ DRUGIH STUDIJSKIH PROGRAMA	30
14. KRITERIJI I NAČINI OSIGURANjA KVALITETA.....	30
15. USLOVI ZA PRELAZAK SA DRUGIH STUDIJSKIH PROGRAMA	32
16. OBAVEZE STUDENATA I DINAMIKA STUDIRANjA	32
17. DODATAK – 7.2. SADRŽAJ NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA PRVOG CIKLUSA STUDIJA – SILABUSI	33

Uvod

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci je visokoškolska institucija u sastavu Univerziteta u Banjoj Luci čija je osnovna djelatnost naučno-nastavni i naučnoistraživački rad. Ekonomski fakultet u Banjoj Luci osnovan je Rješenjem Skupštine opštine Banja Luka, broj: 01-012/75 od 06.02.1975. godine. Ekonomski fakultet se razvio iz Odjeljenja Ekonomskog fakulteta u Sarajevu, koje je počelo s radom 01.11.1974. godine. Ekonomski fakultet posjeduje sve neophodne dozvole za rad i u potpunosti ispunjavanja uslove propisane Zakonom (Rješenje o utvrđivanju uslova za početak rada visokoakademске ustanove, broj rješenja 07.1-4462/07 od 02.07.2007. godine; Rješenje o upisu u sudski registar, broj rješenja 1-587-00 od 13.09.2007. godine i Dozvolu za rad, broj dozvole 07.23/602-3900/09, od 22. 06. 2009. godine). Univerzitet u Banjoj Luci je 2013. godine akreditovan i upisan u Registar visokoškolskih ustanova koji se vodi kod Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Republike Srpske. Univerzitet u Banjoj Luci danas ima 17 fakulteta sa 58 studijskih programa I ciklusa studija, 65 programa II ciklusa i devet studijskih programa III ciklusa studija.

Nastavu izvodi 811 nastavnika i saradnika u punom radnom odnosu. Pored njih, na Univerzitetu je angažovano 170 nastavnika u dopunskom radnom odnosu, 168 gostujućih profesora iz inostranstva i 121 stručni saradnik za potrebe realizacije kliničke prakse. Administrativno-tehničku podršku pruža 559 službenika.

Trenutno na Univerzitetu studira 14.699 studenata iz svih krajeva Republike Srpske, ali i iz inostranstva. Do sada je diplome osnovnih studija steklo 31.500 studenata, 350 studenata master studija, 1.150 magistara i 645 doktora nauka.

Misija Ekonomskog fakulteta je edukacija i ospozobljavanje visokoobrazovnog akademskog i stručnog kadra, razvoj tržišno orijentisanih kompetencija studenata¹, kao i naučnoistraživački rad i saradnja na državnom, regionalnom i međunarodnom nivou sa naučnoistraživačkim institucijama, vladinim i nevladinim institucijama i privredom.

Vizija Ekonomskog fakulteta:

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci je moderan, razvijen, progresivan i otvoren fakultet koji predstavlja glavnu okosnicu ekonomskog razvoja Republike Srpske.

Glavni cilj Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci je da postane lider iz oblasti visokog obrazovanja i naučnoistraživačkog rada u okvirima Republike Srpske i Bosne Hercegovine, i šire, u regionalnom kontekstu.

Specifični ciljevi Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci su:

1. kontinuirano unapređenje kvaliteta nastavnog procesa na I., II i III ciklusu studija, usklađenog sa zahtjevima realnog sektora i principima bolonjskog procesa;
2. poboljšanje kompetencija nastavnog i saradničkog osoblja i izlaznih kompetencija studenata stalnim inovacijama u nastavnom procesu i naučnoistraživačkom radu i učestvovanjem u međunarodnim projektima;
3. jačanje međunarodne saradnje i pozicije Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci u inostranstvu.

¹ U daljem tekstu koristićemo termine student, kandidat, nastavnik, menadžer i ostale stručne termine kao rodno neutralne termine koji se odnose i na ženski i na muški rod (prim. aut.).

Aktuelni nastavni plan i program *Ekonomija i poslovno upravljanje* licenciran je 17.11.2014. godine i početkom akademske 2017/2018. godine, upisali smo studente četvrte godine studija na četiri odsjeka. Nakon brojnih analiza, uključujući usvojeni Samoevaluacioni izvještaj 2017. godine, redovno usvajаниh godišnjih izvještaja i godišnjih planova rada Ekonomskog fakulteta u periodu od 2012. godine do 2016. godine, sprovedene ankete među studentima o razlozima upisa na Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci, krajem decembra 2016. godine na uzorku od 109 studentkinja i studenata I godine studija, analize tržišta rada i potreba realnog sektora, na osnovu redovnih kontakata s IT (Informacione tehnologije) Klasterom Banja Luka, čiji je Ekonomski fakultet suosnivač i IT kompanijama, Privrednom komorom Republike Srpske, Gradskom razvojnom agencijom Banja Luka i analizom tržišta rada, donijeli smo odluku o pokretanju novog studijskog programa *Poslovna informatika*.

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci lider je u Republici Srpskoj po kvalitetu svojih studijskih programa, nastavnog osoblja i izlaznih profila studenata. Diplomirani studenti Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci danas su generalni direktori banaka, osiguravajućih društava, mikrokreditnih institucija, menadžeri u privatnim i javnim malim, srednjim i velikim preduzećima, glavni revizori, vodeće računovođe, ekonomski analitičari, stručnjaci za međunarodnu ekonomiju, marketing, menadžment i preduzetništvo. U posljedne dvije decenije našom diplomom mogli su se ponositi predsjednik Republike Srpske, premijeri, ministri, viceguverneri.

Posebnu pažnju posvećujemo studentskom preduzetništvu. Kao rezultat sistematskog rada profesora, asistenata, istraživača i studenata kroz rad Centra za projektni menadžment i preduzetništvo Ekonomskog fakulteta i Centra za preduzetništvo i revitalizaciju preduzeća Ekonomskog fakulteta, u saradnji sa institucijama preduzetničke infrastrukture Univerziteta u Banjoj Luci - UNI BL (Univerzitetski preduzetnički centar i Inovacioni centar Banja Luka, čiji je jedan od osnivača Univerzitet), u posljedne četiri godine pokrenuto je desetak start ap preduzeća od strane naših studenata, uglavnom iz oblasti digitalnog marketinga i IT-a. Upravo je rast interesa za visokoobrazovanim stručnjacima iz oblasti poslovne informatike i informacionih tehnologija u Republici Srpskoj, ali i u cijelom regionu zapadnog Balkana, bio signal za izradu novog plana i programa.

Analizom tržišta rada u Srbiji, u kojoj je aktuelno nekoliko studijskih programa iz oblasti poslovne informatike, možemo zaključiti da je profil diplomaca diplomiranih ekonomista – poslovnih informatičara prepoznat od strane tržišta rada u Srbiji kao manje tehnički kompetentan od inžinjera elektrotehnike – smjer računarstvo, inžinjera organizacionih nauka – smjer IST, kao i diplomiranih informatičara (PMF), ali da su daleko bolje pozicionirani u poslovima povezanim sa poznavanjem poslovnih procesa, poslovnom analitičkom, analizom podataka i poslovnom intelecencijom, uvođenjem integrisanih poslovnih rješenja (ERP, CRM i slično), kao i menadžerskim i organizacionim poslovima u IT kompanijama, ali i IT odjeljenjima drugih preduzeća. Takođe, svi diplomirani studenti odmah pronalaze posao, što je slučaj i na tržištu rada u BiH, gdje vlada velika tražnja za ovim profilom stručnjaka.

Studenti sa diplomom Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, sa izgrađenim kompetencijama i međunarodno priznatom diplomom (veliki broj naših studenata nastavio je školovanje na studijima II i III ciklusa studija u Austriji, Njemačkoj, Velikoj Britaniji, Mađarskoj, Italiji, Kanadi, Sjedinjenim Američkim Državama, Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Sloveniji i drugim zemljama, prema evidenciji Studentske službe Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci) mogu se zaposliti u javnom sektoru, poslovnom nefinansijskom i finansijskom sektoru, samozapošljavanjem i zapošljavanjem u trećem sektoru. Diploma Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci je brend. To potvrđuju i diplomirani ekonomisti, masteri ekonomije, magistri ekonomskih nauka i doktori ekonomskih nauka koji obavljaju visoke državničke dužnosti u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, ali i upravljaju finansijskim institucijama, institucijama Vlade Republike Srpske, te javnim i privatnim preduzećima. Potrebe tržišta rada su bili naš glavni

pokretač u izradi novog nastavnog plana i programa *Poslovna informatika*. Sama izrada novog nastavnog plana i programa bila je u skladu sa evropskim Standardima i smjernicama za obezbeđivanje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ENQA, 2015), uz aktivno učešće zaposlenih relevantih stručnjaka Univerziteta u Banjoj Luci, Privredne komore Republike Srpske, IT kompanija Lanaco i DVC Solutions iz Banja Luke i studenata prvog i drugog ciklusa studija Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

1. NAZIV I CILJEVI STUDIJSKOG PROGRAMA POSLOVNA INFORMATIKA DODIPLOMSKIH AKADEMSKIH STUDIJA – STUDIJA PRVOG CIKLUSA

Studij Ekonomskog fakulteta na I ciklusu studija već se organizuje na studijskom programu: *Ekonomija i poslovno upravljanje*.

Studijski program pod nazivom *Poslovna informatika* je drugi studijski program Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci koji će se implementirati paralelno uz postojeći studijski program, uz obezbijedenu prohodnost studenata na oba studijska programa. Studijski program *Poslovna informatika* nema odsjeke i smjerove.

Ciljevi studijskog programa su osposobljavanje budućih diplomiranih ekonomista – poslovnih informatičara da:

- samostalno ili u timu uspješno obavljaju poslove iz oblasti poslovne ekonomije i menadžmenta sa naglaskom na poslove povezane sa užom naučnom oblašću Poslovna informatika;
- da primjenjuju principe agilnog projektnog menadžmenta u rješavanju praktičnih poslovnih problema i timskim radom sistematski tragaju za inovativnim poslovnim rješenjima;
- primjene multidisciplinarni pristup u rješavanju poslovnih i naučnih izazova iz oblasti Poslovne informatike i srodnih oblasti kao i da unaprijede donošenje poslovnih i drugih odluka primjenom ekonomske teorije i teorije iz oblasti Poslovne informatike kao i metoda naučnog odlučivanja;
- nastavak studija u drugom ciklusu studija, odnosno master studiju.

Pošto se radi o osnovnom akademском dodiplomском studiju na Ekonomskom fakultetu, cilj studijskog programa je obrazovanje stručnjaka čije će kompetencije biti i opšteg karaktera, sa širokim i svestranim uvidom u akademska znanja i praktične poslove u okviru ekonomije, ali sa naglaskom na kompetencije, znanja i vještine iz oblasti uže naučne oblasti Poslovna informatika.

Funkcionalno gledano, cilj studijskog programa je da studentima Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci ponudi bazična znanja, predstavi koncepcije i specifične alatke savremenog marketiškog istraživanja tržišta, kreiranja, planiranja, ostvarivanja, praćenja i kontrole ekonomskih i poslovno-informatičkih fenomena i problema. S druge strane, cilj programa je da studentima pruži neophodne kompetencije, znanja i vještina za obavljanje ekonomske i poslovno-informatičkih poslova u preduzećima, profitnim i neprofitnim organizacijama, kao i u organima javnog sektora i institucijama, kako u domaćim, tako i u međunarodnim razmjerama. Program obezbjeđuje potrebna teorijska i primijenjena znanja, kompetencije i vještine koje diplomiranom studentu omogućavaju da samostalno analiziraju i rješavaju probleme iz oblasti ekonomije, poslovnog upravljanja i poslovno-informatičke problematike. Program nudi široko obrazovanje i obučavanje studenata u analitičkim vještinama za efikasno i odgovorno donošenje odluka, kako na makronivou, tako i na mikronivou. Ovako koncipiran studijski program studentima pruža mogućnost izbora različitih vidova zaposlenja uključujući samozaposlenje, traženih zanimanja i izazovnih karijera.

Pošto se radi o usmjerenom studijskom programu, završavanjem prvog ciklusa studenti se mogu opredijeliti za nastavak svog obrazovanja kroz dodatno fokusiran studijski program drugog ciklusa (master), ili da se opredijele za proces samoosposobljavanja i građenja karijere sticanjem konkretnog poslovnog iskustva.

Posebno ističemo značaj da se kod studenata razvije društveno odgovorno ponašanje i da pri rješavanju ekonomskih i poslovno-informatičkih problema uvažavaju društvena, politička kao i

ekološka pitanja, što je u potpunosti u saglasnosti sa ovim studijskim programom, kao i savremenim društveno-ekonomskim kretanjima u preduzetničkom društvu znanja, to jest takozvanom digitalnom društvu XXI vijeka.

1.1. Utjemeljenost studijskog programa

Studijski program I ciklusa studija *Poslovna informatika* utemeljen je na:

- Zakonu o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 73/10, 104/11, 84/12. i 108/13);
- Statutu Univerziteta u Banjoj Luci, Statutu Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci i na drugim normativno-pravnim dokumentima ovih ustanova;
- Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci;
- Pravilima studiranja na III ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci;
- Pravilniku o vanrednom studiju Univerziteta u Banjoj Luci;
- Magna karti: Magna Charta Universitatum;
- Bolonjskoj deklaraciji: The European Higher Education Area Joint Declaration of the European Ministers of Education convened in Bologna on the 19th of June 1999;
- Praškom komunikeu: Towards the European Higher Education Area – Communiqué of the meeting of European ministers in charge of higher Education, Prague on 19th of May 2001;
- Sorbonskoj deklaraciji: Joint declaration on harmonisation of the architecture of the European higher education system (Sorbone, Paris, 25th of May, 1998);
- Izjavi iz Salamanke: Message from the Salamanca Convention of European Higher Education Institutions;
- Okviru za visokoakademske kvalifikacije u Bosni i Hercegovini: Bosnia and Herzegovina (BiH) higher education qualification framework;
- Okviru kvalifikacija u evropskom prostoru visokog obrazovanja (QF EHEA);
- Evropskom okviru kvalifikacija za cjeloživotno učenje (EQF);
- Konvenciji o priznavanju kvalifikacija u oblasti visokog obrazovanja u evropskom regionu (Lisabonska konvencija);
- Standardima i smjernicama za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG)
- Studijskim programamima na prostoru bivše Jugoslavije i šire.

1.2. Struktura studijskog programa

Studijski program osnovnih akademskih studija *Poslovna informatika* traje četiri studijske godine i ima 240 ECTS bodova. Riječ je o jedinstvenom i složenom studijskom programu, koji je kreiran u skladu s najnovijim dostignućima ekonomske i informatičke nauke, savremenom praksom renomiranih fakulteta u Evropi i svijetu, kao i potrebama naše privrede i društva. Studijski program je definisan tako da bude cjelovit, sveobuhvatan i usaglašen sa drugim studijskim programima Fakulteta (na studijama I, II i III ciklusa) prema modelu 4 + 1 + 3.

Program ima jasno definisano svrhu i ulogu u obrazovnom sistemu u sistemu visokog obrazovanja. Ciljevi studijskog programa, ishodi učenja, znanja i vještine, koji se njegovim savladavanjem stiču, precizno su određeni i usklađeni sa strateškim opredjeljenjima Univerziteta u Banjoj Luci, kao i strateškim ciljevima Ekonomskog fakulteta.

Prve dvije godine studija studijskog programa *Poslovna informatika* na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci zajedničke su sa studijskim programom *Ekonomija i poslovno upravljanje* (razlikuju se u dva obavezna predmeta) i daju osnovna znanja, vještine i kompetencije namijenjene diplomiranim ekonomistima. Treća i četvrta godina studija je specijalističkog i usko-specijalističkog karaktera i namijenjena je izučavanju pojedinih stručnih disciplina iz uže naučne

oblasti Poslovna informatika i sa njom srodnih naučnih oblasti i pružaju uskostručna znanja, vještine i sposobnosti namijenjene profilu samog studijskog programa.

Na nivou studijskog programa obezbijeđen je odgovarajući procenat izbornosti, što osnovnim akademskim studijama daje neophodnu fleksibilnost. Od ukupno 32 predmeta (četiri predmeta po semestru i obaveznu stručnu praksu u svim semestrima u trećoj i četvrtoj godiini studija) i završnog rada, pet predmeta, *uključujući i završni rad*, izborni su predmeti, što čini 15,51% od ukupnog broja predmeta. U strukturi studijskog programa zastupljene su u odgovarajućim proporcijama, sve četiri grupe predmeta: akademsko-opšteobrazovni, teorijsko-metodološki, naučno-stručni i stručno-aplikativni predmeti.

Izborne predmete studenti biraju anketom najkasnije dvije radne sedmice prije početka svake nove akademske godine, s time da:

- minimalan broj studenata za izborni predmet na drugoj godini studija iznosi 50. Ako studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum 50 kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi na svim predmetima paralelno na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata;
- minimalan broj studenata za izborni predmet na trećoj godini studija je 20, a za izborne predmete studenti se opredjeljuju anketom. Ukoliko anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum 20 studenata po predmetu, nastava će se izvoditi na svim predmetima paralelno na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata;
- minimalan broj studenata za izborni predmet na četvrtoj godini studija iznosi 10, a za izborne predmete studenti se opredjeljuju anketom. Ako studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum deset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi na svim predmetima paralelno na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata po predmetu.

Nastava na ovom studijskom programu realizuje se prema planu izvođenja nastave i uz primjenu raznovrsnih pedagoških metoda kako bi se kod studenata razvile različite sposobnosti i vještine i kako bi se svima omogućilo da, bez obzira na različite stilove učenja, pod približno istim uslovima usvajaju nova znanja. Plan je usaglašen sa Odlukom o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenta koji usvaja Nastavno-naučno vijeće Fakulteta neposredno prije početka akademske godine i Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci.

1.3. Svrha studijskog programa

Vizija ovog studijskog programa podrazumijeva održavanje i unapređivanje nacionalne i liderske pozicije Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci u okviru akademskih univerzitetskih studijskih programa, profilisanja koja nude znanja i kompetencija iz domena opšte i poslovne ekonomije, ekonomske analitike kao i poslovne informatike i primjene informacionih tehnologija u profitnim, vladinim i neprofitnim organizacijama.

Studijski program *Poslovna informatika* prati dinamične promjene u ekonomskom i informaciono-komunikacionom okruženju, izlazeći u susret potrebama za novim kompetencijama, znanjima i vještinama, koji se od diplomiranih ekonomista zahtijevaju kako od preduzeća i privrede, tako i od državnih institucija, sa naglaskom na specifična poslovno-informatička znanja koje savremeno poslovanje nerijetko zahtjeva od diplomiranih ekonomista.

Studijski program ospozobljava studente za širok spektar zanimanja iz opšte i poslovne ekonomije sa naglaskom na specifična znanja iz oblasti poslovne informatike i primjene savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija u poslovanju, nudeći im najsavremenija teorijska saznanja i praktične vještine iz pomenutih oblasti. Radi se o specilizovanom programu unutar naučne oblasti Ekonomije, i to uže naučne oblasti Poslovna ifnformatika, koji posebno naglašava multudisciplinarni pristup akademskom studiranju. Akcenat je na kombinovanju i uskladivanju makropristupa i mikropristupa, kombinovanju i uskladivanju komparativnog, međunarodnog,

nacionalnog, sektorskog, granskog i poslovnog pristupa izučavanju savremenih poslovno-informatičkih, kao i ekonomskih predmeta, tema i problema.

Studijski program je višedimenzionalno i modularno koncipiran i strukturiran, tako da ide od opštih ka pojedinačnim i specifičnim znanjima koja se nude studentima iz: ekonomske analize i politike, ekonomske teorije, ekonomske politike i razvoja, fiskalne ekonomije, monetarne ekonomije, međunarodne ekonomije, preduzetništva, marketinga, menadžmenta, trgovine, računovodstva, revizije, poslovnih finansija, aktuarstva, operacionih istraživanja, statistike, poslovne informatike, kao i niza srodnih znanja, vještina i kompetencija.

Pored kreiranja i stvaranja kompetentnih i traženih obrazovnih profila na tržištu rada, koji bi se brzo zapošljavali, svrha ovog složenog i multidisciplinarnog studijskog programa je i osposobljavanje studenata za nastavak studija na master, specijalističkim (studij II ciklusa) i doktorskim studijama (studij III ciklusa) iz oblasti Poslovne informatike, ali i iz ekonomskih i drugih srodnih užih naučnih oblasti.

Svrshodnost studijskog programa provjerava se i testira u okviru njegove naučne zasnovanosti na svim dosadašnjim tokovima razvoja ekonomske nauke, kao i nauka povezanih sa primjenom informaciono-komunikacionih tehnologija u poslovanju u domaćim i svjetskim okvirima. Zbog toga je nastavni plan kompatibilan s programima istih ili sličnih usmjerena na inostranim univerzitetima, dok nastavni programi pojedinih predmeta uvažavaju sva naučna dostignuća stranih i domaćih autora.

Program istovremeno prati i sve novine u oblasti obrazovanja, kao što su standardi kvalifikacija (QS – Qualification Standards) i relevantni standardi zanimanja (OS – Occupational Standards), koji su međusobno povezani, kao i pravce razvoja visokog obrazovanja u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini u cilju pružanja kvalitetnog, fleksibilnog i efikasnog obrazovnog procesa.

2. MODEL STUDIJSKOG PROGRAMA

Model studijskih programa je 4 + 1 + 3. Dodiplomski studij traje četiri godine, odnosno osam semestara ili 240 ECTS bodova, master studij traje jednu godinu, odnosno dva semestra ili 60 ECTS bodova, a doktorski studij traje tri godine, ili 180 ECTS bodova, što ukupno čini 480 ECTS bodova.

3. NAUČNA OBLAST KOJOJ PRIPADA STUDIJSKI PROGRAM

Studijski program I ciklusa studija *Poslovna informatika* sa četvorogodišnjih dodiplomskih akademskih studija pripadaju naučnoj oblasti 5.0.0. Društvene nauke, naučnom polju 5.2.0. Ekonomija i poslovanje.

Predmeti na studijskom programu Poslovna informatika pripadaju naučnim oblastima kategorizovanim u uže naučne oblasti prema Nomenklaturi polja i užih naučnih oblasti, Pravilnika o izmjeni pravilnika o naučnim i umjetničkim oblastima, poljima i užim oblastima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 27/2010) i Odlukom Senata Univerziteta u Banjoj Luci, broj: 02/04-3.2082-64/12, od 13.09.2012. godine:

Poslovna informatika, Aktuarstvo, Ekonometrija, Ekonomsko planiranje i razvoj, Ekonomska analiza, Fiskalna ekonomija, Marketing, Međunarodna ekonomija, Monetarna ekonomija, Operaciona istraživanja, Poslovne finansije, Preduzetnička ekonomija, Računovodstvo i revizija, Teorijska ekonomija, Statistička analiza i Menadžment.

1.0.0 Prirodne nauke, 1.1.0 Matematika, 1.1.1 Matematička analiza i primjena

1.2.2. Informacione nauke i bioinformatika (razvoj softvera)

4. VRSTA STUDIJA I ISHOD PROCESA UČENJA

4.1. Vrste studija

Studijski program I ciklusa studija *Poslovna informatika* (četvorogodišnji dodiplomski akademski studij) traje osam semestara, ukupno 240 ECTS poena.

4.2. Ishod procesa učenja

Nakon uspješnog završetka I ciklusa studija studenti će steći kvalifikacije s kojima će:

- pokazati osnovna i specifična znanja iz oblasti ekonomije, menadžmenta i poslovne informatike primjenjiva u rješavanju problema poslovnog odlučivanja u neizvjesnom poslovnom okruženju i upravljanja prostim i složenim organizacionim sistemima u privrednim i neprivrednim djelatnostima, kao i iz primjene informaciono-komunikacionih tehnologija u poslovanju;
- uspješno primjenjivati alatke mikroekonomiske i makroekonomiske analize na osnovu kojih će biti sposobljeni da kritičkim sudom donose kratkoročne i dugoročne poslovne odluke, kako u uslovima prosperiteta, tako i uslovima recesije, krize i oskudnosti informacija na tržištu;
- biti sposobljeni da primjenjuju osnovne metode sticanja znanja i primijenjenih istraživanja iz oblasti ekonomije i poslovne informatike primjenjujući dostupne pristupe za rješavanje problema shodno principu racionalnosti raspoloživih inputa, tj. resursa i raspoloživog vremena;
- primjenom modernih sredstava komunikacije i poznavanjem stranih jezika biti sposobljeni za prenos i razmjenu ideja, informacija, definisanje i jasno razgraničenje relevantnih problema u odnosu na nerelevantne koje treba rješavati, kao i obezbjeđenje mogućih rješenja problema i širem auditoriju koji ne posjeduje specifična znanja iz oblasti ekonomije;
- biti u mogućnosti da započnu samostalno ili u timu vlastiti biznis, primjenjujući stečena znanja, kao i sposobnost za rad u timu;
- uspješno koristiti savremene alate i metode u radu sa informaciono-komunikacionim tehnologijama i primjenjivati iste u savremenom poslovanju;
- na efikasan način predstaviti svoje ideje i ishode rada velikom broju zainteresovanih strana uz upotrebu modernih komunikacionih kanala i uređaja;
- biti u mogućnosti razumjeti poslovne procese, modelovati poslovni informacioni sistem, kao i koordinisati i upravljati razvojem poslovnih softvera;
- biti sposobljeni i motivisani da sistematskim traganjem za inovativnim rješenjima doprinesu zadovoljavanju potreba i kreiranjem vrijednosti svim zainteresovanim stranama u poslovnim i organizacionim procesima;
- izgraditi vještine i trajnu motivisanost za nastavak školovanja na drugom ciklusu studija i aktivnu primjenu koncepta cjeloživotnog učenja.

4.3. Izlazne kompetencije studenata (learning outcomes, engl.)

Od opštih znanja i vještina studenti bi stekli i usvojili osnovne informacije i putokaze o ekonomskoj nauci sa naglaskom na znanja i vještine iz uže naučne oblasti poslovne informatike, kako kroz teorijsku, matematičko-statističku, tako i praktičnu prizmu.

S tim u vezi, studenti bi bili sposobljeni da razumiju ulogu i značaj optimizacije odnosa između ulaganja i efekata, kako na makronivou, tako i na mikronivou. Bili bi u mogućnosti da verbalno, grafički, matematički i ekonometrijski predstavljaju ekonomske ideje i analize, uključujući i njihov međusobni odnos. Pored toga, bili bi sposobljeni da raspravljaju, analiziraju i procjenjuju politiku vlade i da procijene ekonomske performanse naše privrede, drugih privreda i globalne ekonomije. Izučavanjem ekonomije studenti bi trebalo da razumiju i primjenjuju ključne pojmove: oportunitetni troškovi, maksimizacija profita, motivisanje i podsticanje ljudskih potencijala, analizu ravnoteže,

neravnoteže i stabilnosti, strateško razmišljanje, očekivanja, predviđanja i iznenađenja, značaj graničnih analiza, sistemski i procesni pristup i dinamiku.

Radi se o osnovnim principima efikasnog funkcionisanja i progresivnog razvoja, koji su od presudnog i opredjelujućeg značaja za životnu perspektivu pojedinca, porodice, preduzetnika, malog, srednjeg ili velikog preduzeća, profitne i neprofitne organizacije, državne, međunarodne ili globalne organizacije i institucije. Studenti koji upoznaju, razumiju, praktično prepoznaju i primjenjuju osnovne principe ekonomski logičnog funkcionisanja i progresivnog rasta i razvoja u bilo kojoj od navedenih sfera moguće primjene ne treba da brinu za svoju perspektivu.

Tokom studija od studenata se očekuje da steknu određene prenosive vještine, koje se u svom razvoju stiču proučavanjem ekonomskih principa i ekonomskih metoda. Ove vještine mogu se sumirati kao: apstrakcija, analiza, dedukcija i indukcija, kvantifikacija, projektovanje i donošenje odluka.

Izlazne kompetencije (learning outcomes, engl.) studenata dodatno su profilisane usmjerenim studijskim programom *Poslovna informatika*.

Studenti bi kroz program stekli kompetencije, znanja i vještine da izvrše strukturu sistemsku analizu i analizu poslovnih procesa, modeliraju i projektuju poslovni informacioni sistem, kao i izrade odgovarajuće modele, od modela toka podataka do modela objekti-veze i relacionog modela. Osim toga ovladali bi osnovama baza podataka, programiranja, multimedijalnih tehnologija, agilnog projektnog menadžmenta i digitalnog marketinga.

Studenti bi bili osposobljeni da upravljaju razvojem poslovnih informacionih sistema, IKT projektima i timovima u IKT kompanijama, ali i IKT organizacionim jedinicama u organizacijama, preduzećima i institucijama.

Po završetku studijskog programa studenti bi stekli vještine, znanje i kompetencije za pokretanje vlastitog IKT preduzeća ili da rade kao frilensi na domaćem, inostranom ili virtuelnom tržištu rada.

Studenti bi bili osposobljeni za uspostavljanje informacionih sistema za upravljanje znanjem u različitim oblicima privrednih i neprivrednih subjekata, za samostalnu analizu podataka, otkrivanje zakonitosti u podacima, kao i odlučivanje bazirano na rezultatima rada kroz sisteme poslovne inteligencije i analitičke alate.

4.4. Zanimanja koje će moći obavljati studenti po završetku studija

Studenti će moći obavljati poslove iz sljedećih zanimanja: sistem analitičar, konsultant za uvođenje poslovnih informacionih sistema, konsultant/saradnik iz oblasti poslovne informatike, administrator i edukator iz ERP sistema, revizor poslovnih informacionih sistema, analitičar podataka i stručnjak iz oblasti poslovne inteligencije, analitičar i administrator poslovnih procesa, rukovodila informacija u organizaciji (CIO), preduzetnik u oblasti digitalnih komunikacija i konstaltinga iz oblasti digitalnog marketinga, voditelj IKT projekata, skram master, menadžer ljudskih resursa u IKT kompaniji ili IKT organizacionoj jedinici, rukovodilac digitalizacije u organizaciji, projektant digitalne transformacije preduzeća, analitičar IKT tržišta, konsultant javnog i privatnog sektora u procesu digitalne transformacije.

5. AKADEMSKI NAZIV

Nakon završetka prvog ciklusa studija, student stiče akademsko zvanje diplomirani ekonomista – poslovni informatičar, sa dodatkom diplome i naznakom studijskog programa *Poslovna informatika* – 240 ECTS poena. (Bachelor of Science in Economics – Business Informatics with diploma supplement with indicated study programme *Business informatics* – 240 ECTS points, engl.)

Skraćenica

Dipl. ek. (BSc in Economics – Business Informatics, engl.), uz dodatak studijskog programa *Poslovna informatika* (Business informatics, engl.).

6. USLOVI ZA UPIS NA STUDIJSKI PROGRAM

Pravo upisa na prvi ciklus studija imaju svi kandidati koji su završili četvorogodišnje srednjoškolsko usmjerjenje (Statut Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, članovi 33, 34 i 35) prema uslovima iz konkursa koje raspisuje Ministarstvo prosvjete i kulture, na kraju završetka nastave u ljetnom semestru, prema akademskom kalendaru koji usvaja Senat Univerziteta u Banjoj Luci prije početka svake akademske godine.

Opšte odredbe uslova za upis su:

- a. Osnovni uslov za upis na studijski program prve godine prvog ciklusa studija *Poslovna informatika* je završeno četvorogodišnje srednjoškolsko obrazovanje u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini ili ekvivalentno obrazovanje u inostranstvu.
- b. Vlada Republike Srpske donosi odluku o broju redovnih i vanrednih studenata koji se upisuju u prvu godinu I i II ciklusa studija, na osnovu člana 5. i 6. Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 73/10, 104/11, 84/12 i 108/13).
- v. Budući studenti najkasnije dva mjeseca prije održavanja prijemnog ispita imaju priliku da se spremaju za prijemni ispit, izučavajući Vodič sa priručnikom za polaganje prijemnog ispita, slobodno dostupnog na www.ef.unibl.org i učestvovanjem na pripremnoj nastavi, koju Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci može organizovati ukoliko postoji interes potencijalnih kandidata.
- g. Kandidati koji konkurišu na upis polažu prijemni ispit iz opšte kulture iz oblasti: osnovi ekonomije, računovodstvo, matematika, statistika, sociologija, istorija, geografija, srpski jezik i književnost. Pismeni kvalifikacioni ispit radiće se u formi testa koji će se sastojati od 20 pitanja i trajeće 45 minuta. Svako pitanje sadrži četiri ponuđena odgovora od kojih je samo jedan tačan, na koji se odgovara zaokruživanjem slova ispred odgovora. Dozvoljeno je zaokružiti samo jedan odgovor, za tačno zaokružen odgovor dobija se 2,5 poena, a za netačno zaokružen oduzima se 0,5 poena. Ukoliko se ne zaokruži ni jedan od ponuđenih odgovora, tada se ne oduzimaju poeni. Maksimalan broj bodova koji se može ostvariti na testu je pedeset (50). Uspjeh iz srednje škole omogućuje maksimalnih pedeset (50) bodova. Broj bodova ostvaren na osnovu opštег uspjeha dobija se tako da se prosječna ocjena iz svih predmeta četvorogodišnje srednje škole množi sa brojem 10 (deset). Kandidat može na prijemnom ispitu po oba mjerila osvariti maksimalno 100 (stotinu) bodova. U slučaju istog ukupnog broja bodova dvaju ili više kandidata, prednost ima kandidat sa većim brojem bodova ostvarenim na prijemnom ispitu.
- đ. Na Univerzitetu u Banjoj Luci pravo upisa nemaju kandidati koji na prijemnom ispitu nisu ostvarili najmanje 15 bodova i koji su ostvarili prosječnu ocjenu manju od 2,6 tokom četvorogodišnjeg školovanja.
- e. Realizaciju prijemnog ispita i utvrđivanje redoslijeda kandidata (rang-liste) obavlja Komisija za upis studenata Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci u saradnji sa Centralnom komisijom za upis na studijske programe Univerziteta u Banjoj Luci.
- ž. Nakon polaganja prijemnog ispita Komisija za upis studenata objavljuje preliminarne rezultate prijemnog ispita na veb-stranici www.ef.unibl.org i na oglasnoj ploči Fakulteta, te objavljuje termine za eventualne žalbe i uvid u radove u trajanju maksimalno 48 časova nakon objavljivanja preliminarnih rezultata prijemnog ispita.

- z. Istekom žalbenog roka Komisija za prijemni ispit objavljuje konačnu listu kandidata najkasnije u roku 5 (pet) dana od sproveđenja prijemnog ispita, na osnovu koje će se obaviti upis studenata.
- i. Pravo upisa u treću godinu studija imaju studenti Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci koji su stekli uslov za upis u treću godinu studija na studijskom programu *Ekonomija i poslovno upravljanje*, uz obavezu polaganja razlike predmeta između dva studijska programa.

7. LISTA OBAVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA

Lista – pregled obaveznih i izbornih studijskih predmeta data je u okviru Tabelarnog pregleda predmeta na studijskom programu *Poslovna informatika*.

Svi predmeti u studijskom programu razvrstani su prema svome statusu. Zavisno od toga da li je student obvezan da ih upiše, predmeti se dijele na obavezne (O) i izborne (I). Studenti na početku akademske godine, odnosno semestra, upisuju obavezne predmete te biraju i upisuju potreban broj izbornih predmeta od ponuđenih (na način opisan u međunaslovu 1.2. Struktura studijskog programa, stranice 7. i 8).

U strukturi studijskog programa *Poslovna informatika* izborni predmeti obuhvataju ukupno 29 ECTS bodova (jedan izborni predmet u drugoj godini studija, dva u trećoj i dva u četvrtoj godini studija, uključujući i završni rad) što u odnosu na ukupan broj (240) ECTS bodova čini 12,08% ECTS bodova ili 15,51% predmeta, uključujući i završni rad.

Na ovaj način obezbijeđena je fleksibilnost studijskog programa koja pokazuje u kojoj mjeri je zastupljena mogućnost studenata da učestvuju u kreiranju sopstvenog obrazovanja. Ovakav koncept studija – "usmjeren prema studentima" – prihvata studente kao partnere i podrazumijeva njihovo aktivno učestvovanje u procesu obrazovanja tokom čitavog procesa studija.

Studenti upisuju, izvršavaju predispitne obaveze i polažu ispite iz svakog obaveznog predmeta. Ukoliko u toku akademske godine student ne položi ispit iz obaveznog predmeta, taj predmet ponovo upisuje naredne akademske godine, prema odredbama Pravila studiranja na I i II ciklusu Univerziteta u Banjoj Luci (više informacija o pravilnicima i uputstvima na zvaničnoj veb-stranici Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci <http://www.ef.unibl.org/>).

U pogledu predispitnih obaveza i ispita iz izbornih predmeta, studenti izvršavaju predispitne obaveze i polažu ispite iz predmeta koje su izabrali i upisali na početku akademske godine, odnosno na početku zimskog semestra, prema odredbama Odluke o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata koje usvaja Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci neposredno prije početka svake akademske godine.

Naredna podjela predmeta na obavezne i izborne obezbjeđuje sistematizaciju predmeta po semestrima i godinama studija u pogledu obaveza studenata, sticanja potrebnog znanja, vještina i radnih sposobnosti, šireg obrazovanja i drugih zahtjeva profesije diplomiranog ekonomiste. Ova podjela omogućava i povezivanje sadržaja predmeta po semestrima i godinama studija, odnosno omogućava uspostavljanje redoslijeda izučavanja predmeta i utvrđivanje preduslova za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta.

7.1. Tabelarni pregled predmeta na studijskom programu

Prva godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Osnovi ekonomije	4	2			8
Ekonomika preduzeća	4	2			8
Poslovna informatika	3	2			6
Matematika za ekonomiste	4	4			8
Osnovi statističke analize			4	3	8
Metodologije razvoja softvera			3	2	7
Finansijsko računovodstvo			4	3	8
Menadžment			4	2	7
UKUPNO:	15	10	15	10	60

Druga godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Mikroekonomija	4	3			8
Monetarne i javne finansije	4	2			8
Osnovi programiranja	4	3			8
Izborni predmet 1	3	2			6
Makroekonomija			4	3	8
Međunarodni ekonomski odnosi			4	2	7
Finansijski menadžment			4	2	8
Finansijska matematika			4	2	7
UKUPNO:	15	10	16	9	60

Izborni predmeti za drugu godinu:

1. Sistemi poslovne inteligencije,
2. Sistemi za upravljanje znanjem,
3. Organizacija poslovnih sistema,

Napomena o izboru izbornih predmeta:

– Minimalan broj studenata za izborni predmet na drugoj godini studija je pedeset. Ako studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum pedeset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi paralelno na svim predmetima na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata.

Napomena o uslovljenosti predmeta:

1. Predmet Mikroekonomija uslovjen je položenim predmetom Osnovi ekonomije iz prve godine studija.
2. Predmet Međunarodni ekonomski odnosi uslovjen je položenim predmetom Osnovi ekonomije iz prve godine studija.
3. Predmet Finansijska matematika uslovjen je položenim predmetom Matematika za ekonomiste iz prve godine studija.

Treća godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Ekonomsko matematički modeli i metode	4	4			8
Marketing	4	2			7
Integrirana poslovna softverska rješenja	4	2			7
Izborni predmet 2	3	2			6
Stručna praksa					2
Menadžment ljudskih resursa			4	2	8
Baze podataka			4	3	7
Preduzetništvo i inovacije			4	3	7
Izborni predmet 3: Napredni strani jezik za ekonomiste			3	2	6
Stručna praksa					2
UKUPNO:	15	10	15	10	60

Izborni predmeti za treću godinu:

1. Napredni strani (engleski, njemački ili ruski) jezik za ekonomiste,
2. Customer Relationship Management (CRM) sistemi,
3. Softverski inženjering,
4. Veb programiranje.

Napomena o izboru izbornih predmeta:

– Minimalan broj studenata za izborni predmet na trećoj godini studija je dvadeset. Ako studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum dvadeset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi paralelno na svim predmetima na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata.

Četvrta godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Elektronsko poslovanje	4	3			8
Strategijski menadžment	4	2			7
Menadžment projekata	4	3			7
Izborni predmet 4	3	2			6
Stručna praksa					2
Multimedija i kreativne tehnologije			4	3	6
Digitalni marketing			4	2	6
Projektovanje poslovnih informacionih sistema			4	2	6
Upravljanje poslovnim procesima			4	2	5
Stručna praksa					2
Izborni predmet 5: završni rad					5
UKUPNO:	15	10	15	10	60

Izborni predmeti za četvrtu godinu:

1. Objektno-orjentisano programiranje,
2. E-vlada,
3. Osiguranje kvaliteta u IT.

Napomena o izboru izbornih predmeta:

- Minimalan broj studenata za izborni predmet na četvrtoj godini studija je deset. Ukoliko studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum deset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi paralelno na svim predmetima na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata.

Završni rad: Završni rad će se pisati iz predmeta po izboru studenta u formi stručnog (završnog) rada i braniće se pred tročlanom komisijom. Za uspješno odbranjen završni rad dodjeljuje se ECTS poeni i jedinstvena ocjena od 5 (pet) do 10 (deset), shodno članu 58. Pravila studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci. Konačna ocjena iz završnog ispita ulazi u prosjek ocjena položenih ispita.

Studijski program: Poslovna informatika**Nivo studija:** Prvi ciklus studija (dodiplomski studij)**Tabela 7.1. SPISAK OBAVEZNIH PREDMETA**

Red. broj	Naziv predmeta	Uža naučna oblast
1	Osnovi ekonomije	Teorijska ekonomija
2	Ekonomika preduzeća	Teorijska ekonomija
3	Poslovna informatika	Poslovna informatika
4	Matematika za ekonomiste	Matematička analiza i primjene (PMF)
5	Osnovi statističke analize	Statistička analiza
6	Makroekonomija	Teorijska ekonomija
7	Finansijsko računovodstvo	Računovodstvo i revizija
8	Menadžment	Menadžment
9	Mikroekonomija	Teorijska ekonomija
10	Monetaryne i javne finansije	Monetaryna ekonomija i Fiskalna ekonomija
11	Međunarodni ekonomski odnosi	Međunarodna ekonomija
12	Finansijski menadžment	Poslovne finansije
13	Finansijska matematika	Aktuarstvo
14	Marketing	Marketing
15	Ekonomsko-matematički modeli i metode	Operaciona istraživanja
16	Elektronsko poslovanje	Poslovna informatika
17	Menadžment ljudskih resursa	Menadžment
18	Preduzetništvo i inovacije	Preduzetnička ekonomija
19	Menadžment projekata	Menadžment
20	Metodologije razvoja softvera	Poslovna informatika
21	Baze podataka	Računarske nukve (ETF)
22	Integrirana poslovna softverska rješenja	Poslovna informatika
23	Upravljanje poslovnim procesima	Poslovna informatika
24	Strategijski menadžment	Menadžment
25	Osnovi programiranja	Informacione nukve i bioinformatika (razvoj softvera) (PMF)
26	Multimedija i kreativne tehnologije	Informacione nukve i bioinformatika (razvoj softvera) (PMF)
27	Digitalni marketing	Marketing
28	Projektovanje poslovnih informacionih sistema	Poslovna informatika

SPISAK IZBORNIH PREDMETA

Red. broj	Naziv predmeta	Uža naučna oblast
1	Sistemi poslovne inteligencije	Poslovna informatika
2	Sistemi za upravljanje znanjem	Poslovna informatika
3	Organizacija poslovnih sistema	Menadžment
5	CRM sistemi	Poslovna informatika
6	Softverski inženjerинг	Računarske nukve (ETF)
7	Engleski jezik za ekonomiste II	Specifični jezici - engleski jezik
8	Njemački jezik za ekonomiste II	Specifični jezici - njemački jezik
9	Ruski jezik za ekonomiste II	Specifični jezici - ruski jezik
10	Veb programiranje	Informacione nukve i bioinformatika (razvoj softvera) (PMF)
11	E-vlada	Poslovna informatika
12	Osiguranje kvaliteta u IT	Menadžment
13	Objektno-orientisano programiranje	Informacione nukve i bioinformatika (razvoj softvera) (PMF)

7.2. Matrica ishoda učenja studijskog programa Poslovna informatika

Ishodi učenja programa Ishodi učenja predmeta		STRUČNE KOMPETENCIJE			OPŠTE KOMPETENCIJE		
		Grupna kompetencija			Instru- mentalne	Interper- sonalne	Sistem- ske
		znanje	vještina	stavovi			
OPŠTI	Osnovi statističke analize						
	Poslovna informatika						
	Matematika za ekonomiste						
OSNOVNI	Osnovi ekonomije						
	Ekonomika preduzeća						
	Mikroekonomija						
	Makroekonomija						
	Menadžment						
STRUČNI	Finansijsko računovodstvo						
	Monetarne i javne finansije						
	Međunarodni ekonomski odnosi						
	Ekonomsko-matematički modeli i metode						
	Finansijski menadžment						
	Menadžment ljudskih resursa						
	Menadžment projekata						
	Elektronsko poslovanje						
	Preduzetništvo i inovacije						
	Finansijska matematika						
	Marketing						
	Strategijski menadžment						
USKO STRUČNI	Metodologije razvoja softvera						
	Baze podataka						
	Integrirana poslovna softverska rjenjenja						
	Upravljanje poslovnim procesima						
	Elektronsko poslovanje						
	Osnove programiranja						
	Multimedija i kreativne tehnologije						
	Digitalni marketing						
	Projektovanje poslovnih informacionih sistema						
	Sistemi poslovne inteligencije						
IZBORNİ	Sistemi za upravljanje znanjem						
	Organizacija poslovnih sistema						
	Objektno-orijentisano programiranje						
	Customer Relationship Management (CRM) sistemi						
	Softverski inženjerинг						
	Napredni strani (engleski, njemački ili ruski) jezik za ekonomiste						
	Veb programiranje						
	E-vlada						
	Osiguranje kvaliteta u IT						

7.3. Opisi, odnosno specifikacije predmeta (knjiga predmeta)

Svaki odgovorni nastavnik obavezan je da u skladu sa usvojenim obrascem sačini detaljan plan i sadržaj predmeta (knjiga predmeta), a na osnovu odluke Katedre, neposredno prije početka nastave po semestrima, u skladu sa Odlukom o usvajanju akademskog kalendara Senata Univerziteta u Banjoj Luci.

Minimum sadržaja knjige predmeta je:

- informacije o odgovornom nastavniku i saradniku, raspored obaveznih konsultacija i termin održavanja nastave i vježbi;
- silabus predmeta sa opisom nastavnih jedinki i datumima održavanja nastave, vježbi i kolokvija;
- spisak ispitnih pitanja;
- spisak obavezne i dopunske literature.

8. NAČIN I POTREBNO VRIJEME IZVOĐENJA STUDIJA

Prvi ciklus studija (četvorogodišnji dodiplomski akademski studij) traje osam semestara sa ukupno 240 ECTS bodova. Studij se organizuje kao redovni i vanredni, a sastoje od časova predavanja, vježbi i redovnih konsultacija, uključujući i pismene provjere znanja (kolokvije) u toku 15 sedmica u zimskom i ljetnom semestru. Termini održavanja navedenih nastavnih aktivnosti utvrđeni su akademskim kalendarom za tekuću akademsku godinu, koji usvaja Senat Univerziteta u Banjoj Luci.

8.1. Način izvođenja studija – tradicionalno

Studije prema usvojenom studijskom programu izvode se na tradicionalan (klasičan) način. Ovakav način izvođenja studija predstavlja organizovanje studija u sjedištu visokoakademske institucije i odvija se neposrednim kontaktom nastavnika i studenata u formi predavanja, kao i neposrednim kontaktom saradnika i studenata u formi praktičnih vježbi. Nastava se u toku akademске godine organizuje u dva semestra. Jedan semestar studija vrednuje se sa 30 ECTS bodova.

Predmeti su jednosemestralni. Nastavni plan sadrži najviše četiri predmeta po semestru.

Oblici izvođenja nastave na Fakultetu su standardizovani. Ukupno angažovanje studenata obuhvata:

- neposredna nastava,
- samostalni rad studenata.

8.2. Neposredna nastava

Neposredna nastava ostvaruje se stalnim kontaktom studenata s nastavnicima i saradnicima, a prema nastavnom kalendaru i semestralnom rasporedu predispitnih i ispitnih obaveza kao sastavnog dijela utvrđenog godišnjeg programa rada, koji Fakultet donosi za svaku školsku godinu. Obim neposredne nastave sa studentima je između 20 i 25 časova sedmično. Na prvom ciklusu studija minimalno 50% neposredne nastave treba da budu časovi predavanja, a ostatak vremena odnosi se na vježbe i druge oblike neposredne nastave.

Neposredna nastava ostvaruje se putem:

- predavanja,
- vježbi,
- konsultacija.

Stručna praksa, studijski istraživački rad i završni rad na prvom ciklusu studija nisu uvršteni u obim neposredne nastave, ali se unose u nastavni plan i dodjeljuju im se ECTS bodovi.

Predavanja su oblik neposredne nastave gdje nastavnik izlaže nastavne sadržaje studijskih predmeta grupi studenata. U okviru predavanja izlažu se ključni sadržaji predviđeni studijskim predmetom koje treba upotpuniti proučavanjem literature. Predavanja se po pravilu izvode metodom "ex cathedra" na jedan od sljedećih načina:

- prezentacijom nastavnih sadržaja samo putem usmenog izlaganja nastavnika;
- prezentacijom nastavnih sadržaja sa elektronskih zapisa uz pomoć računara, video-projektora, pametnih tabli, kao i pratećeg usmenog izlaganja nastavnika;
- prezentacijom nastavnih sadržaja sa elektronskih zapisa uz pomoć server računara i mreže računara, kao i pratećeg usmenog izlaganja nastavnika.

Pri izlaganju sadržaja nastavnik se koristi i drugim nastavnim sredstvima, kao što su: slike, crteži, modeli, uzorci, časopisi, katalozi, standardi, tabla i slično.

Bez obzira na način prezentovanja, studentima su prije početka nastave dostupni pomoćni nastavni materijali u pisanoj ili elektronskoj formi koji su organizovani po nastavnim jedinicama, odnosno kratki izvodi predavanja nastavnih jedinica priređeni u prigodnoj formi, koji su u računarskoj prezentaciji poznati kao hendauti (handout). Razlog za ovakav pristup je obezbjeđenje kvalitetnog praćenja nastave metodom "ex cathedra", što znatno smanjuje obim studentskih bilježaka tokom predavanja, čime se obezbjeđuje jača koncentracija studenata na izlaganje nastavnika.

Kvalitet pomoćnih nastavnih materijala obezbijeđen je na način da su nastavne jedinice, izložene u obliku kratkih pisanih materijala namijenjenih nastavi, obavezno podvrgnute recenziji nastavnika.

Pomoćni materijali ove vrste po programskim nastavnim jedinicama dostupni su studentima kao uzorci za kopiranje kod saradnika u nastavi ili u formi hendauta (handout) postavljenih na sajtu (site) Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, koji se mogu preuzeti sa veb (Web)-stranica odgovarajućih studijskih predmeta.

Nastavnik podstiče aktivno učešće studenata u predavanjima postavljanjem pitanja, analizom i diskusijom prezentovanih sadržaja i slično. Kao poseban oblik nastave, nastavnik ima pravo i mogućnost da organizuje gostujuća predavanja stručnih lica iz realnog sektora, menadžera iz uspešnih preduzeća, banaka, kao i kolega sa drugih katedri Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, priznatih eksperata iz pojedinih užih naučnih oblasti.

Predavanja se obavljaju u amfiteatru ili učionicama.

Sadržaj predavanja svakog studijskog predmeta nalazi se u planu rada na predmetu koji nastavnici pripremaju u skladu sa definisanim sadržajem predmeta.

Vježbe su oblik aktivne nastave koji obuhvata uvježbavanje tema prezentovanih na predavanjima. Izvode se u učionicama za manji broj studenata. Rad studenata na vježbama prirodno je povezan i sa oblicima samostalnog rada, kao što su izrada teorijskih i praktičnih seminarских radova, zadataka za samostalni rad i drugih predispitnih obaveza.

Cilj vježbi je da:

- pojasne teme sa predavanja;
- ilustruju raznovrsnost mogućih rješenja i podstiču razvoj kreativnog mišljenja studenata;
- ilustruju i dopune praktičnim iskustvom sadržaj predavanja;
- da uvaže osobenost svakog studijskog predmeta.

Na vježbama se sprovode analize, objašnjenja i diskusije o postavljenom zadatku, u kojima se zahtijeva aktivno učestvovanje svih studenata. Pokazuju se praktični primjeri u okviru tema prezentovanih na predavanjima. Na vježbama se radi zajedno sa svim studentima u malim grupama. Sadržaj vježbi svakog studijskog predmeta uvršten je u plan rada na predmetu koji nastavnici pripremaju u skladu sa njegovim definisanim sadržajem.

Vježbe se održavaju u amfiteatru, učionicama i salama s kompjuterima gdje su uglavnom pokaznog i aktivno-praktičnog karaktera.

Auditorne vježbe su namijenjene da se prethodno izložena materija na predavanjima dalje teorijski produbljuje i bliže pojašnjava na konkretnim primjerima. Uglavnom se izvode metodom "ex cathedra" i održavaju se u učionicama s manjim brojem studenata. Posebno se insistira na aktivnom učestvovanju studenata u toku vježbi.

Računske vježbe su namijenjene zajedničkom rješavanju primjera kao i rješavanju računsko-numeričkih zadataka, a primjenjuju se kod studijskih predmeta koji uključuju izradu računskih zadataka.

Kompjuterske vježbe su namijenjene rješavanju primjera za predmete iz oblasti poslovne informatike, računovodstva ili primjera za čije je rješavanje potrebno korišćenje računara. Kompjuterske vježbe se po pravilu izvode kao praktične vježbe na računarima, pri čemu broj studenata treba da odgovara broju

I godina studija Ekonomski fakultet u Banjoj Luci - Nastavni plan i program Poslovna informatika I ciklus studija raspoloživih računarskih resursa (radnih stanica), na kojima se prethodno izložena materija na predavanjima praktično uvježbava i bliže pojašnjava na konkretnim primjerima.

Pomoćni materijali za realizaciju vježbi dostupni su studentima prije održavanja nastave, bilo kao uzorci za kopiranje dostupni kod saradnika u nastavi ili u formi elektronskog zapisa postavljenih na sajtu Fakulteta, koji se mogu preuzeti sa veb-stranica odgovarajućih studijskih predmeta. Primjenom ovakve organizacije obezbjeđuje se aktivno učestvovanje studenata u praktičnoj nastavi i praktično savladavanje sadržaja studijskog predmeta.

Praktične vježbe su predviđene za sticanje praktičnih znanja studenata putem realizacije praktičnih tematskih zadataka u realnom poslovno-proizvodnom okruženju. Ovaj vid nastave realizuje se metodom "case study" (studija slučaja, prim. aut.) i obuhvata izradu praktičnih seminarskih radova studenata na konkretnim zadacima u tzv. pilot- preduzeću, kao poligonu za vježbe. Pilot-preduzeće je konkretni poslovno-proizvodni sistem (može biti fabrika, malo ili srednje preduzeće, ustanova ili neki drugi oblik organizacije) u kome se mogu generisati naophodni praktični podaci za realizaciju praktičnog seminarskog rada. Na vježbama se definišu zadaci i formiraju timovi za njihovu realizaciju u konkretnom pilot-preduzeću. Vežbe se izvode u manjim grupama u specijalizovanim kabinetima, čime se omogućava upoznavanje studenata s različitim praktičnim primjerima iz okvira sadržaja studijskog predmeta.

Jezičke vježbe predstavljaju oblik nastave na kojima se studenti praktično dalje upoznaju sa strukturnim elementima naprednog poslovnog stranog jezika. Po pravilu, izvode se s manjim brojem studenata, koji na konkretnim primjerima uvježbavaju sve relevantne elemente poslovnog stranog jezika, kao što su izgovor, gramatika i pravopis, sa posebnim akcentom na poslovni strani jezik prilagođen IT sektoru. Pomoćni materijali za realizaciju vježbi dostupni su studentima prije održavanja nastave, bilo kao uzorci za kopiranje dostupni kod saradnika u nastavi ili u formi audio-zapisa predviđenih za realizaciju nastave, postavljenih na sajtu Fakulteta, koji se mogu preuzeti sa veb-stranica odgovarajućih studijskih predmeta. Osnovni cilj koji se postiže primjenom ovog oblika rada je obezbjeđenje aktivnog učestvovanja studenata tokom održavanja nastave.

Konsultacije su oblik aktivne nastave gdje nastavnik i saradnik svake radne sedmice obavljaju konsultacije sa studentima. Ovaj oblik aktivne nastave je u funkciji detaljnog objašnjenja tema prezentovanih i obrađenih na predavanjima i vježbama, kao i drugim oblicima nastave. Na konsultacijama se vrši analiza rezultata koje studenti ostvare na predispitnim obavezama i na ispitu. Konsultacije su individualne ili grupne (s malim grupama studenata, po pravilu timom koji radi na zajedničkom zadatku). Primarni cilj konsultacija je pružanje pomoći studentu u samostalnom i grupnom radu i savlađivanju sadržaja svakog studijskog predmeta i pripremi ispita. Posebno se razmatraju teme koje studente interesuju u pogledu produbljivanja znanja iz razmatranih studijskih predmeta i koje predstavljaju nadgradnju tema obrađenih na predavanjima i vježbama, kao i dalje profesionalne orijentacije studenata. Riječju, konsultacije treba da rezultiraju poboljšanjem kvaliteta nastave i ostvarivanjem cilja i ishoda procesa učenja na svakom studijskom predmetu, odnosno na cijelom studijskom programu.

Nastavnik i saradnik su dužni da u kabinetu obezbijede najmanje dva termina konsultacija sedmično u trajanju od po dva časa. Termini konsultacija treba da budu istaknuti na vratima kabineta i veb-stranici Fakulteta, kao i elektronska adresa nastavnika i saradnika, čime je praktično obezbijedena mogućnost permanentnog kontakta, onlajn (online) između nastavnog osoblja i studenata.

Posjete preduzećima, institucijama i ustanovama predstavljaju aktivan dio nastave u okviru koga se studenti upoznaju s realnim privrednim okruženjem. Ovaj oblik nastave je predviđen u okviru pojedinih studijskih predmeta i realizuje se sa svim studentima. Tokom organizovane posjete s nastavnikom ili saradnikom u nastavi studentima se pruža mogućnost da se u okviru oglednih preduzeća ili ustanova upoznaju s praktičnim aspektima nastavnih sadržaja datog studijskog predmeta. Prisustvo svih studenata je obavezno i posebno se evidentira.

8.3. Samostalni rad studenta

Samostalni rad se sastoji iz učenja i analize nastavnih sadržaja koje obavlja student s ciljem usvajanja sadržaja sa predavanja i vježbi. Student samostalno uči i priprema se za sve oblike aktivne nastave. Nastavnik i saradnik prate i putem konsultacija potpomažu samostalni rad studenta. Samostalni rad studenta može biti individualni ili grupni.

Broj i sadržaj kolokvijuma, teorijskih i praktičnih seminarских radova i zadatka za samostalni rad standardizovan je za sve studijske predmete i definisan u opisu sadržaja svakog studijskog predmeta u studijskom programu.

Plan za realizaciju aktivnosti u okviru samostalnog rada studenata utvrđuju se godišnjim programom rada u nastavi, koji Fakultet donosi za svaku školsku godinu.

Samostalni rad studenta ostvaruje se u nekoliko oblika:

- priprema za predavanja i vježbe,
- teorijski seminarски rad,
- praktični seminarски rad ili eseji,
- zadatak za samostalni rad,
- priprema za kolokvijum,
- priprema za ispit,
- stručna praksa i izrada izvještaja o dobrovoljnem radu,
- izrada završnog rada.

Priprema za predavanja i vježbe je oblik samostalnog rada studenta na pripremi i samostalnom izučavanju materijala koje nastavnik i saradnik izlažu na predavanjima i vježbama. Priprema obuhvata pribavljanje dopunskih literaturnih izvora informacija iz biblioteke, preko interneta i na drugi način. Mjera angažovanja studenta u pripremi za predavanja je nivo aktivnog učestvovanja u procesu nastave.

Teorijski seminarски rad obuhvata temu koja pokriva cjelokupan teorijski sadržaj predmeta, a studenti ih realizuju individualno ili grupno. Seminarски rad je tekstualni dokument koji sadrži i grafičke elemente sa temom iz sadržaja predmeta i predstavlja predispitnu obavezu studenta. Student, ili grupa studenata, samostalno radi seminarски rad i predaje ga u odštampanom obliku. U toku izrade seminarског rada student se konsultuje s nastavnikom i saradnikom u nastavi. Teorijski seminarски radovi studenata iz pojedinih nastavnih cjelina u okviru predmeta realizuju se izdavanjem teme, pripremom za izradu, konsultacijama i izradom rada, izradom prezentacije i pripremom za njegovu odbranu. Ovaj rad obavezno prati prezentacija sadržaja seminarског rada pri kojoj je obavezna prisutnost svih članova studentske grupe. Primjenom ovakve organizacije osigurava se aktivno učestvovanje studenata u nastavnom procesu i utvrđivanje programskog sadržaja predmeta. Prezentacija seminarског rada za većinu predmeta realizuje se putem primjene računarskih prezentacija koje studenti izrađuju kao integralni dio seminarског rada.

Pomoći materijali za realizaciju ovog oblika vježbi dostupni su studentima prije održavanja nastave bilo kao uzorci za kopiranje dostupni kod saradnika u nastavi ili u formi audio-zapisa predviđenih za realizaciju nastave postavljenih na sajtu Fakulteta, koji se mogu preuzeti sa veb-stranica odgovarajućih predmeta.

Praktični seminarски rad ili eseji radi se timski u malim grupama. To je tekstualni dokument, koji sadrži i grafičke elemente sa temom iz sadržaja predmeta i predstavlja predispitnu obavezu studenta. Praktični seminarски radovi ili eseji studenata iz pojedinih nastavnih cjelina u okviru predmeta realizuju se izdavanjem teme, pripremom za izradu, prikupljanjem podataka u pilot-preduzeću ili ustanovi, konsultacijama i izradom samog rada, zatim prezentacije i pripremom za njegovu odbranu.

U uvodu putem konsultativnih vježbi najprije se definišu zadaci i formiraju timovi za njihovu realizaciju u konkretnom pilot-preduzeću ili ustanovi. Izdavanje zadatka prati detaljno uputstvo za praktičnu realizaciju zadatka i tehničku obradu, kao i uzorni primjeri realizovanih radova studenata prethodnih generacija.

Realizacija zadatka koju vrše studenti odvija se tokom njihovih posjeta ili prikupljanjem podatka o pilot-preduzeću ili ustanovi, tokom kojih studenti prikupljaju neophodne podatke za realizaciju praktičnog zadatka. Dalji rad na realizaciji praktičnih seminarских radova ili eseja odvija se konsultativno zajedničkim radom u malim grupama studenata s nastavnikom odnosno saradnikom u nastavi. Konačno završene radove timovi usmeno prezentuju i javno brane pred nastavnikom odnosno saradnikom u nastavi u prisustvu svih studenata. Tokom prezentacije seminarског rada ili eseja na vježbama je obavezno prisustvo svih članova studentske grupe.

Prezentacija za većinu predmeta realizuje se putem primjene računarskih prezentacija koje studenti izrađuju kao integralni dio seminarског rada ili eseja.

Osnovni cilj koji se postiže ovim radom je provjera teorijskih znanja u praksi. Pomoćni materijali za realizaciju ovog oblika vježbi su dostupni studentima prije održavanja nastave, bilo kao uzorci za kopiranje dostupni kod saradnika u nastavi ili u formi audio-zapisa predviđenih za realizaciju nastave postavljenih na sajtu Fakulteta, koji se mogu preuzeti sa veb-stranica odgovarajućih predmeta. Uzorni primjeri realizovanih radova prethodnih generacija dostupni su studentima u biblioteci Fakulteta.

Zadatak za samostalni rad predstavlja samostalni rad studenta na rješavanju računarskih zadataka, računarskih zadataka i vježbi iz stranog jezika. Realizacija zadatka za samostalni rad sastoji se od izdavanja zadatka, pripreme za izradu, izrade, konsultacija, i pripreme za njegovu odbranu. Urađeni zadatak student dostavlja saradniku u nastavi u štampanom obliku. Provjeru tačnosti urađenog zadatka realizuje saradnik u nastavi na časovima vježbi uz aktivno učešće studenta.

Priprema za kolokvijum je oblik samostalnog rada kojim se provjerava uspješnost studenta u savladavanju nastavnih sadržaja dotičnog predmeta. Za sve studijske predmete uvedena je obavezna kolokvijalna provjera znanja studenta u okviru dvaju kolokvijuma. Kolokvijum je predispitna obaveza studenta i predstavlja pismenu provjeru znanja iz dijela studijskih predmeta, a najčešće u vidu testa. Na kolokvijumu student pokazuje kontinuirano savlađivanje sadržaja studijskih predmeta, odnosno tema prezentovanih na predavanjima i utvrđenih na vježbama. Kolokvijum se u pravilu radi u posebnim terminima. Rezultati kolokvijuma se analiziraju na konsultacijama ili na vježbama. Kolokvijum se realizuje u skladu s nastavnim kalendarom za dotične studijske predmete.

Priprema za ispit je samostalni rad kojim student uz pomoć preporučene literature i predočenih ispitnih pitanja savladava gradivo prezentovano na predavanjima i vježbama. Tokom pripreme za ispit studentu je na raspolaganju nastavnik i saradnik u nastavi radi konsultovanja. Prije pripremanja ispita student je upoznat sa svim elementima vrednovanja predispitnih aktivnosti, kao i kriterijuma za polaganje ispita. O svim pitanjima u vezi sa ispitom student se informiše u Pravilima o studiranju na prvom i drugom ciklusu, Statutu Ekonomskog fakulteta i Statutu Univerziteta u Banjoj Luci.

Stručna praksa. Studenti su obavezni u toku treće i četvrte godine studija obaviti stručnu (ferijalnu) praksu. Stručna praksa se organizuje jedan dan u radnoj sedmici u zimskom i ljetnom semestru, prema utvrđenom rasporedu.

Studenti će pohađati Stručnu praksu u preduzeću ili drugoj instituciji na osnovu bilateralnog ugovora Ekonomskog fakulteta posredstvom Kancelarije za praktičnu nastavu i preduzeća ili institucije organizatora stručne prakse. Stručna praksa trajeće 13 radnih dana po semestru (13 sedmica od ukupno 15 sedmica; dvije sedmice su posvećene pismenim kolokvijima, tj. ukupno 26 radnih radnih dana u toku akademске godine). Na stručnoj praksi student će imati voditelja stručne prakse iz institucije na kojoj će se obavljati stručna praksa, o čemu će voditelj stručne prakse voditi dnevnik. Stručna praksa će nositi 2 ECTS boda po semestru. U cilju praćenja studentske prakse, svaki student ima mentora iz reda nastavnika koji će pregledati dnevnik prakse i donijeti odluku o tome da li je praksa uspješno obavljena ili ne.

- Na stručnu praksu će studenti biti usmjeravani u preduzeća/institucije koja će potpisati bilateralne ugovore o stručnoj praksi sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci, Kancelarijom za stručnu praksu.

- Studenti će imati mogućnost da predlože preduzeća/ustanove u kojima bi željeli da obavljaju stručnu praksu. U tome slučaju, sva komunikacija sa preduzećem/ustanovom će ići preko Kancelarije za stručnu praksu koja će dati saglasnost, pripemiti ugovor i ostalu dokumentaciju za stručnu praksu.
- Na stručnu praksu je moguće ići i po posebnim programima preduzeća i institucija u trajanju od najmanje mjesec dana, ali isključivo u terminima kada nema redovne nastave. I u tome slučaju, sva komunikacija sa preduzećem/ustanovom će ići preko Kancelarije za stručnu praksu koja će dati saglasnost, pripemiti ugovor i ostalu dokumentaciju za stručnu praksu.

Ugovor o praksi, potpisuje se između Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, studenta i poslodavca, gdje se specificiraju ishodi učenja koji se trebaju postići. Trebaju postojati jasne procedure za ocjenjivanje ishoda učenja i dodjeljivanja ECTS bodova, koji će biti uključeni u završni rad studenata. Uloge potpisnika u procesu specificiranja, postizanja i ocjenjivanja ishoda učenja moraju biti jasne. To je prilika za učenje u radnim uslovima i jačanje profesionalnih kompetencija (profesionalni razvoj). Stvarni zadaci obavljeni na radnom mjestu trebaju biti komplementarni sadržaju koji se izučava na studijskom programu. Svrha stučne prakse je:

- učenje o posebnim modelima i tehnikama rada,
- usavršavanje radnih vještina potrebnih na radnom mjestu,
- razvoj novih vještina koje olakšavaju zapošljavanje kao što je timski rad, korišćenje tehnologija i rješavanje problema,
- prilika za sticanje vještina postepenim putem, od jednostavnijih do složenih,
- ocjenjivanje u realnim uslovima,
- formiranje mišljenja o relevantnosti sadržaja programa za radno mjesto.
- obezbjeđivanje dokumentacione osnove za izradu završnog rada.

Nakon obavljene prakse, student priprema izvještaj o obavljenoj praksi, a saznanja iz prakse po prvilu, a što nije obavezujuće, opisuje u empirijsko-perspektivnom dijelu završnog rada. ECTS bodovi se dodjeljuju poslije odgovarajuće provjere i ocjenjivanja i postignutih ishoda od strane nastavnika mentora.

Završni rad. Svrha izrade završnog rada je da student pokaže sposobnost samostalnog pristupa u obradi problema iz područja posebnih, zajedničkih i opštih sadržaja struke za koju se osposobljavao tokom studija na Fakultetu, služeći se pri tome literaturom, teorijskim ili empirijskim istraživanjima, stručnom praksom i osnovama metodologije predmetne discipline. Završni rad se radi u skladu s Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija, a pisaće se iz predmeta po izboru studenta u formi stručnog (završnog) rada i braniće se pred tročlanom komisijom. Za uspješno odbranjen završni rad dodjeljuje se ECTS poeni i brojčana ocjena od 5 (pet) do 10 (deset), kako je to regulisano članom 58. Pravila studiranja na I i II ciklusu studija. Ocjena iz završnog rada računaće se u prosječnu ocjenu.

Na osnovu odredaba članova 43–50. Pravila studiranja na I i II ciklusu studija i člana 59. Statuta Univerziteta u Banjoj Luci, postupci prijave i odbrane završnog rada na I ciklusu studija opisani su sljedećim koracima:

1. Završni rad predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema i njime student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovladao zadanom temom, da je temu obradio prema predviđenoj metodologiji, da zna koristiti stručnu literaturu i terminologiju i naravno, da je ispravno navodi. Tema završnog rada bira se iz predmeta koje sadrži studijski program. Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju s nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni rad. Uz svaku temu završnog rada navodi se osnovna literatura.
2. Student prijavljuje završni (diplomski) rad Studentskoj službi na propisanom obrascu za prijavu završnog (diplomskog) rada. Student može sa jednim nepoloženim ispitom prijaviti temu završnog (diplomskog) rada.
3. U akademskoj godini nastavnik može preuzeti, u svojstvu mentora, najviše 15 završnih radova.

4. Ako nastavnik nije ispunio dodijeljenu kvotu mentorstava, nema pravo da odbije studenta koji želi da dobije temu završnog rada.
5. Završni rad student izrađuje samostalno. Mentor je obavezan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem u literaturu.
6. Student formira završni rad u konceptu sa svim pripadajućim dijelovima. Koncept se predaje nastavniku – mentoru na uvid i pregled. Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama mentora, u protivnom rad se vraća na dalju doradu.
7. Nastavnik je dužan da pregleda rad i vrati ga s komentarom najkasnije za dvije sedmice od dana predaje rada.
8. Student može samo jedanput promijeniti temu završnog rada.
9. Studentska služba će u roku deset (10) dana od prijema ispunjenog obrasca studenta izvršiti provjeru podataka u njegovom personalnom dosjeu.
10. Na osnovu pismene saglasnosti mentora o urađenom završnom (diplomskom) radu i ukoliko student ima sve položene ispite prema nastavnom planom i programu, Studentska služba obavještava mentora da je kandidat spreman za odbranu završnog (diplomskog) rada.
11. Student predaje dva ukoričena diplomska rada i rad u PDF formatu na CD-u u Studentskoj službi i prijavljuje završni rad u Studentskoj službi.
12. Odbrana završnog rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja mentora.
13. Pred mentorom student usmeno brani urađeni završni rad na jednom od apsolventskih ispitnih rokova. Odbrana završnog rada je javna.
14. Ako student ne zadovolji na završnom radu, ima mogućnost da ponovo izade na odbranu završnog rada na narednom apsolventskom ispitnom roku.
15. Završni rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom od 5 (pet) do 10 (deset) i ona će se uvrstiti u konačni prosjek ocjena.

8.4. Ocjenjivanje studenta

Ispitivanje i ocjenjivanje su usaglašeni sa ishodima učenja i osmišljeni su s ciljem da se utvrdi da li su ishodi učenja postignuti ili nisu. Uspješnost studenta u savlađivanju svakog predmeta na studijskom programu izražava se poenima u skladu sa odredbama Odluke o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata koju usvaja Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci neposredno prije početka svake akademске godine i kontinuirano se prati tokom nastave u semestru.

Nastavnik ocjenjuje studenta na osnovu iskazanog znanja, iznesenih činjenica i njegovog razumijevanja materije, stečenih vještina i pokazane sposobnosti da to primijeni u realnim situacijama. Svoje zahtjeve bazira na pristupačnosti svih sredstava neophodnih pri savladavanju utvrđenog nastavnog plana i programa (Kodeks nastavničke etike, član 7).

Odluka o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata mora biti uskladena sa smjernicama i opštim odredbama Pravila studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci.

Ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita student može ostvariti najviše sto poena. U formirajući konačne ocjene o uspješnosti studenta u savlađivanju predmeta predispitne obaveze učestvuju s najviše 50 poena, a ispit takođe s najviše 50 poena.

Vrednovanje predispitnih obaveza:

- prisustvovanje svim oblicima nastave, 2 poena (2%),
- svaki pismeni kolokvij donosi od 0 do 20 poena (0-20%), odnosno ukupno 0-40 poena (0-40%),
- pismena ili usmena obrada referatske, seminarske ili druge povjerene teme donosi od 0 do 8 poena (0-8%).

Završni ispit se polaže usmeno, osim predmeta koji zbog prirode nastavne jedinke zahtijevaju kombinovanu, pismenu i usmenu provjeru znanja na završnom ispitnu.

Završni ispit polaže se javno, uz prisustvo najmanje jednog studenta ili saradnika. Nije dozvoljeno polaganje završnog ispita iza zatvorenih vrata s jednim kandidatom.

Ukoliko završni ispit prijavi bliski srodnik odgovornog nastavnika (dijete ili bračni drug), završni ispit će polagati pred nastavnikom koji ima izbor u užu naučnu oblast. Ukoliko nema drugog nastavnika u istom izboru u zvanje, dekan formira tročlanu komisiju i zakazuje termin komisijskog polaganja ispita.

Listu predmeta koji se polaže i pismeno i usmeno određuje Nastavno-naučno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci usvajajući dokument pod nazivom „Odluka o načinu praćenja i valorizovanja znanja studenata“. Na završnom ispit u student može da ostvari od 0 do 50 poena (0-50%).

Nastavnik i saradnik sprovode redovno evidentiranje i vrednovanje prisustva i angažovanja studenta nastavi kao i vrednovanje urađenih i odbranjenih seminarskih radova (odnosno zadatka za samostalni rad) i kolokvijuma.

Ukupan ostvareni broj poena prevodi se u **konačnu ocjenu** koja pokazuje uspješnost savladanosti predmeta, koja može biti od **5 (nije položio)** do **10 (odličan – izvrstan)**. Način prevođenja ukupnog broja poena, koga čini zbir poena ostvaren na predispitnim obavezama i na ispit u konačnu ocjenu, prikazan je u narednoj skali (tabeli) ocjenjivanja:

Tabela 8.3. Raspored poena i konačnih ocjena

BROJ POENA	OPISNA OCJENA	OCJENA
0–50	nije položio	pet (5)
51–60	dovoljan	šest (6)
61–70	dobar	sedam (7)
71–80	vrlo dobar	osam (8)
81–90	odličan	devet (9)
91–100	odličan – izuzetan	deset (10)

Rezultate ispita odgovorni nastavnici objavljaju nakon završetka ispita na veb-stranici Fakulteta. U roku 24 časa od završetka ispita nastavnik ili saradnik dužni su da Studentskoj službi predaju zapisnik o održanom ispitu sa potpisanim svim ispitnim prijavama, uključujući i prijave u kojima je upisana ocjena pet (5). Kao dokaz o izvršenoj primopredaji, Studentska služba izdaje popunjeno obrazac o primopredaji zapisnika i ispitnih prijava, na koji se potpisuju predmetni nastavnik i referent Studentske službe.

Nakon završetka akademske godine, odnosno završenih jesenjih ispitnih rokova, predmetni nastavnik objavljuje rang-listu svih studenata koji su ostvarili predviđeni minimum od 51 poena iz ukupnih obaveza i položili završni ispit. Dodjela ECTS bodova i ocjena vršiće se na osnovu te liste, prema procentu uspješnosti, primjenom sljedećeg kriterijuma:

Tabela 8.4. Rang-lista studenata koji su položili završni ispit

REDOSLIJED	OCJENA
PRVIH 1%–10%	A
SLjEDEĆIH 11%–35 %	B
SLjEDEĆIH 36%–65%	C
SLjEDEĆIH 66%–90%	D
SLjEDEĆIH 91%–100%	E

Studenti koji su ostvarili po osnovu ukupnih obaveza od 35 do 50 poena dobijaju ocjenu FX (potreban dodatni rad za uspješno okončanje ispita), a za manje od 35 poena ocjenu F (potrebno znatno više rada za okončanje ispita).

9. BODOVNA VRIJEDNOST PREDMETA U SKLADU SA EVROPSKIM SISTEMOM PRENOŠA BODOVA – ECTS

Dodjela kredita zasniva se na težini predmeta u smislu opterećenja koji student mora uložiti da postigne planirane ishode učenja u formalnom obliku. Ukupan broj bodova dodijeljenih kvalifikaciji raspoređen je na pojedine predmete proporcionalno njihovom učešću u ukupnom opterećenju potrebnom da se postignu planirani ishodi učenja.

Bodovi su dodijeljeni za ukupno vrijeme potrebno da se postignu planirani ishodi učenja, a ono se sastoji od:

- broja sati kontakt nastave,
- vremena potrebnog za pripremu za nastavu i izradu nastavnih zadataka (priprema i sređivanje građe s nastave, vježbi ili s prakse, pisanje eseja, izrada projekata i seminarских radova, prikupljanje i proučavanje dodatne građe, praktičan rad izvan časova u nastavnom planu itd.),
- priprema ispita i izlazak na ispit.

U Republici Srpskoj princip godišnjeg opterećenja studenta od 60 ECTS bodova u okviru 40-časovne radne sedmice zakonska je odredba (član 38) i podudarna je sa evropskim propisima u ovoj oblasti. Polazeći od akademskih kalendara Univerziteta u Banjoj Luci (godišnje opterećenje svedeno na akademsku godinu studija), može se uzeti da u toku akademske godine studenti imaju 45 radnih sedmica (po 15 u dva semestra i 15 za pripreme i ispite) i opterećenje od 40 sati sedmično. U tom slučaju dobije se ukupno **1800 radnih sati rada studenta tokom jedne akademske godine**. S obzirom na to da jedna školska godina nosi **60 bodova**, proizlazi da **jedan bod odgovara približno 30 radnih sati**.

Na taj način može se postaviti proporcija:

$$X : 60 \text{ bodova} = Y : 1800 \text{ sati}$$

Prijem za 1 bod:

$$Y = 1800 \text{ sati u školskoj godini} \times 1 \text{ bod} / 60 \text{ bodova u godini} = 30 \text{ radnih sati.}$$

Tako predmet koji nosi 5 ECTS bodova podrazumijeva 150 sati rada zajedno sa nastavom. Pretpostavimo da je fond sati nastave na tom predmetu $2P + 2V = 4$ sata. To bi na 15 sedmica, koliko traje nastava u semestru, studentu oduzelo 60 sati. Za samostalni rad i spremanje ispita ostalo bi mu na raspolaganju 90 sati ili nešto preko dvije sedmice. Tu se ubraja i vrijeme koje je student proveo u radu na tom predmetu u periodu trajanja nastave. Ako prosječan student može da savlada takav predmet za 90 sati rada (uključujući i učenje u toku nastave), onda je broj bodova dobro dodijeljen.

Tabela 9.1. Primjer za računanje ECTS bodova

2 sata nastave predavanja	x 15 nastavnih semica	= 30 sati rada	
2 sata nastave vježbi	x 15 nastavnih sedmica	= 30 sati rada	
	<i>Ukupno nastave u semestru</i>		= 60 sati rada
2 sata učenja za predavanja	x 15 nastavnih sedmica	= 30 sati rada	
4 (ili 2×2) sata pripreme za vježbe i učenja	x 15 nastavnih sedmica	= 60 sati rada	
	<i>Ukupno vrijeme savladavanja gradiva</i>		= 90 sati rada
	<i>Ukupno opterećenje</i>		= 150 sati rada

Primjer:

$$X : 60 \text{ bodova} = Y : 1800 \text{ sati}$$

$$X : 60 \text{ bodova} = 150 \text{ sati} : 1800 \text{ sati}$$

$$X = 60 \cdot 150 / 1800 = 5 \text{ bodova}$$

Tokom izvođenja nastave prilagođava se dodijeljeni broj ECTS bodova sa stvarnim radnim opterećenjem na predmetu. To se provodi u sastavu internih procedura za obezbeđenje kvaliteta. Koji god metod da se koristi, mišljenje studenata i nastavnog osoblja uzima se u obzir. Podaci o napredovanju i prolaznosti, te rezultati ispita takođe predstavljaju važne pokazatelje. U slučaju velikog neslaganja između procijenjenog i stvarnog radnog opterećenja prilazi se reviziji ECTS bodova, ishoda učenja ili tehnika nastave i učenja.

Predmeti razvrstani po bodovnoj vrijednosti priloženi su u tabeli 9.1. u prilogu.

10. PREDVIĐENI BROJ SATI ZA POJEDINE PREDMETE

Studijski program: Poslovna informatika

Nivo studija: Prvi ciklus studija (dodiplomski akademski studij)

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
1	1	Osnovi ekonomije	O	a	4	2	0	8
	2	Ekonomika preduzeća	O	a	4	2	0	8
	3	Poslovna informatika	O	a	3	2	0	6
	4	Matematika za ekonomiste	O	a	4	4	0	8
					15	10	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
2	1	Osnovi statističke analize	O	a	4	3	0	8
	2	Metodologije razvoja softvera	O	PI	3	2	0	7
	3	Finansijsko računovodstvo	O	a	4	3	0	8
	4	Menadžment	O	a	4	2	0	7
					15	10	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
3	1	Mikroekonomija	O	a	4	3	0	8
	2	Monetarne i javne finansije	O	a	4	2	0	8
	3	Osnove programiranja	O	PI	4	3	0	8
		Izborni predmet 1:						
	4	Sistemi poslovne inteligencije	I	PI	3	2	0	6
		Sistemi za upravljanje znanjem	I	PI	3	2	0	6
		Organizacija poslovnih sistema	I	a	3	2	0	6
					15	10	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
4	1	Makroekonomija	O	a	4	3	0	8
	2	Međunarodni ekonomski odnosi	O	a	4	2	0	7
	3	Finansijski menadžment	O	a	4	2	0	8
	4	Finansijska matematika	O	a	4	2	0	7
					16	9	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
5	1	Ekonomsko-matematički modeli i metode	O	a	4	4	0	8
	2	Marketing	O	a	4	2	0	7
	3	Integrirana poslovna softverska rješenja	O	PI	4	2	0	7
		Izborni predmet 2: Napredni strani jezik za ekonomiste						
	4	Napredni engleski jezik za ekonomiste	I	PI	3	2	0	6
		Napredni njemački jezik za ekonomiste	I	PI	3	2	0	6
	5	Napredni ruski jezik za ekonomiste	I	PI	3	2	0	6
		Stručna praksa	O					2
					15	10	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
6	1	Menadžment ljudskih resursa	O	a	4	3	0	8
	2	Baze podataka	O	PI	4	3	0	7
	3	Preduzetništvo i inovacije	O	a	4	2	0	7
		Izborni predmet 3:						
	4	Customer Relationship Management (CRM) sistemi	I	PI	3	2	0	6
		Softverski inženjerинг	I	PI	3	2	0	6
		Veb programiranje	I	PI	4	3	0	6
	5	Stručna praksa	O	a				2
					15	10	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
7	1	Elektronsko poslovanje	O	PI	4	3	0	8
	2	Strategijski menadžment	O	a	4	2	0	7
	3	Menadžment projekata	O	a	4	3	0	7
		Izborni predmet 4:	I	PI	3	2	0	6
	4	Objektno-orjentisano programiranje						
		E-vlada	I	PI	3	2	0	6
		Osiguranje kvaliteta u IT	I	PI	3	2	0	6
	5	Stručna praksa	O	a				2
					15	10	0	30

Sem.		Predmet	Status	Studijski program	P	V	DON	ECTS
8	1	Multimedija i kreativne tehnologije	O	PI	4	3	0	6
	2	Digitalni marketing	O	PI	4	2	0	6
	3	Projektovanje poslovnih informacionih sistema	O	PI	4	2	0	6
	4	Upravljanje poslovnim procesima	O	PI	3	3	0	5
	5	Stručna praksa	O	a				2
	6	Izborni predmet 5: završni rad	O	a				5
					15	10	0	30

P: predavanja

V: vježbe (auditorne)

DON: drugi oblici nastave (laboratorijske vježbe, seminari, studijski istraživački rad i dr.)

USMJERENjA:

- a. Zajednički predmeti u prve dvije studijske godine studijskih programa *Ekonomija i poslovno upravljanje* i *Poslovna informatika*

PI - Predmeti studijskog programa *Poslovna informatika*

11. KRITERIJI I USLOVI PRENOSA ECTS BODOVA

Uslovi prenosa ECTS bodova sa jednog studijskog programa na drugi unutar Univerziteta u Banjoj Luci kao i između Univerziteta u Banjoj Luci i drugih univerziteta definisani su Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci, član 39.

12. DOKAZ O PODUDARNOSTI

Studijski program *Poslovna informatika* nudi studentima aktuelna naučna, odnosno stručna saznanja iz oblasti teorijske i primijenjene ekonomije i menadžmenta.

Studijski program je po suštini usklađen sa drugim akreditovanim programima inostranih univerziteta iz okvira evropskog obrazovnog prostora. Studijski programi koji najviše odgovaraju predloženoj strukturi predmeta studijskog programa realizuju se na sljedećim institucijama:

1. Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka, studijski program Informacioni sistemi i tehnologije <http://www.fon.bg.ac.rs/studije/osnovne-akademiske-studije/informacioni-sistemi-i-tehnologije/>
2. Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet Subotica, studijski program Poslovna informatika <http://posinf.ef.uns.ac.rs/>
3. Univerzitet u Zagrebu, Ekonomski fakultet, studijski program Poslovna ekonomija – usmjerenje Poslovna informatika <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=11015>
4. Univerzitet u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike Varaždin, studijski program Informacioni i poslovni sistemi <https://www.foi.unizg.hr/studiji/pds/ips>
5. Univerzitet u Ljubljani, Ekonomski fakultet, studijski program Poslovna informatika, http://www.ef.uni-lj.si/podiplomsko/poslovna_informatika

13. PREDUSLOVI ZA UPIS POJEDINIH PREDMETA

Podaci o preduslovima za upis pojedinih predmeta ili grupe predmeta nalaze se u aneksu 7.2, tj. u silabusima za predmete.

14. NAČIN IZBORA PREDMETA IZ DRUGIH STUDIJSKIH PROGRAMA

Nema preklapanja predmeta između studijskih programa. Jedan predmet koji je na listi izbornih predmeta u oba studijska programa biraće se između ostalih predmeta anketom. Kriteriji i način izbora izbornih predmeta detaljno je opisan u sedmom poglavlju ovog elaborata: Lista obaveznih i izbornih predmeta.

15. KRITERIJI I NAČINI OSIGURANJA KVALITETA

Na Univerzitetu u Banjoj Luci se od 2008. godine izvodi redovna godišnja evaluacija nastavnog procesa i rada nastavnog osoblja putem anketiranja studenata. Između ostalog, ta evaluacija sadrži mnoge pokazatelje kvaliteta samog studijskog programa. Pored toga, izvode se analize prolaznosti i uspjeha za svaki predmet i prati napredovanje studenata tokom studija. U toku je izrada strategije kvaliteta koja će razraditi i druge vidove evaluacije kao i procedure za oticanje propusta i podizanje kvaliteta studijskih programa. Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci usvojio je Samoevaluacioni izvještaj 2017. godine, kao i EFQM Self evaluation Report 2012. godine, u sklopu CUBRICK TEMPUS projekta. Početkom kalendarske godine, Nastavno-naučno vijeće usvaja izvještaj o radu u prethodnoj i plan za narednu godinu. Da bi se konstantno poboljšavao sistem kvaliteta, formirana je Komisija za kvalitet Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci i Kancelarija za međunarodnu saradnju.

Ekonomski fakultet Univerziteta u Banjoj Luci periodično, u saradnji s Kancelarijom za osiguranje kvaliteta Univerziteta u Banjoj Luci i sa Savezom studenata Ekonomskog fakulteta, vrši evaluaciju nastavnog procesa i nastavnog osoblja, te sprovodi razna anketiranja studenata i zaposlenih, uključujući ankete preko web-stranice Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

I godina studija Ekonomski fakultet u Banjoj Luci - Nastavni plan i program Poslovna informatika I ciklus studija
Univerzitet u Banjoj Luci usvojio je niz dokumenata kojima se ide u smjeru obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta. To su:

- 1) Strategija razvoja Univerziteta u Banjoj Luci za period 2017-2025. godine (http://unibl.org/uploads/files/strane/zakoni_i_interni_propisi/Strategija_UNIBL_2017-2025.pdf).
- 2) Pravilnik o sadržaju, izgledu i digitalnom repozitorijumu master/magistarskih radova na Univerzitetu u Banjoj Luci (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-digitalni-repozitorijum.pdf>).
- 3) Pravilnik o postupku provjere originalnosti završnih radova studenata na II i III ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).
- 4) Pravilnik o anketiranju studenata o kvalitetu nastavnog procesa (<http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/2017/Pravilnik-originalnost-radova.pdf>).

Obezbjedenje kvaliteta studijskog programa provodi se u okviru:

- 1) procesa analize podataka atraktivnosti postojećih studijskih programa;
- 2) procesa revizije postojećih studijskih programa;
- 3) procesa razvoja novih studijskih programa;
- 4) procesa uvođenja novog predmeta;
- 5) procesa analize uspješnosti završavanja studija;
- 6) procesa analize podataka o zapošljavanju nakon završetka studija;
- 7) procesa anketiranja svršenih studenata;
- 8) procesa anketiranja poslodavaca stručnih tijela i udruženja.

Obezbjedenje i unapređenje kvaliteta nastavnog procesa ostvaruje se putem:

- definisanja pravila i kriterija za ocjenjivanje studenata;
- postupka po žalbi studenta na ocjenu;
- analize uspješnosti polaganja ispita;
- analize podataka o broju upisanih studenata u višu godinu studija;
- analize podataka o broju studenata i nastavnika;
- evaluacije nastave i nastavnika koju vrše studenati;
- samoevaluacije nastavnika;
- definisanja strukture kolegija, ishoda učenja, opterećenja studenata, sadržaja i plana izvođenja po sedmicanama, metoda obrazovanja, obveza studenata i načina provjere stečenih znanja i vještina – usklađenost s kvalifikacijskim okviriom.

Obezbjedenje kvaliteta resursa za podršku sudentima provodi se:

- 1) postupkom za kontinuirano poboljšanje i povećanje resursa za podršku studiranju;
- 2) evaluacijom rada studentske službe;
- 3) nabavkom obavezne literature iz svih predmeta iz koje se izvodi nastava;
- 4) pretplatom na naučne baze sa cjelovitim tekstom iz područja ekonomije i studijskih programa;
- 5) pretplatom na referentne naučne časopise.

Postupci analize uspješnosti sistema kvaliteta provodi se:

- postupkom izrade samoevaluacionih izvještaja;
- sistemom eksterne evaluacije kvaliteta studijskih programa i Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci kao ustanove;
- internim ocjenjivanjem obezbjeđenja kvaliteta.

Obezbjedenje kvaliteta naučnoistraživačke djelatnosti nastavnog osoblja provodi se putem:

- 1) usvajanja strategije naučnoistraživačkog rada;
- 2) kreiranja pozitivnog okruženja za istraživanje i jačanje naučnog profila institucije;
- 3) saradnje sa drugim institucijama i privredom u svrhu unapređenja naučnoistraživačke i nastavne djelatnosti;
- 4) vrednovanja kvaliteta naučnoistraživačke djelatnosti.

16. USLOVI ZA PRELAZAK SA DRUGIH STUDIJSKIH PROGRAMA

Prema Pravilima studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci (član 39), uslove prelaska sa jednog studijskog programa na drugi utvrđuje Senat Univerziteta na prijedlog Vijeća fakulteta/akademije.

Precizniji uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih studija biće definisani Pravilnikom o usaglašavanju nastavnih planova i programa koji će usvojiti Naučno-nastavno vijeće Ekonomskog fakulteta u Banjoj Luci prije početka akademske 2018/2019. godine.

17. OBAVEZE STUDENATA I DINAMIKA STUDIRANJA

Obaveze studenata i dinamika studiranja su definisani Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom i Pravilima studiranja Univerziteta u Banjoj Luci.

18. DODATAK – 7.2. SADRŽAJ NASTAVNOG PLANA I PROGRAMA PRVOG CIKLUSA STUDIJA – SILABUSI

Prva godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Osnovi ekonomije	4	2			8
Ekonomika preduzeća	4	2			8
Poslovna informatika	3	2			6
Matematika za ekonomiste	4	4			8
Osnovi statističke analize			4	3	8
Metodologije razvoja softvera			3	2	7
Finansijsko računovodstvo			4	2	8
Menadžment			4	2	7
UKUPNO:	15	10	15	10	60

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Osnovi ekonomije			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	1.	4P + 2V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Cilj je da studenti steknu osnovna znanja o istorijskom razvoju ekonomske nauke, osnovne zakonitosti u ekonomiji, osnovne ekonomske kategorije i suštinu funkcionalisanja mikro i makro ekonomske sistema

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon ovog kursa studenti će steći osnovna znanja o ekonomskim pojavama i procesima. Moći će samostalno da formiraju i sagledaju uzročno posledične događaje na tržištu i u privredi.

Sadržaj predmeta:

Politička ekonomija kao nauka. Šta je ekonomija. Metode istraživanja u ekonomiji. Ekonomski zakoni. Tri ključna ekonomska zakona. Obim društvene proizvodnje. Društvena reprodukcija. Robna proizvodnja i tržište. Osnovni elementi ponude i tražnje. Elastičnost ponude i tražnje. Oblici razmjene roba. Novac. Savremeni ekonomski sistem. Učesnici u ekonomskim događajima i njihovo ponašanje. Obim proizvodnje i obrt kapitala. Troškovi proizvodnje. Profit, profitna stopa i akumulacija kapitala. Raspodjela kao faza procesa reprodukcije. Tržište rada. Tržište zajmovnog kapitala. Tržište realnog kapitala. Bankarski sistem. Tržište prirodnih resursa. Trgovački kapital. Akcijski kapital. Tržišna struktura savremenog kapitalizma. Ekonomске funkcije države u savremenim privredama. Javna dobra, eksternalije i javni izbor. Ekonomска politika države u pojedinim oblastima. Ekonomski rast. Ekonomski krize. Međunarodna razmjena.

Metode nastave i savladavanja gradiva:

Predavanja usmenim izlaganjem, korištenje praktičnih primjera i grafičkih interpretacija.

Literatura:

Ivanić, M. (2010). *Principi ekonomije*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Dopunska literatura:

Gregori, N. M. (2004). *Principi ekonomije*, treće izdanje. Beograd: Ekonomski fakultet;

Samuelson, P. A., & Vilijam, D. N. (1992). *Ekonomija*, četrnaesto izdanje. Zagreb: Mate d.o.o.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanja:

Dva kolokvijuma, seminarски rad, domaći zadaci, aktivnost na nastavi i usmeni ispit

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Po istom programu izučava se na vodećim univerzitetima u svijetu

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Mladen Ivanić, vanr. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Ekonomika preduzeća			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	1.	4P+2V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslova					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Predmet omogućava studentima da shvate značenje i značaj preduzeća, kao temeljne institucije tržišne privrede, da nauče osnovne principe poslovanja preduzeća; da spoznaju načine postizanja optimalne vrijednosti proizvodnje uz korištenje oskudnih resursa; da nauče metode maksimiziranja profita preduzeća, da nauče algebarski, grafički i tabelarno predstavljati poslovne funkcije u preduzeću i i da znaju analizirati ponašanje preduzeća na tržištu; da nauče osnovne principe poslovanja preduzeća, a to su produktivnost, ekonomičnost i rentabilnost i da nauče izračunavati cijene koštanja proizvoda primjenom različitih metoda.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Nakon završetka ovoga kursa student će steći osnovna znanja o činjenicama, principima, procesima i generalnim konceptima u ekonomici preduzeća. Student će biti ospozobljen pronalaziti optimalna rješenje u upravljanju preduzećima primjenjujući osnovna znanja iz ekonomske teorije i nauke o odlučivanju i imaće osnovna znanja za daljnje izučavanje teorija ekonomije i upravljanja preduzećem.					
Sadržaj predmeta:					
Pojam preduzeća. Diferenciranje preduzeća. Ekonomika preduzeća. Teorija preduzeća. Proces reprodukcije. Proizvodnja i proizvodna funkcija. Produktivnost. Utrošci. Troškovi i funkcije troškova. Kalkulacija cijene koštanja. Modeli upravljanja troškovima. Cijena i određevanje cijena. Prihodi i funkcija prihoda. Ekonomičnost i analiza tačke ekonomičnosti. Profit i maksimizacija profita. Raspodjela rezultata poslovanja. Rentabilnost.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature. Tokom časova predavanja neke od tema će biti obrađene ili ilustrovane raznim simulacijama i programima za grafičko rješavanje i analiziranje problema u kojima studenti imaju aktivnu ulogu. Ilustracije i vježbe. Pored primjera koji će se diskutovati, na časovima će se raditi i primjeri (rješavanje problemskih zadataka) kojima će se ilustrovati i vježbati određene teme (grupno i pojedinačno). Ilustracija i vježbe podrazumevaju dvosmjernu komunikaciju, a studenti su pozvani da slobodno iznose svoja mišljenja o slučaju za ilustraciju i vježbu. Diskusija slučajeva iz prakse. Glavni oblik rada biće obrada slučajeva iz prakse, kako bi studenti naučili kako da stečena znanja upotrebe u praktične svrhe. Izrada i izlaganje seminarskog rada uz obveznu primjenu metodologije za izradu stručnih radova.					
Literatura:					
Todorović, Z. (2012). <i>Ekonomika preduzeća</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet. Berberović, Š., & Todorović, Z. (2009). <i>Ekonomika preduzeća</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet. Salvatore, D. (1989). <i>Ekonomija za menadžere</i> . Zagreb: Mate					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohadjanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Nema					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Zdravko Todorović, red. prof.					

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Poslovna informatika			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	1.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslova	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Cilj predmeta je upoznavanje studenata sa savremenim teorijskim i praktičnim aspektima poslovne informatike. Studenti se upoznaju sa poslovnom informatikom kao teorijskom i praktičnom disciplinom, kao i sa primjenom informacione tehnologije u poslovanju. Posebno se izučava problematika pojedinih komponenata informacionih sistema, kao i globalna računarska mreža Internet i elektronsko poslovanje. Cilj izučavanja predmeta je ujedno da se upozori i na rizike koje stvara primjena informacione tehnologije u poslovanju, te da se naglasi potreba za vođenjem brige o bezbjednosti informacionih sistema i zaštiti od zloupotreba informacione tehnologije.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti stiču opšta znanja o primjeni informacione tehnologije u poslovanju, te se upoznaju sa najsavremenijim informacionim tehnologijama koja se koriste u poslovanju, kako sa organizacionog, tako i sa funkcionalnog aspekta. Osim toga, predmet omogućava studentima da upoznaju programske alate, gotova programska rješenja i načine njihovog korištenja u rješavanju ekonomskih poslovnih problema.

Sadržaj predmeta:

Informatika i savremeni svijet. Globalizacija i ekonomija znanja. Strateška primjena informacione tehnologije u ekonomiji znanja. Informacione tehnologije kao infrastruktura u poslovanju. Hardver. Softver. Podaci, informacije, znanje. Organizacija podataka na računaru (datoteke, baze podataka, skladište podataka, baza dokumenata). Ergonomija radnih mjesa sa personalnim računarima. Organizacija i upravljanje informatikom kao poslovnom funkcijom. Načini organizacije informacionog sistema. Računarske mreže i Internet tehnologija. Internet usluge. Intranet i ekstranet. Primjena informacione tehnologije u poslovanju. Dijelovi informacionog sistema - organizacioni aspekt. Dijelovi informacionog sistema - funkcionalni aspekt. Integralni informacioni sistem. Sistemi za poslovno odlučivanje (modeliranje u poslovnom odlučivanju, metode računarskog modeliranja, simulaciono modeliranje). Ekspertni sistemi. Elektronsko poslovanje. Primjene koncepta elektronskog poslovanja (elektronski marketing, elektronsko bankarstvo, elektronska trgovina, učenje na daljinu, poslovanje u pokretu). Rizici primjene informacione tehnologije u poslovanju. Zloupotreba informacione tehnologije i informatički rizici. Bezbjednost informacionih sistema i zaštita od zloupotrebe informacione tehnologije. Problemi bezbjednosti u elektronskom poslovanju i informatički kriminalitet. Etika i informaciona tehnologija.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, seminarski radovi, vježbe na računarima, studentske prezentacije.

Literatura:

Aleksić Marić, V. (2008). *Poslovna informatika*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Položen test na računarima je preduslov za izlazak na završnii ispit.

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Vesna Aleksić, red. prof.

 UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS <i>UNIVERSITY of BANJA LUKA</i> 1975
Studijski program(i):	Poslovna informatika		

Naziv predmeta	Matematika za ekonomiste			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
Nastavnici	Obavezni Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Razvoj logičkog zaključivanja i algoritmatskog načina rješavanja problema. Upoznavanje sa osnovama linearne algebre, diferencijalnog i integralnog računa, finansijske matematike i njihove primjene u ekonomiji.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon završetka ovog kursa studenti će moći da samostalno i efikasno prate matematički sadržaj svih stručnih ekonomskih predmeta, kako prvog, tako i drugog ciklusa studija. Preciznost matematičkog izražavanja će im biti od pomoći i da jasno i precizno formulišu pojave i zakonitosti u društvu, posebno u makroekonomskim i mikroekonomskim modelima. Biće u mogućnosti da konkretno rješavaju probleme i zadatke iz matematičkih oblasti obuhvaćenih ovim predmetom.

Sadržaj predmeta:

Linearna algebra: sistemi jednačina, matrice, determinante. Funkcije jedne promjenljive, izvodi i primjena na ispitivanje ekonomskih funkcija. Funkcije više promjenljivih, problemi optimizacije. Neodređeni i određeni integrali i njihova primjena u ekonomiji. Diferencijalne i diferencne jednačine i njihova primjena.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, vježbe, konsultacije, demonstrature, izrada seminarskih radova.

Literatura:

Skakić, N., & Kravarušić, R. (2006). *Matematika*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Lučić, B. (2006). *Matematika*. Istočno Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Chiang, A.C. (1994). *Osnovne metode matematičke ekonomije*. Zagreb: MATE.

Dowling, E.T. (1993). *Mathematical Methods for Business and Economics*. McGraw-Hill.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pismeno i usmeno

Pohadanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Milovan Vinčić, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Osnove statističke analize			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	2.	4P+3V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslova					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Studentima omogućava da se upoznaju sa statističkim metodima i modelima, kao i njihovom primjenom u teoriji i praksi.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Nakon završetka ovoga predmeta, studenti će biti sposobljeni da upotrebljavaju statističku metodologiju i da je primjenjuju, da bi u različitim analizama i istraživačkim procedurama mogli da dobiju rezultate na osnovu kojih se, u daljem, mogu izvesti validni zaključci i adekvatne odluke.					
Sadržaj predmeta:					
Deskriptivna analiza. Vjerovatnoća. Teorijski rasporedi. Uzorkovanje i uzoračke distribucije. Intervali povjerenja. Testiranje statističkih hipoteza. Analiza varijanse. Hi kvadrat test. Prosta linearna regresiona i koreaciona analiza. Višestruka linearna regresiona i koreaciona analiza. Indeksni brojevi. Analiza vremenskih serija.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja i vježbe, uz seminarsku nastavu.					
Literatura:					
Lovrić, M., Komić, J., & Stević, S. (2006). <i>Statistička analiza - metodi i primjena</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.					
Komić, J. (2000). <i>Metodi statističke analize kroz primjere: zbirka zadataka</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 – 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Jasmin Komić, red. prof.					

 UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS <i>UNIVERSITY of BANJA LUKA</i> 1975
Studijski program(i): Poslovna informatika			

Naziv predmeta	Metodologija razvoja softvera			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	2.	3P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti				
Nema uslova					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Razumjevanje specifičnosti upravljanja razvojem softvera.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Posjedovanje znanja i vještina za vođenje IT projekata. Sposobnost razumjevanja različitih koncepata softverskih sistema i rizika koje nosi njihovo uvođenje. Poznavanje tradicionalnih i savremenih agilnih metodologija u razvoju softvera.					
Sadržaj predmeta:					
Sadržaj predmeta Teorijska nastava Upravljanje projektom razvoja IS. Različiti modeli razvoja IS. Analiza različitih metodologija razvoja IS. Upravljanje IT uslugom. Standardi u oblasti upravljanja procesima razvoja softvera i dokumentacije sistema. Tradicionalne metodologije. Agilne metodologije razvoja softvera: skram, kanban, ikstrim programing. Praktična nastava: Vežbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad Radionica Izbor najbolje ponude IS uz poštovanje standarda; Studija slučaja – analiza poslovnog informacionog sistema i simulacija odluka o razvoju; Istraživanja novih metoda razvoja IS. Istraživanje o tradicionalnim i agilnim metodologijama.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, vježbe, studije slučaja.					
Literatura:					
Davies, P. B. (2009). <i>Business Information Systems</i> . Palgrave Macmillan. Dittman, W. B.. (2005). <i>Systems analysis and design methods</i> . McGraw-Hill. Laudon, K.C., & Laudon, J.P. (2004), <i>Management Information systems</i> . Prentice Hall. Applegate, A.; McFarlan. (2003). <i>Corporate Information Strategy and Management</i> . Mc Grow Hil.					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Položen test na računarima je preduslov za izlazak na završni ispit.					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Vesna Aleksić, red. prof.					

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Finansijsko računovodstvo			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezан	2.	4P+3V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Savladavanje osnova finansijskog računovodstva, a posebno razumijevanje: globalne procedure u knjigovodstvu, knjigovodstvenih isntrumenata, pojma i suštine knjigovodstva i računovodstva, razlike između finansijskog i upravljačkog računovodstva, sistema dvojnog knjigovodstva, obračunskog osnova računovodstva, vrsta računa, pravila knjiženja, principa urednog knjigovodstva, računovodstvenih načela, osnovnih računovodstvenih kategorija, pravila vrednovanja elemenata finansijskih izvještaja, popisa, predzaključnih i zaključnih knjiženja, izrade probnog bilansa i zaključnog lista, sadržaja osnovnih elemenata finansijskih izvještaja i dr.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Tokom poučavanja predviđenog gradiva studenti stiču neophodna znanja i vještine za razumijevanje globalne procedure u knjigovodstvu i knjigovodstvenih isntrumenata, razlike između knjigovodstva i računovodstva, principa razgraničenja između finansijskog i upravljačkog računovodstva, sistema dvojnog knjigovodstva i obračunskog osnova računovodstva, vrsta računa i pravila knjiženja, principa urednog knjigovodstva i osnovnih računovodstvenih načela, pravila vrednovanja, osnovnih principa popisa, zaključnih knjiženja i izrade zaključnog lista kao osnove za pripremu osnovnih finansijskih izvještaja, osnovnih principa na kojima počiva aktuelna zakonska i profesionalna regulativa u predmetnoj oblasti u Republici Srbiji, itd.

Sadržaj predmeta:

Knjigovodstvo i računovodstvo; predmet i cilj knjigovodstva; principi urednog knjigovodstva i računovodstvena načela; osnove globalne procedure u knjigovodstvu i knjigovodstveni isntrumenti, knjigovodstveni računi: pojam, vrste i pravila knjiženja na računima, poslovne (ekonomske) promjene; kontni okvir i kontni plan; inventar imovine; greške u knjigovodstvu; osnivanje pravnog lica i pribavljanje početnog kapitala; nabavka stalne i tekuće (obrtne) imovine; obaveze: pojam, klasifikacija, nastanak i izmirenje; rashodi i troškovi po prirodnim, principi vrednovanja prihoda; poslovni, finansijski, ostali i revalorizacioni prihodi; metode bilansiranja finansijskog rezultata; predzaključna i zaključna knjiženja; osnovni principi pripreme i prezentacije finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI; osnove analize finansijskih izvještaja.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Na predavanjima studentima se prenose aktuelna teorijska saznanja iz predmetne oblasti uz korišćenje prezentacija u power point-u. Vježbe se provode kroz izradu konkretnih zadataka. Izrada i izlaganje seminarskog rada vrši se uz obaveznu primjenu metodologije za izradu stručnih radova. Studenti se redovno podstiču na aktivan odnos prema predavanjima i vježbama, odnosno proaktivno praćenje i savladavanje nastavnog gradiva za vrijeme predavanja i vježbi, na učešće na konsultacijama, kao i na samostalan rad.

Literatura:

- Šnjegota, D. (2010). *Primjena MSFI kroz bilansni kontni okvir*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet i Finar.
- Škarić, Jovanović, K. (2006). *Finansijsko računovodstvo*. Beograd: Ekonomski fakultet;
- Gray/Needles. (2006). *Finansijsko računovodstvo – opšti pristup*. Copyright: Houghton Mifflin Company. Banja Luka: Savez računovođa i revizora Republike Srbije;

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje: Pismena i usmena provjera , sa prethodnim izlaskom na 2 kolokvija.

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

-

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Duško Šnjegota, red. prof.

 UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija	Studijski program(i): Poslovna informatika	
	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS <small>UNIVERSITY OF BANJA LUKA</small>	1975

Naziv predmeta	Menadžment			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	2.	4P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Predmet omogućava studentima da: se upoznaju s osnovnim menadžerskim znanjima, funkcijama, metodama i načinima rada te njihovoj primjeni u rješavanju problema u poslovanju u savremenim preduzećima i kompleksnim uslovima; ovlađuju konceptima za analizu menadžmenta i obavljanje menadžerskih poslova na različitim organizacijskim nivoima i u različitim preduzećima; se nauče osnovnu formom za izradu poslovnog plana; da se upoznaju s menadžerskim poslom, temeljnim konceptima, metodama, vještinama i znanjima potrebnim za uspješno funkcioniranje i razvoj menadžmenta u savremenim uslovima.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon uspješno završenog premeta studenti će steći osnovna znanja o teoriji, principima i praksi menadžmenta; ovlađaće osnovnim funkcijama menadžmenta; upoznaće se sa teorijom i praksom koja se najčešće koriste u kontekstu menadžmneta; naučiće osnovnu formu za izradu poslovnog plana i ovlađaće konceptima za analizu menadžmenta i obavljanje menadžerskih poslova na različitim organizacijskim nivoima i u različitim preduzećima.

Sadržaj predmeta:

Definisanje, značaj i principi menadžmenta; pojam, značaj i uloga menadžmenta, razvoj menadžmenta; aktivnosti, klasifikacije menadžera, top menadžeri, pojam i razvoj menadžmenta kao prakse; naučni menadžment, menadžment malih, srednjih i velikih preduzeća; menadžment i kulturna sredina, okolina preduzeća, etika i društvena odgovornost, planiranje kao funkcija menadžmenta, strategija i strategijsko planiranje, organizovanje kao funkcija menadžmenta, delegiranje, decentralizacija, proces projektovanja organizacije, zapošljavanje ili upravljanje ljudskim resursima, interno i eksterno regrutovanje, uticanje, sa podfunkcijama vođenja, komunikacije i motivacije, kontrolisanje, izrada poslovnog plana, institucionalni akpekti menadžmenta, korporativno upravljanje, novi koncepciji i pristupi menadžmentu.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, seminarска nastava, vježbe, pisani radovi i rješavanje poslovnih slučajeva (grupni i individualni rad).

Literatura:

Lukić, Z., & Babić, M. (2009). *Menadžment: teorije, funkcije, institucionalni aspekti i korporativno upravljanje*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Mašić, B., & Lončarević R.; Đorđević-Boljanović J. (2007). *Menadžment: principi, koncepti i procesi*. Beograd: Univerzitet Singidunum.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Zoran Lukić, vanr. prof.

Druga godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Mikroekonomija	4	3			8
Monetaryne i javne finansije	4	2			8
Osnovi programiranja	4	3			8
Izborni predmet 1	3	2			6
Makroekonomija			4	3	8
Međunarodni ekonomski odnosi			4	2	7
Finansijski menadžment			4	2	8
Finansijska matematika			4	2	7
UKUPNO:	15	10	16	9	60

Izborni predmeti za drugu godinu:

6. Sistemi poslovne inteligencije,
7. Sistemi za upravljanje znanjem,
8. Organizacija poslovnih sistema,

Napomena o izboru izbornih predmeta:

– Minimalan broj studenata za izborni predmet na drugoj godini studija je pedeset. Ako studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum pedeset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi paralelno na svim predmetima na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata.

Napomena o uslovljenosti predmeta:

9. Predmet Mikroekonomija uslovljen je položenim predmetom Osnovi ekonomije iz prve godine studija.
10. Predmet Međunarodni ekonomski odnosi uslovljen je položenim predmetom Osnovi ekonomije iz prve godine studija.
11. Predmet Finansijska matematika uslovljen je položenim predmetom Matematika za ekonomiste iz prve godine studija.

	UNIVERZITET U BANjOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Mikroekonomija			
Sifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	3.	4P + 3V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Osnovi ekonomije	Položen ispit

Ciljevi izučavanja predmeta:

Upoznavanje prirode motivacije koja određuje ponašanje tržišnik učesnika i zakonitosti funkcionisanja tržišta koja uspostavljaju tim ponašanjem. Smisao takvog izučavanja je da student ovlada osnovama ekonomske logike, shvati ulogu ekonomske motivacije, ekonomskih ciljeva, konkurenциje, slobode ekonomskog odlučivanja, donošenja odluka u uslovima neizvjesnosti i osnove preuzimanja ekonomskega rizika. Ovladavanje alatima mikroekonomske analize treba da omogući da se logika ekonomskog ponašanja prevede na mjerjenje ekonomskih pojava, da se uspostave cijene i mjere ostvarivosti ekonomskih ciljeva, te da se smanji rizik ekonomskih odluka.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Uspostavljanje vlastitog logičkog sistema ekonomskog odlučivanja; spoznaja o načinu, prirodi i zakonitostima ponašanja ekonomskih subjekata; ovladavanje metodama mikroekonomske analize; sposobnost identifikovanja različitih tipova ponašanja tržišnih učesnika; sposobnost mjerjenja efikasnosti ostvarivanja ekonomskih ciljeva; sposobnost mjerjenja uticaja tržišnih promjena na ponašanje tržišnih učesnika; sposobnost identifikovanja tržišne morfologije; sposobnost analiziranja ponašanja tržišnih struktura; sposobnost kreiranja mjera ekonomske politike sa uticajem na ponašanje tržišnih učesnika; sposobnost mjerjenja efekata ekonomske politike na ponašanje tržišnih učesnika.

Sadržaj predmeta:
Osnovne zakonitosti i alati mikroekonomske analize; tržište; budžetsko ograničenje; preferencije; korisnost; potrošačev izbor; potrošačeva tražnja; otkrivena preferencija; efekti supsticije i dohotka; kupovina i prodaja; intertemporalni izbor; tržište imovine; neizvjesnost; rizična imovina; potrošačev i proizvođačev višak; tržišna tražnja; tržišna ravnoteža; teorija proizvodnje i izbor tehnologije; maksimiranje profita; minimiziranje troškova; funkcije troškova; ponuda preduzeća i grane; potpuna konkurenca; monopol; oligopol; kartel; monopson; monopolistička konkurenca; tržište faktora proizvodnje; teorija igara; teorija blagostanja; eksternalije; javna dobra; asimetrične informacije.

Metode nastave i savladavanja gradiva:
Predavanja, rad u seminaru i vježbe. Svi oblici nastave podrazumijevaju simulacije stvarnih ekonomskih situacija, primjenu odgovarajućih metoda analize, diskutovanje rješenja i predlaganje mjera za postizanje optimuma. U svim fazama nastavnog procesa predviđeno je aktivno uključivanje studenata. Samostalni radovi studenata temelje se na studijama slučaja koje analiziraju i tumače savladanim metodama analize.

Literatura:
Varijan, H. (2012). <i>Mikroekonomija, moderni pristup</i> . Beograd: Ekonomski fakultet.
Tomaš, R. (2011). <i>Primijenjena mikroekonomija, drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanja:
Pohađanje nastave
Aktivnost na nastavi (seminarski rad, rasprave, studije slučaja)

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:
Po istom programu izučava se na vodećim univerzitetima u svijetu
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Rajko Tomaš, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY OF BANJA LUKA
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Monetarne i javne finansije			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezан	3.	4P+2V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti

Ciljevi izučavanja predmeta:

Osnovni cilj predmeta je upoznavanje studenata sa savremenim teorijskim i primijenjenim aspektima monetarnih i javnih finansija, kako bi se studenti osposobili da kao diplomirani ekonomisti učestvuju u analizi i rješavanju praktičnih problema iz ovih oblasti. Riječ je o dvije međusobno odvojene, ali usko povezane naučne discipline, koje predstavljaju sastavni dio finansija kao šire naučne oblasti. Monetarne finansije, kao naučna disciplina proučavaju monetarni sistem i monetarnu politiku, te studentima treba da pruže osnovna znanja i pregled dostignuća iz ove oblasti. Javne finansije treba da upoznaju studente i omoguće im da ovlađaju brojnim i složenim pitanjima i problemima sistema javnih finansija.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon završetka ovoga kursa student će steći osnovna znanja o ciljevima, osnovnim institucijama i instrumentima fiskalne i monetarne politike, te principima i načinima funkcionisanja javnog sektora. Studenti će biti osposobljeni da pronalaze optimalna rješenja u vođenju monetarne i fiskalne politike u zemlji kroz primjenu osnovnih znanja iz ekonomske teorije i politike, a takođe će biti u mogućnosti da stečena znanja iskoriste u pravcu daljeg izučavanja pomenutih oblasti.

Sadržaj predmeta:

Uvod u monetarnu ekonomiju. Moneta ili novac. Monetarna nestabilnost. Monetarni sistem. Monetarna politika. Monetarni agregati. Monetarno regulisanje. Uvod u javne finansije. Javni rashodi. Javni prihodi. Budžet. Javni kredit. Fiskalna decentralizacija.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature - tokom časova predavanja neke od tema biće obradene ili ilustrovane raznim simulacijama i programima za rješavanje i analiziranje problema u kojima studenti imaju aktivnu ulogu. Ilustracije i vježbe - podrazumijevaju dvostravnu komunikaciju, a studenti su pozvani da slobodno iznose svoja mišljenja o slučaju za ilustraciju i vježbu. Diskusija slučajeva iz prakse – podrazumijeva obradu slučajeva iz prakse, s ciljem da se studenti osposobe da stečena znanja upotrijebe u praktične svrhe. Samostalan seminarski rad studenata uz obaveznu primjenu Upustva za izradu naučnih i stručnih radova.

Literatura:

Dušanić, J.; Špirić, N. (2009). *Novac*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.
 Ćirović, M. (1987). *Monetarna ekonomija*. Beograd: European Centre for Peace and Development.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Nikola Špirić, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Osnovi programiranja			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	3.	4P+3V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:
Upoznavanje sa ključnim konceptima programiranja, razvoja softvera i softverskog inženjerstva. Razumijevanje principa, pravila i metoda programiranja i razvoja softvera, kao i osnovnih algoritamskih struktura i struktura podataka. Kodiranje i testiranje: praktično korišćenje jednog imperativnog programske jezika. Upotreba softverskih alata i primjena osnovnih softverskih metrika.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Osnovljeno studentata da razvijaju softver primjenom metode funkcionalne dekompozicije i strukturnog programiranja u neobjektnom imperativnom jeziku.

Sadržaj predmeta:
Teorijska nastava: P01: Programiranje: koncept, opšti model, jezik, proces. P02: Osnove organizacije računara i programiranja upotrebom nižih programskih jezika. P03: Viši programski jezici i softverske paradigme; osnove programske jezika (alfabet, identifikatori, tipovi, literali, izrazi, operatori, naredbe). P04: Potprogrami; strukture, unije i polja; deklaracije. P05: Pokazivači i dinamičko upravljanje memorijom. P06: Konstrukcija strukturalnih algoritama. P07: Konstrukcija struktura podataka. P08: Programske idiomi. P09: Programske idiomi /nast./ P10: Linearne strukture podataka. P11: Linearne strukture podataka /nast./ P12: Razvoj softvera upotrebom algoritamskih apstrakcija i apstrakcija podataka. P013: Osnove softverskog inženjerstva. Praktična nastava: V01: Programerski (softverski) alati. V02: Niži programski jezici: primjeri. V03: Identifikatori, tipovi, literali, izrazi, operatori, naredbe. V04: Nizovi; pretprocesorske direktive. V05: U/I: tokovi i datoteke. V06: Tehnike programiranja. V07: Tehnike programiranja /nast./ V08: Programske idiomi. V09: Programske idiomi /nast./ V10: Linearne strukture podataka. V11: Linearne strukture podataka /nast./ V12: Sinteza: studijski primer. V13: Osnove softverskog inženjerstva.

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Predavanja, seminarska nastava i praktične vježbe na računaru.

Literatura:
Knuth, D.E. (1973). <i>The Art of Computer Programming</i> . Vol. I, II; Addison-Wesley.
Dahl, O.J., Dijkstra, E.W., & Hoare, C.A.R.. (2003). <i>Structured Programming</i> . Academic Press.
Wirth, N. (1972). <i>Algorithms + Data Structures = Programs</i> . Prentice-Hall, Englewood Cliffs.
Ivetić, D. (2005). <i>Strukturirani pristup programiranju</i> . Novi Sad: FTN Izdavaštvo, Novi Sad.
Kernighan, B.W., & D.M. Ritchie. (2003). <i>Programski jezik C, II izdanje</i> . Beograd: CET, Beograd.
Tondo, C.L.; & Gimpel, S.E. (2004). <i>Programski jezik C – rešenja zadataka,, II izdanje</i> . Beograd: CET, Beograd.
Hansen, A. (1991). <i>Programiranje na jeziku C – potpuni vodič</i> . Beograd: Mikro Knjiga, Beograd.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:
Pohađanje nastave
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Makroekonomija			
Sifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	4.	4P+3V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Makroekonomija predstavlja „azbuku“ ekonomije. Izučava osnovne ekonomske zakonitosti, način funkcionisanja ekonomije, osnovne ekonomske politike i njihov uticaj na ostvarivanje osnovnih makroekonomskih ciljeva. Cilj ovog nastavnog predmeta je upoznavanje studenata sa tako veoma zahtjevnom i kompleksnom materijom.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Makroekonomija predstavlja veoma kompleksno područje teorije, nauke i prakse. Osnovni ishod izučavanja ove naučne discipline jeste da studenti, nakon savladavanja ove veoma zahtjevne i kompleksne materije, mogu lakše i brže razumjeti sveobuhvatnu analizu savremenih makroekonomskih pitanja i problema, čiji je značaj sada veći nego ikada ranije. Studenti stiču detaljna znanja o osnovnim ekonomskim zakonitostima, načinu funkcionisanja ekonomije, osnovnim ekonomskim politikama i njihovom uticaju na ostvarivanje osnovnih makroekonomskih ciljeva.

Sadržaj predmeta:

Uvod u makroekonomiju. Makroekonomski bilansi. Osnove privrednog rasta. Tržište rada i nezaposlenost. Intertemporalno budžetsko ograničenje. Potrošnja i investicije. Realni devizni kurs. Novac i tražnja za novcem. Ravnoteža na tržištu novca u kratkom i u dugom roku. Ponuda novca i monetarna politika. Ciljevi, targeti i instrumenti monetarne politike. Autput, zaposlenost i cene. Robno tržište i IS kriva. Tržište novca i LM kriva. Tejlorovo pravilo i TR kriva. Makroekonomска ravnotežа sa fiksним i sa fleksibilnim cenama. Agregatna tražnja i agregatna ponuda. Autput i kamatna stopa pri fiksnom i pri fleksibilnom deviznom kursu. Agregatna ponuda i inflacija. Agregatna tražnja i agregatna ponuda u režimu fiksног i u režimu fleksibilnog deviznog kursa. Šokovi ponude i šokovi tražnje. Privredni ciklusi. Fiskalna politika. Politike upravljanja tražnjom. Ekonomija ponude. Finansijsko tržište i makroekonomija. Determinante deviznog kursa u kratkom roku. Konstrukcija međunarodnog monetarnog sistema. Devizne krize. Izbor režima deviznog kursa.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.

Literatura:

Burda, M.; Viploš, Č. (2012). *Makroekonomija*. Beograd: Ekonomski fakultet (prevod sa engleskog).

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Stevo Pucar, vanr. prof. i dr Srđan Amidžić, vanr. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Međunarodni ekonomski odnosi			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	4.	4P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Osnovi ekonomije	Položen ispit

Ciljevi izučavanja predmeta:
Predmet Međunarodni ekonomski odnosi je uvod u međunarodnu ekonomiju, a sve na bazi izučavanja klasičnih koncepcija i savremenih tendencija međunarodnih ekonomskih odnosa. Cilj je da se studenti upoznaju kako sa realnim međunarodnim tokovima (međunarodna trgovina) tako i sa finansijskim međunarodnim tokovima. Savladavanje znanja iz ovog predmeta preduslov je za niz stručnih predmeta, naročito na smjeru Međunarodna ekonomija i predmeta na višim nivoima studija iz ove oblasti.
Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon uspješnog završetka ovog predmeta student će biti u mogućnosti da:
– opiše pojam međunarodnih ekonomskih odnosa i savremenih tendencija u međunarodnim ekonomskim odnosima,
– navede i objasni klasične i neoklasične teorije u međunarodnoj trgovini,
– razvrsta instrumente trgovinske politike i sagleda značaj i ulogu međunarodnih trgovinskih institucija
– objasni pojam platnog bilansa i vrsta transakcija u platnom bilansu
– sumira značaj deviznih kurseva i njihov uticaj na ekonomsku kretanje,
– sagleda značaj međunarodnog finansiranja, objasni pojam dužničke krize i međunarodnog kretanja kapitala
– sagleda značaj i ulogu međunarodnih finansijskih institucija

Sadržaj predmeta:
Međunarodna trgovina: klasične i neoklasične teorije međunarodne trgovine, protekcionizam u međunarodnoj trgovini; uticaj međunarodne trgovine na nacionalnih dohodak i međuzavisnost ovih veličina; mikroekonomska analiza formiranja cijena u međunarodnoj razmjeni; odnosi razmjene i elastičnosti u međunarodnoj trgovini; teorija i politika instrumenata trgovinske politike: carine i necarinski; uloga transnacionalnih kompanija i globalizacija; pravila u međunarodnoj trgovini: institucionalizacija (uloga GATT-a i WTO).Međunarodne finansije: platni bilans: pojam, oblici i neravnoteže platnog bilansa, uravnoteženje platnog bilansa, teorije uravnoteženja platnog bilansa; devizni kurs, pojam, vrste i efekti deviznih kurseva, teorije formiranja deviznih kurseva; devizno tržište; međunarodno kretanje kapitala, oblici i efekti, evrovalutno tržište; međunordni dugovi- uzroci, indikatori i mogućnosti prevazilaženja dužničkih kriza; institucije međunarodnog finansiranja; Međunarodni monetarni fond, Svjetska banka i njene afilijacije. Regionalne integracije: oblici regionalnog integrisanja, Evropska unija- razvoj, efekti integrisanja

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Pradavanja, konsultacije, samaostalna izlaganja studenata, samostalni pisani radovi studenata i organizovanje radionica.

Literatura:
Čenić-Jotanović G. (2010). <i>Međunarodna ekonomija</i> . Laktaši: Grafomark.
Krugman, P., & Obstfeld, M. (2009). <i>Međunarodna ekonomija, teorija i politika</i> . Beograd: Datastatus.
Salvatore, D. (2009). <i>Međunarodna ekonomija</i> . Beograd: Centar za izdavačku delatnost.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Kontinuirane provjere znanja kroz testiranje, prezentacije seminarskih radova i usmeni ispit.					
Pohodjanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Gordana Čenić-Jotanović, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Finansijski menadžment			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	4.	4P+2V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Osnove računovodstva	Neobavezan

Ciljevi izučavanja predmeta:

Upoznavanje studenata sa osnovnim pravilima i principima finansijskog menadžmenta, upravljanja finansijama preduzeća i funkcionalisanja finansijskog tržišta. Rezultat unapređenja znanja iz ove oblasti je mogućnost objektivne identifikacije, analize i rješavanja karakterističnih problema sa kojim se finansijski menadžeri preduzeća susreću u toku poslovanja. Studenti stiču saznanja o ulozi finansijskog menadžera u oblasti finansiranja, investiranja i upravljanja finansijama preduzeća, te ovladavaju osnovama finansijske logike, finansijskih metoda i tehnika, odabranih u skladu sa zahtjevima tržišta rada za kadrovima ovog profila.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Sistematsko savladavanje specifičnih znanja iz finansijskog menadžmenta i sposobljenost za njegovu primjenu. Usvajanje konceptualnog i apstraktног razmišljanja kao osnove kreativnog pristupa finansijama preduzeća. Savladavanje osnova vještine autonomnog i timskog rada u oblasti finansijskog menadžmenta, kao preduslova učešća u rješavanju konkretnih zadataka iz oblasti finansija. Po završetku izučavanja ove oblasti, studenti treba da posjeduju bitna znanja, razumijevanje i sposobnost da demonstriraju značaj i ulogu finansija u preduzeću, kao i vještinu upotrebe osnovnih metoda i tehnika finansijskog menadžmenta.

Sadržaj predmeta:

Poslovne funkcije preduzeća i zadaci poslovnih funkcija. Poresko okruženje. Finansijska politika i pravila finansiranja. Tržište novca i tržište kapitala. Berza i devizno tržište. Finansiranje preduzeća, zajednička ulaganja, kreditiranje i specifični oblici finansiranja. Donošenje odluke o finansiranju. Analiza prinosnog, imovinskog i finansijskog položaja preduzeća. Ocjena boniteta preduzeća. Finansijsko planiranje, poslovni i finansijski rizik. Vremenska dimenzija novca. Pojam i kantifikovanje investicija, finansijska ocjena i ocjena likvidnosti projekta. Analiza neizvjesnosti. Finansijsko upravljanje trajnim i dugoročnim kapitalom i stalnom imovinom. Upravljanje kratkoročnim obavezama i obrtnom imovinom. Upravljanje dividendom.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Oblici nastave su predavanja, vježbe, samostalni seminarski radovi pod mentorstvom nastavnika i saradnika, redovne konsultacije i e-konsultacije, diskusije o slučajevima iz prakse. Prednost nastavnim metodama daje jasno strukturirana nastava, sa naglašenim zajedničkim radom i komunikacijom. Primjenom portfolio metode kao intelektualne objedinjenosti nastave i učenja, postiže se stalno unapređenje procesa nastave i omogućava optimalan kvalitet procesa nastave i savladavanja gradiva.

Literatura:

- Mikerević, D. (2011). *Finansijski menadžment*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet i Finrar.
Van Horne, J.C., & Wachowicz, J.M. Jr. (2002). *Osnove financijskog menadžmenta*. Zagreb: Mate

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Poznavanje osnovnih računovodstvenih kategorija je neformalni uslov uspješnog savladavanja predmeta

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Dragan Mikerević, red. prof

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Finansijska matematika			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	4.	4P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Matematika za ekonomiste	Položen ispit

Ciljevi izučavanja predmeta:
Glavni cilj predmeta je pružanje znanja studentima u vezi sa vremenskom vrijednošću novca, obračunima prostog i složenog interesa. U okviru nastavnog procesa studenti će se upoznati sa elementima konačne i početne vrijednosti pojedinačnih novčanih iznosa, računom periodičnih uplata, računom periodičnih isplata, amortizacijom zajma, konverzijom zajma, elementima teorije o kursu zajma i modelima životnog osiguranja na osnovu jednokratne i višekrane premije.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Nakon savladavanja navedenih obračuna budući diplomirani ekonomisti imaće teoretske osnove za rješavanje sličnih problema u praksi: u bankama, preduzećima, osiguravajućim kompanijama i drugim finansijskim institucijama.

Sadržaj predmeta:
Verižni i procentni račun. Račun podjele i miješanja. Izračunavanje interesa. Lombardni i tekući račun. Obračun potrošačkih kredita. Eskontovanje mjenica. Valute i devize. Uvod u složeni interes. Izračunavanje krajnje i početne vrijednosti kapitala. Faktor dodajnih uloga. Faktor aktuelizacije. Amortizacija zajmova pri dekurzivnom računanju interesa. Zakon otplate. Otplaćeni dio duga. Amortizacija zajma sa jednakim i promjenljivim otplatama. Pojam anuiteta. Amortizacija zajma sa jednakim i promjenljivim anuitetima. Konverzija zajma. Kurs i rentabilnost zajma. Zajmovi podijeljeni na obveznice. Amortizacija zajma u uslovima inflacije.

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature. Pored primjera koji će se diskutovati, na časovima će se raditi i primjeri (rješavanje problemskih zadataka) kojima će se ilustrovati i vježbati određene teme). Izrada i izlaganje seminarskog rada uz obaveznu primjenu metodologije za izradu stručnih radova.

Literatura:
Krčmar, M. (2007). <i>Finansijska matematika i metode investicionog odlučivanja</i> . Sarajevo: Kemigráfika;
Kočović, J., & Pavlović, M. (2010). <i>Uvod u finansijsku matematiku</i> . Beograd: Ekonomski fakultet, Centar za izdavačku delatnost.
Kočović, J., & Rakonjac Antić, T. (2013). <i>Zbirka rešenih zadataka iz finansijske i aktuarske matematike</i> . Beograd: Ekonomski fakultet, Centar za izdavačku delatnost.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Nikolina Bošnjak, doc.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Sistemi poslovne inteligencije			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	3.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Upoznavanje studenata sa konceptima poslovne inteligencije. Predmet treba da predstavi studentu paletu alata i tehnika za poslovnu inteligenciju. Student treba da stekne praktična znanja i vještine koje mu omogućavaju da efikasno koristi podatke poslovanje sa ciljem donošenja kvalitetnih poslovnih odluka.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Ospozobljavanje studenata da nauče da donose pravovremene odluke u uslovima kada je neophodno analizirati veliku količinu podataka, kada je vrijeme donošenja odluka ograničeno i kada je potrebno donjeti ispravnu odluku

Sadržaj predmeta:

Teorijska nastava P-01: Sistemi za podršku odlučivanju i poslovna inteligencija. P-02: Modelovanje odlučivanja i podrška odlučivanju. P-03: Osnovi poslovne inteligencije. P-04: Skladištenje podataka. P-05: Poslovna analitika i vizualizacija podataka. P-06: Dejta, tekst i veb majning. P-07: Neuronske mreže u dejta majningu. P-08: Upravljanje performansama preduzeća. P-09: Grupni i kolaborativni sistemi za podršku odlučivanju. P-10: Menadžment znanja. P-11: Eksperjni sistemi. P-12: Inteligenti sistemu za podršku odlučivanju. P-13: Integracija i budućnost podrške odlučivanju. P-14: Slučaj sistema poslovne inteligencije 1. P-15: Slučaj sistema poslovne inteligencije 2. Praktična nastava: Viježbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad P-01: SPO. P-02: Podrška odlučivanju. 03: Uvod u poslovnu inteligenciju. P-04: OLAP kocke. P-05: Analitika i vizualizacija. P-06: Dejta majning. P-07: Neuronske mreže. P-08: Ključni indikatori performansi. P-09: GSPO. P-10: Menadžment znanja. P-11: Eksperni sistemi. P-12: Inteligenti SPO. P-13: Hibridni sistemi. P-14: Slučaj 1. P-15: Slučaj 2.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.

Literatura:

Turban, E., Aronson, E.J., Liang, T.P. & Sharda, R. (2007). *Decision Support and Business Intelligence Systems* (8th Edition).

Suknović, M., & Delibašić, V. (2010). *Poslovna inteligencija i sistemi za podršku odlučivanju*. Beograd: FON. Beograd.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:
--

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Sistemi za upravljanje znanjem			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	3.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta: Osposobiti studente za razumijevanje uloge upravljanja znanjem pri razvoju IS, kao i za korišćenje metoda za poboljšanje znanja poslovnih procesa.

Ishodi učenja (stečena znanja): Posedovanje znanja o potrebama i pravilima IS za upravljanje znanjem, kao i poznавање koncepata njihove izgradnje. Sposobnost razumijevanja različitih koncepata informacionih sistema za upravljanje znanjem, gotovih softverskih sistema i njihovog uvođenja.

Sadržaj predmeta: Teorijska nastava Uvod: Pojam upravljanja znanjem. Proces upravljanja znanjem kao poslovna aktivnost preduzeća. Uloga KM. Istoriski pregled KM. Upravljanje znanjem kao naučna disciplina. Kognitivna nauka. Ekspertni sistemi, veštacka inteligencija i osnovni sistemi menadžmenta znanja (KBMS). Kolaborativni rad koji je kompjuterski podržan, Biblioteke i informacione nauke, Menadžment dokumenata. Simulacija, Semantičke mreže itd. Kategorizacija pristupa menadžmentu znanja. Upravljanje informacijama. Kategorizacija IS za upravljanje znanjem: mehanički pristup, kulturni / bihevioristički pristup i sistemski pristup menadžmentu znanja. Potrebe za KM. Pravila KM. Gotovi softverski paketi za upravljanje znanjem. Praktična nastava: Vježbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad Radionica Korišćenje gotovog softverskog paketa za upravljanje znanjem; Studija slučaja – analiza informacionog sistema za upravljanje znanjem; Istraživanja novih metoda razvoja IS za upravljanje znanjem.

Metode nastave i savladavanje gradiva: Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.
--

Literatura: Tiwana, A. (2002). <i>Knowledge Management Toolkit, The: Practical Techniques for Building a Knowledge Management System</i> . Prentice Hall Holsapple, C. W. (2004). <i>Handbook on Knowledge Management</i> . Springer, ISBN: 978-3-540-20019-2
--

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:
--

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Organizacija poslovnih sistema			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	3.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Predmet omogućava studentima da: se upoznaju s osnovama nauke o organizaciji, načinu uspostavljanja i formiranja organizacije, metodama i načinima rada dizajniranja organizacione strukture i restrukturiranja poslovnih sistema, te njihove primjene u rješavanju problema u poslovanju u savremenim preduzećima i kompleksnim uslovima; ovladanje tehnikama transformacije poslovnih sistema na svim organizacijskim nivoima i u različitim preduzećima; nauče suštini dizajniranja organizacione strukture i restrukturiranja poslovnih sistema, dobiju osnovna znanja iz organizacionog ponašanja, savladaju način organizacije svih funkcija u poslovnim sistemima, sa posebnim osvrtom na izvršne funkcije.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon uspješno završenog premeta studenti će biti stekli osnovna znanja o teoriji, principima i praksi organizacije, ovlađaće osnovnim pojmovima o organizacionim strukturama i projektovanju, kao i dizajniranju organizacije, upoznaće se sa teorijom i praksom organizacionog ponašanja kao osnova savremene organizacije i menadžmenta, saznaće osnovne elemente institucionalnog okvira poslovnih sistema sa posebnim osvrtom na velike poslovne sisteme, dobiće potrebna znanja o organizovanju i funkcionisanju svih funkcija u preduzećima.

Sadržaj predmeta:

Definisanje, značaj i principi organizacije, shvatanja organizacije, obilježja organizacije, svršishodnost organizacije, pojam sistema, organizacione strukture, formalna i neformalna organizacija, elementi i načela organizacije, vrste i karakteristike formalnih organizacionih struktura, faktori organizacione strukture, institucionalni oblici organizovanja preduzeća u tržišnoj ekonomiji, organizovanje velikih poslovnih sistema, profitna decentralizacija velikih poslovnih sistema, metodologija projektovanja organizacije, organizaciono ponašanje, motivacija, moderni korporativno sistem nagradjivanja top menadžera, organizacija rada sredstava i funkcija, modeli i oblici restrukturiranja preduzeća.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, seminarska nastava, vježbe, pisani radovi i rješavanje poslovnih slučajeva (grupni i individualni rad).

Literatura:

Lukić, Z., & Babić, M. (2009). *Menadžment: teorije, funkcije, institucionalni aspekti i korporativno upravljanje*. Banja Luka: Ekonomski fakultet .

Buble M. (2006). *Metodika projektovanja organizacije*. Zagreb: Sinergija.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Zoran Lukić, vanr. prof.
--

Treća godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Ekonomsko matematički modeli i metode	4	4			8
Marketing	4	2			7
Integrисана poslovna softverska rješenja	4	2			7
Izborni predmet 2: Napredni strani jezik za ekonomiste	3	2			6
Stručna praksa					2
Menadžment ljudskih resursa			4	3	8
Baze podataka			4	3	7
Preduzetništvo i inovacije			4	2	7
Izborni predmet 3			3	2	6
Stručna praksa					2
UKUPNO:	15	10	15	10	60

Izborni predmeti za treću godinu:

5. Napredni strani (engleski, njemački ili ruski) jezik za ekonomiste,
6. Customer Relationship Management (CRM) sistemi,
7. Softverski inženjerинг,
8. Veb programiranje.

Napomena o izboru izbornih predmeta:

– Minimalan broj studenata za izborni predmet na trećoj godini studija je dvadeset. Ako studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum dvadeset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi paralelno na svim predmetima na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET		
	Diplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika		

Naziv predmeta	Marketing			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	5.	4P+3V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Cilj izučavanja predmeta je da studenti savladaju osnovne principe marketinga kao naučne discipline, koncepcije, sistema, te funkcija marketinga, kao i da nauče tehnike marketinškog istraživanja i shvate značaj nastupa preduzeća na tržištu. Studenti se takođe upoznaju sa obilježjima i specifičnostima upotrebe instrumenata marketinškog miksa na tržištu (marketinškog programa u raznim oblastima).

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon uspješnog završetka ovog predmeta student će biti u mogućnosti da:

- opiše pojam marketinga, te napravi razliku između marketinškog koncepta, sistema i funkcija,
- sa marketinškog aspekta opiše pojmove tržišta i potrošača (kupca, tražnje),
- objasni faktore marketinškog okruženja,
- navede i objasni postupke istraživanja tržišta,
- razvrstava kriterijume i pretpostavke za segmentaciju tržišta,
- objasni osnovne elemente upravljanja marketinškim programom na tržištu,
- objasni elemente (instrumente) marketinškog miksa,
- definije primjenu koncepta marketinškog miksa u domenu proizvodnje (industrija, poljoprivreda..), usluga (trgovina, finansijske institucije, turizam...).

Sadržaj predmeta:

Pojam i osnovne karakteristike marketinga, koncept, sistem i funkcije marketinga, tržište i potrošač (kupac) u marketingu, marketinško okruženje, aspekti istraživanja tržišta, segmentacija tržišta, instrumenti (elementi) marketinškog miksa (proizvod, cijena, distribucija, promocija), definisanje marketinškog programa (izbor strategije), upravljanje marketinškim programom (organizacija, kadrovi, finansiranje), specifičnosti primjene marketinškog koncepta u domenu proizvodnje (industrija, poljoprivreda, građevinarstvo...), usluga (trgovina, finansijske institucije, turizam, špedicija i transport, mediji, sport...)

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, vježbe, seminarska nastava koja obuhvata izradu i prezentaciju radova, grupne prezentacije i diskusije na zadatu temu.

Literatura:

- Macura, P. (2009). *Marketing – osnove*. Banja Luka: Ekonomski fakultet
Kotler, Ph. (2008). *Upravljanje marketingom*. Zagreb: Mate, (Beograd, Data status)
Kotler, Ph. (2008). *Principi marketinga*. Zagreb: Mate.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Kontinuirana provjera znanja kroz testiranje i prezentacije seminarskih radova i usmeni ispit

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Perica Macura, red. prof.

 <p>УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ UNIVERSITY OF BANJA LUKA 1975</p>	UNIVERZITET U BANjOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET		 <p>УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975</p>	
	Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija			
	Studijski program(i):	Poslovna informatika		

Naziv predmeta	Ekonomsko-matematički modeli i metode			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	5.	4P+4V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti

Ciljevi izučavanja predmeta:

Upoznati studente sa primjenama metoda optimizacije na procese odlučivanja u različitim oblastima, npr. utvrđivanje optimalne strukture nacionalne privrede, optimizacija spoljnotrgovinske razmjene, optimizacija programa proizvodnje, upravljanje velikim infrastrukturnim projektima, ocjena opravdanosti investicionih ulaganja, odlučivanje u uslovima neizvjesnosti ili nepotpunih informacija, rješavanje optimizacionih problema velikih dimenzija, itd.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Ovaj predmet obuhvata široku oblast prijene metoda optimizacije i različite pristupe problemu optimizacije. Sa znanjima stečenim na ovom predmetu student će biti u mogućnosti da sagleda ulogu i značaj optimizacije za proces donošenja odluka i koristi koje se njenom primjenom mogu ostvariti. Takođe, biće u mogućnosti da samostalno primjenjuje metode i tehnike optimizacije.

Sadržaj predmeta:

Matematičko izražavanje ekonomskih pojava i procesa. Uvod u linearno programiranje. Simpleks metod-grafička metoda. Simpleks metod-simpleks tabela. Matrični postupak simpleks metode. Transportni modeli i metode. Modeli i metode raspoređivanja. Cjelobrojno linearno programiranje. Razlomljeno linearno programiranje. Teorija igara. Međusektorski modeli. Mrežno programiranje. Modeli zaliha.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Naglasak se, pored klasičnog oblika nastave, stavlja na rješavanje studija slučajeva i korišćenje savremenih softverskih alata.

Literatura:

- Petrić, J. (1979). *Nelinearno programiranje*. Beograd: Fakultet organizacionih nauka.
 Stanić, S., & Račić, Ž. (2005). *Matematička analiza ekonomskih problema*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
 Stanić, S., & Račić, Ž. (2004). Matematička ekonomija. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
 Stanojević, R. (1966). *Linearno programiranje*. Beograd: Institut za ekonomiku industrije.
 Stanojević, R. (1996). *Primena simpleks metode*. Beograd: Univerzitet Braća Karić.
 Stanojević, R. (1998). *Međusektorski modeli*. Beograd: Ekonomski institut.
 Stanojević, R. (2004). *Cjelobrojno linearno programiranje*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.
 Tourki, M., & Backović, M. (2009). *Matematički modeli i metodi u ekonomiji*. Beograd: Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Stanko Stanić, red. prof.
--

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Integrисана poslovna softverska rješenja			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	5.	4P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Sagledavanje karakteristika gotovih integrisanih softverskih sistema, načina njihovog izbora i specifičnih problema uvođenja.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti će se upoznati sa karakteristikama i vrstama raspoloživih softverskih rješenja, njihovim specifičnostima i podobnostima za uvođenje u određene tipove preduzeća.

Sadržaj predmeta:

Teorijska nastava: Uvod: Istorija. Razvijati ili kupiti softversko rešenje. EAS, ERP i CRM sistemi. Softverski sistemi za planiranje resursa preduzeća: Od pasivne kontrole i upravljanja zalihami preko integrisanih sistema za upravljanje proizvodnjom do integrisanih sistema za upravljanje svim resursima preduzeća. Tipična logička arhitektura. Funkcionalne oblasti i programski sistemi (moduli). Razvojna okruženja. Pregled glavnih karakteristika najznačajnijih svjetskih rješenja: SAP, Navision, Oracle Financial i drugi. Pregled glavnih karakteristika najznačajnijih svetskih rješenja: SAP, Navision, Oracle Financial i drugi. Pregled glavnih karakteristika domaćih rješenja. Kako odabrati ERP sistem: Definisanje kriterijuma za selekciju. Lokalna i svetska rješenja. Proces evaluacije. Implementacija ERP sistema: Kritični faktori implementacije ERP sistema. Lokalizacija (problem jezika i nacionalnih zakona). Prilagodavanje u skladu sa internim standardima i poslovnim pravilima preduzeća. Integrисана softverska rješenja za SME. Praktična nastava: Uvod: Istorija. Razvijati ili kupiti softversko rešenje. EAS, ERP i CRM sistemi. Definisanje seminarskih radova. Tipična logička arhitektura. Funkcionalne oblasti i programski sistemi (moduli). Razvojna okruženja. Najznačajnija svetska rješenja: SAP, Navision, Oracle Financial i drugi. Primjeri. Rad na seminarima. Pregled glavnih karakteristika domaćih rješenja. Domaća rješenja. Primjeri. Rad na seminarima. Integrисана softverska rješenja za SME. Rad na seminarima.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.

Literatura:

Bret J.W.; Ellen M. (2008). *Concepts in Enterprise Resource Planning*. Course Technology

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Menadžment ljudskih resursa			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	6.	4P+2V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Upoznati studente s teorijskim osnovama MLjR neophodnim za razumijevanje i usmjeravanje ljudi na stvaranje uslova za realizaciju strateških ciljeva preduzeća. Potrebno je da se studenti upoznaju sa savremenim konceptom, ciljevima i zadacima MLjR i savladaju upravljačke metode i tehnike, koje podstiču organizacionu uspješnost i motivaciju pojedinaca. Razviti sposobnost studenta za efikasno upravljanje ljudima na poslu.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Upoznavanje funkcija ljudskih resursa. Sposobnost sagledavanja promjena i programiranje funkcija u preduzeću. Vještine primjenjivanja MLjR funkcija. Sticanje vještine upravljanja ljudskim resursima, kao i znanja za njihov kreativni razvoj. Sposobnost rada u grupama. Analiza pojava, zaključivanje i davanje sugestija za budućnost. Studenti će naučiti kako da postupaju sa ljudima u organizaciji, kako da ih uvode u proces rada, da ih motivišu, obrazuju, nagrađuju, da bi postizali što bolje radne rezultate i što povoljniju radnu klimu. Ospozobiće se za rješavanje praktičnih problema iz oblasti MLjR.

Sadržaj predmeta:

Teorijsko određenje MLjR; Strateški aspekt MLjR; Analiza posla; Planiranje ljudskih resursa; Rekrutovanje potencijalnih kandidata; Selekcija kandidata; Obuka zaposlenih; Razvoj i zadržavanje zaposlenih; Ocjenjivanje performansi zaposlenih; Kompenzacije i beneficije; Radni odnosi i kolektivno pregovaranje; Zdravlje i bezbjednost na radu.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, poslovni slučajevi, vježbe, seminari, analiza funkcije ljudskih resursa u konkretnoj organizaciji.

Literatura:

Ilić, G. (2014). *Osnovi menadžmenta ljudskih resursa*. Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Gordana Ilić, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Baze podataka			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	6.	4P+3V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:
Sticanje temeljnih znanja o bazama podataka i sistemima za upravljanje bazama podataka

Ishodi učenja (stečena znanja):
Studenti će biti osposobljeni da sagledaju zahteve za podacima, projektuju bazu podataka, razumiju arhitekturu i komponente baze, koriste upitne jezike za pristup podacima baze i izrade aplikacije za ažuriranje i prikaz podataka baze podataka.

Sadržaj predmeta:
Teorijska nastava: Uvod: Sistemi za upravljanje bazom podataka i modeli podataka. Model objekti-veze: Koncepti modela. Model objekti-veze: Ograničenja. Operacije. Primjeri. Relacioni model. SQL: Struktura. SQL: Ograničenja. SQL: Operacije. Objektne baze podataka. Objektno-relacioni model. Aktivne baze podataka. XML kao model podataka. Funkcije sistema za upravljanje bazom podataka. Projektovanje baza podataka: Analiza sistema i zahtjeva korisnika. Konceptualno modelovanje. Projektovanje baza podataka: Normalizacija relacija. Priprema za ispit. Praktična nastava: Sistemi za upravljanje bazom podataka i modeli podataka. Model objekti-veze: Izrada jednostavnih modela. Model objekti-veze: Izrada kompleksnih modela. Relacioni model: Relaciona algebra. Relacioni račun. SQL: Struktura. SQL: Ograničenja. SQL: Operacije. SQL: Zadaci. Objektne, objektno-relacione i aktivne baze podataka: Primjeri. XML kao model podataka. Funkcije sistema za upravljanje bazom podataka. Projektovanje baza podataka: Analiza sistema i zahtjeva korisnika. Konceptualno modelovanje. Projektovanje baza podataka: Normalizacija relacija. Priprema za ispit.

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.

Literatura:
Lazarević, B., Marjanović, Z., Anićić, N., & Babarogić, S. (2010). <i>Baze podataka</i> . Beograd: FON, Beograd. Dopunska literatura: Referencirana je na kraju svakog poglavlja udžbenika koji predstavlja osnovnu literaturu

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Preduzetništvo i inovacije			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	6.	4P+3V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:
Predmet omogućava studentima da shvate značaj preduzetništva i inovacija u svim oblicima organizacije i društva i da razumiju preduzetništvo kao način ponašanja i djelovanja. Studenti stiču mogućnost da nauče osnovne principe savremenog preduzetništva u ekonomskoj teoriji i praksi, kao i da steknu osnovne vještine i kompetencije kreativnog razmišljanja, proaktivnosti, prihvatanja rizika, planiranja i traženja prilika, timskog rada i pretvaranja prilika i ideja u izvodljive preduzetničke poduhvate.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Kao jedna od osam temeljnih životnih kompetencija definisanih od strane EU, potrebnih svakom pojedincu i pojedinku za uspjeh u životu, predmet je koncipiran na način da podstakne kod studentkinja i studenata preduzetničko ponašanje i djelovanje, od individualnog nivoa do nivoa složenih organizacionih sistema u svim sektorima (protinom, neprofitnom i vladinom sektoru). Nakon izučavanja ovog predmeta, studenti će steći osnovna znanja o načelima, principima, strategijama i konceptima kreiranja poslovnih poduhvata zasnovanih na inovacijama čija je realizacija povezana s rizicima i neizvjesnošću. Studenti će biti sposobni za primjenu inovativnih rješenja u savremenom poslovanju primjenjujući ključna znanja iz preduzetničke ekonomije o metodama i tehnikama donošenja ekonomskih odluka primjenom savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija u vezi s preduzetničkim poduhvatima.

Sadržaj predmeta:
Shvatanje i karakteristike preduzetništva. Razvoj preduzetničke kulture kao globalnog fenomena. Preduzetnički kreativni proces. Osobine preduzetnika, preduzetnici i preduzetni menadžeri. Prepoznavanje prilika: od ideje do preduzetničkog poduhvata – tehnike dolaska do poslovnih ideja. Strategije ulaska u preduzetnički poduhvat. Korporativno preduzetništvo (intrapreneurship). Porodična preduzeća. Socijalno preduzetništvo. Preduzetništvo malog biznisa (entrepreneurship) – preduzetničke i rastuće firme, privreda i značaj malih biznisa. Organizaciona kultura i preduzetnička orijentacija. Kreativnost i preduzetništvo. Preduzetništvo i inovacije. Izvori inovativnosti i komercijalizacija inovacija. Informacione i komunikacione tehnologije i e – poslovanje. Finansiranje preduzetničkih poduhvata. Preduzetničko okruženje i preduzetnička infrastruktura. Poslovno predviđanje i megatrendovi. Poslovno planiranje preduzetničkih poduhvata.

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Predavanja, odnosno prenošenje sistematskih saznanja iz literature o preduzetništvu i praktičnih primjera. Ilustracije i vježbe koji podrazumijevaju dvosmjernu komunikaciju, a studenti su pozvani da slobodno iznose svoja mišljenja o slučajevima koji će se diskutovati. U toku semestra organizovaće se i dvije studijske posjete uspješnim MSP u Republici Srpskoj, kao i gostujuća predavanja i razgovori sa uspješnim preduzetnicima i menadžerima

Literatura:
Petković, S., i Milanović, M. (2017). <i>Laboratorija ideja. Od ideje do preduzetničkog poduhvata</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.
Paunović, B. (2017). <i>Preduzetništvo i upravljanje malim preduzećem</i> . 3. izdanje. Beograd: Univerzitet u Beogradu, Ekonomski fakultet.
Deakins, D., & Freel, M. (2012). <i>Preduzetništvo i male firme</i> . Beograd: Data status
Vukmirović, N. (2012). <i>Preduzetništvo u ekonomskoj teoriji i praksi</i> . Banja Luka: Univerzitet u Banjoj Luci, Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje: Pismena i usmena provjera , sa prethodnim izlaskom na 2 kolokvija.

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Saša Petković, vanr. prof.

 <p>УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ 1975 UNIVERSITY OF BANJA LUKA</p>	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET		 <p>УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975</p>	
	Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija			
	Studijski program(i):	Ekonomija i poslovno upravljanje		

Naziv predmeta	Engleski jezik za ekonomiste II			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	6.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Engleski jezik za ekonomiste I	Položen predmet

Ciljevi izučavanja predmeta:

Nakon završetka ovoga kursa student će steći napredna znanja iz gramatike engleskog jezika i stručnog rječnika. Student će biti sposobljen da prikaže znanja i vještine relevantne za studijski program i da ih upotrijebi u određenim situacijama koje podrazumijevaju poslovnu komunikaciju, usmenu i pismenu.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Nakon završetka ovoga kursa student će steći znanja iz gramatike engleskog jezika i stručnog rječnika. Student će biti sposobljen da prikaže znanja i vještine relevantne za studijski program i da ih upotrijebi u određenim situacijama koje podrazumijevaju poslovnu komunikaciju, usmenu i pismenu, analiziranje izvještaja i prevod stručnih tekstova.

Sadržaj predmeta:

The working day, Present simple and present continuous; Online communication, Finding and recording collocations; Company growth, Past simple; Corporate culture; Describing equipment, Vocabulary to describe objects; Processes and procedures, The present passive; Distribution and delivery, Modal verbs of obligation; Advertising and marketing, Vocabulary to talk about advertising and marketing; Making arrangements, Present continuous for future arrangements; Transport, Vocabulary for air travel; Contrast words; Working holidays; Conferences, Comparatives and superlatives; New places, new people, Present perfect and past simple; Corporate gift-giving, Countable and uncountable nouns; Teamwork, Vocabulary to describe aims and achievements; Thinking globally; Quantifiers; Describing statistics, Adjectives and adverbs, Comparison; Company finances, Finance vocabulary; Investments, Stocks and shares vocabulary; Starting up, Relative clauses; Job applications, CV and describing application Employee productivity, Infinitive and -ing forms, Grammar revision

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Interaktivna nastava.

Izrada i izlaganje seminar skog rada uz obaveznu primjenu metodologije za izradu stručnih radova.

Literatura:

- Norman, W. (2006). *Business Benchmark, Pre-Intermediate to Intermediate*, Student's Book. Cambridge University Press
 Brook-Hart, G. (2006). *Business Benchmark, Upper-Intermediate*, Student's Book, Cambridge University Press
 Johnson, C. (2000). *Market Leader Banking and Finance*, Pearson Education Limited
 Murphy, R. (2004). *English Grammar in Use*, Third edition. Cambridge University Press
 Mascull, B. (2002). *Business Vocabulary in Use*. Cambridge University Press

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: mr Milica Bogdanović, nastavnik stranog jezika
--

	UNIVERZITET U BANJU LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Akademске dodiplomske studije I godina	

Naziv predmeta	Njemački jezik za ekonomiste II			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	6.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Predmet je uslovjen Njemačkim jezikom za ekonomiste I	Položen predmet

Ciljevi izučavanja predmeta:
Razvijanje komunikativnih vještina u poslovnim (i svakodnenim) situacijama kroz osnovne strategije integrisanih jezičkih vještina: slušanje, čitanje, govor i pisanje. Studente treba podstaći na aktivno učešće u nastavnom procesu.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Predavanja se kombinuju sa komunikativnim pristupom i interaktivnom nastavom, uz primjenu direktnе i eklektičke metode (kombinacija stilova, teorija i ideja), pri čemu se kod studenata razvija mogućnost da kroz razne oblike rada (pojedinačno, grupno ili rad u paru) razvijaju svoje sposobnosti vođenja dijaloga ili diskusija o određenim temama. Osim toga studentima se pruža mogućnost usmenog prezentovanja izabranih tema ili sadržaja, kao i izrada plakata, grafika i statistika na zadatu temu. Audiovizuelna metoda (slušanje teksta ili dijaloga, gledanje nagrađenih kratkih filmova na njemačkom jeziku) učenje čini raznovrsnijim i interesantnijim.

Sadržaj predmeta:
Themengebiete: Die richtige Kleidung bei einem Vorstellungsgespräch; Tipps für ein Vorstellungsgespräch (Was man bei einem Vorstellungsgespräch [nicht] machen sollte); ein Vorstellungsgespräch vorbereiten und führen. Als weitere Grundlage des Sprachlernprozesses dienen fachbezogene Themen und Texte. (Themengebiete: Eine Erörterung zum Thema Bargeld [oder Kreditkarte] schreiben; Worauf legt man Wert bei der Wahl eines Hotels?; Werbung für ein neues Produkt machen; Outsourcing). Produktives Schreiben: Informeller Brief; formeller Brief (Bestellung, Beschwerde, Angebot, Bitte); informelle E-Mail; formelle E-Mail (Elemente). Grafiken und Statistiken beschreiben (Redemittel zur Beschreibung von Grafiken und Statistiken). Für weitere Lernziele ist die Verwendung von authentischen Hörtexten und deutschen Kurzfilmen (u. a. Mobile payment: Konzepte des Bezahlens) von großer Bedeutung. Die grammatischen Strukturen: Perfekt; Vorgangspassiv („werden“-Passiv), Konjunktiv I und II; Syntax (Dass-Satz; Indirekter Fragesatz; Kausalsatz; Infinitivgruppen mit „zu“; Relativsatz; Finalsatz; Temporalsatz; Konditionalsatz; Konzessivsätze).
Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja se kombinuju sa komunikativnim pristupom i interaktivnom nastavom, uz primjenu direktnе i eklektičke metode (kombinacija stilova, teorija i ideja), pri čemu se kod studenata razvija mogućnost da kroz razne oblike rada (pojedinačno, grupno ili rad u paru) razvijaju svoje sposobnosti vođenja dijaloga ili diskusija o određenim temama. Osim toga studentima se pruža mogućnost usmenog prezentovanja izabranih tema ili sadržaja, kao i izrada plakata, grafika i statistika na zadatu temu. Audiovizuelna metoda (slušanje teksta ili dijaloga, gledanje nagrađenih kratkih filmova na njemačkom jeziku) učenje čini raznovrsnijim i interesantnijim.
--

Literatura:
Heuer W.; Schober E.; Dahmen K.; Pepe R. (2009). <i>Schritte plus im Beruf 2-6. Akutelle Texte aus Wirtschaft und Beruf</i> . Ismaning: Hueber Verlag.
Becker, N.; Braunert, J.; Eisfeld, K. H. (2013). <i>Dialog Beruf 2. Deutsch als Fremdsprache für die Grundstufe</i> . Ismaning: Hueber Verlag.
Njemački kratki filmovi; Stručni časopisi objavljeni online na internet stranicama.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohadjanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Izrada seminarskog rad, rasprave)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Amira Žmirić, doc.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Ekonomija i poslovno upravljanje	

Naziv predmeta	Ruski jezik za ekonomiste II			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	6.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima -	Oblik uslovjenosti
Ruski jezik za ekonomiste I	Položen predmet

Ciljevi izučavanja predmeta:

Usvajanje jezika struke na višem nivou u poslovnim svakodnevnim situacijama, posebno poslovnim kroz četiri osnovne jezičke vještine: *slušanje, govorenje, čitanje i pisanje*. Nivo znanja kod studenata trebalo bi podići na viši nivo. Prevodenje stručnih tekstova sa ruskog na srpski i sa srpskog na ruski jezik mora da bude stalan zadatak.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Uspješno zaokružena cijelina od dvije godine rada na povećanju nivoa znanja moraju da daju rezultat i podignu nivo znanja ruskog jezika kod studenata. On treba da bude sposobljen za usmeno i pismeno izražavanje na ruskom jeziku pri čemu se posebna pažnja poklanjala ekonomsko-poslovnoj terminologiji na ruskom jeziku. Student će moći da primjeni usvojenu gramatičku građu, te pismeno i usmeno da prezentuje različite teme sa svakodnevnim i stručnim sadržajem. Studenti će biti u mogućnosti da pravilno objasne zahtjeve u ugovorima fiksne varijabilne cijene i kamate na uloženi novac, izraze naslaganja, reklamacije, molbe, ponude, žalbe i sl.

Sadržaj predmeta:

Ekonomika protiv ekologiji. Ярмарки выставки. Охрана природы, Азбука брижевој деятельности, Экономика предходнога периода, Рынок: утопия или реальность, Рынок и право. Расчетные счета. Системы маркетинга Бартерная торговля. Внешнеторговые документы. Потверждение заказан. Конракт купли-продажи. Количество товара. Качество товара. Цена товара. Платеж. Упаковка и маркировка. Гарантии (гарантийный срок). Страхование Наружение выполнения обязательств. Иордицескиен адресасторон. Встречная торговля. Тендер, Заказ Запрос, Платежные поручения, Чек, Вексель, Таможенные документы, Схема коммерческого письма, Препроводителъные письма, Потверждения, Ответы на запросы, предложение, Ответы на предложение, деловые письма, переписка по вопросам: гарантии, участия, санкции, рекламацией Gramatika:Слоžnoe predloženie, složnosociinennye i složnopodčinennye. Числительные и прлагательные, выражение числа и качества, Formy glagola, глагольные движения, upotreblenie.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Komunikativnim pristupom učenja je provjereni metod učenja, daje mogućnost studentu da razvije svoju sposobnost vođenja dijaloga ili diskusije o određenoj temi. Studentima se pruža mogućnost usmenog i pismenog iskazivanja svojih potreba i želja, vođenja dijaloga. Pisanje diktata i veoma često prevodenje stručnih tekstova sa ruskog na srpski i sasrpskog na ruski jezik.

Literatura:

- Aleksić, B. (2000). *Ruski jezik za ekonomiste*. Beograd: Ekonomski fakultet.
 Marojević, R. (2009). *Gramatika ruskog jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: mr Momir S. Lakić, nastavnik stranog jezika
--

	UNIVERZITET U BANJОJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Customer Relationship Management (CRM) sistemi			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	6.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslovjenosti					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Cilj predmeta je da se studenti upoznaju sa modelima, formama i infrastrukturom CRM sistema, kako bi se osposobili za upotrebu takvih sistema u praksi					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Studenti su osposobljeni za projektovanje i implementaciju jednostavnih sistema odnosa sa kupcima					
Sadržaj predmeta:					
Modeli i forme elektronskog poslovanja. E-trgovina. Strategije elektronskog poslovanja. Internet biznis plan. Softverske komponente i aplikacije elektronskog poslovanja. Upravljanje odnosima sa klijentima - CRM. Najznačajnija svjetska rešenja: SAP, Navision, Oracle i drugi. Integracija CRM-a u web portal. SugarCRM. Primjeri. Rad na seminarima. Pregled glavnih karakteristika domaćih rješenja.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.					
Literatura:					
Chaffey, D. (2009). <i>E-Business and E-Commerce Management</i> (4th Edition). Prentice Hall. Bret J.W., & Ellen M. (2008). <i>Concepts in Enterprise Resource Planning</i> . Course Technology.					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohadjanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:					

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Softverski inženjer			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	6.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslovjenosti					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Ovladavanje osnovama i naprednim konceptima softverskog inženjerstva					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Osposobljenost studenata da koriste savremene principe i tehnike softverskog inženjerstva.					
Sadržaj predmeta:					
Teorijska nastava Osnovni pojmovi procesa razvoja softvera, modelovanja i UML jezika, dizajn paterna i refaktorisanja. Slučajevi korišćenja, domensko modelovanje i dijagrami klasa. Softverski alati za modelovanje. Napredni koncepti modelovanja strukture. Napredni koncepti modelovanja ponašanja. Dizajn paterni - ideja i pregled. Osnovni dizajn paterni. Paterni za analizu - ideja i pregled. Osnovni paterni za analizu. Pojam i principi refaktorisanja. Osnovna refaktorisanja i alati za refaktorisanje. Napredni koncepti dizajn paterna. Napredni koncepti paterna za analizu. Vještine kombinovanja i korišćenja naučenih koncepata. Rekapitulacija. Praktična nastava: Vežbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad Upoznavanje sa razvojnim okruženjem. Softverski alati za modelovanje. Dijagrami slučajeva korišćenja. Dijagrami strukture. Dijagrami ponašanja. Dizajn paterni. Paterni za analizu. Refaktorisanje. Rekapitulacija					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.					
Literatura:					
Fowler, M. (2004). <i>UML Distilled 3rd Edition</i> . Addison-Wesley.					
Fowler, M. (1997). <i>Analysis Patterns</i> . Addison-Wesley.					
Gamma, E., Helm, R., Johnson, R., & Vlissides, J. (1995). <i>Design Patterns: Elements of Reusable Object-Oriented Code</i> . Addison-Wesley.					
Fowler M. (1999). <i>Refactoring: Improving the Design of Existing Object-Oriented Code</i> . Addison-Wesley.					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:					

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Veb programiranje			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	6.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti				
Nema uslovljenosti					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Ovladavanje osnovama i naprednim konceptima veb programiranja.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Osposobljenost studenata da programiraju veb aplikacije na trenutno najvažnijoj razvojnoj platformi, kao i da koriste odgovarajuća softverska okruženja za programiranje.					
Sadržaj predmeta:					
Teorijska nastava Osnovni pojmovi. Primjer jednostavne veb aplikacije. veb frejmворci i MVC patern. Razvoj klijentskih Veb aplikacija. Unos podataka. Veb forme. Validacija unosa. Složenije veb aplikacije. Primjer veb prodavnice. Integracija sa srednjim slojem i bazama podataka. Kreiranje veb komponenti. Lokalizacija veb aplikacija na regionalne jezike. Rekapitulacija naučenog Praktična nastava: Vježbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad Upoznavanje sa razvojnim okruženjem. Tapestry frejmворк. Veb forme. Validacija unosa. Povezivanje sa aplikativnim slojem. Kreiranje veb komponenti. Lokalizacija.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, seminarska nastava i praktične vežbe.					
Literatura:					
Predavanja: slajdovi i praktični studijski primjeri vezani za pojedine tehnike i softverske alate. Vježbe: u Računarskoj sali na praktičnom projektu					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvijum 1	0-20 bodova	Završni ispit	0-50 bodova
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0-8 bodova	Kolokvijum 2	0-20 bodova		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:					

Četvrta godina studija

Naziv predmeta	Zimski semestar		Ljetni semestar		ECTS
	P	V	P	V	
Elektronsko poslovanje	4	3			8
Strategijski menadžment	4	2			7
Menadžment projekata	4	3			7
Izborni predmet 4	3	2			6
Stručna praksa					2
Multimedija i kreativne tehnologije			4	3	6
Digitalni marketing			4	2	6
Projektovanje poslovnih informacionih sistema			4	2	6
Upravljanje poslovnim procesima			3	3	5
Stručna praksa					2
Izborni predmet 5: završni rad					5
UKUPNO:	15	10	15	10	60

Izborni predmeti za četvrtu godinu:

- 12. Objektno-orijentisano programiranje,
- 13. E-vlada,
- 14. Osiguranje kvaliteta u IT.

Napomena o izboru izbornih predmeta:

- Minimalan broj studenata za izborni predmet na četvrtoj godini studija je deset. Ukoliko studenti anketom izaberu dva ili više izbornih predmeta sa minimum deset kandidata po predmetu, nastava će se izvoditi paralelno na svim predmetima na kojima je predmet izabrao dozvoljeni minimum studenata.

Završni rad: Završni rad će se pisati iz predmeta po izboru studenta u formi stručnog (završnog) rada i braniće se pred tročlanom komisijom. Za uspješno odbranjen završni rad dodjeljivaće se ECTS poeni i jedinstvena ocjena od 5 (pet) do 10 (deset), shodno članu 58. Pravila studiranja na I i II ciklusu studija Univerziteta u Banjoj Luci. Konačna ocjena iz završnog ispita ulazi u prosjek ocjena položenih ispita.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Elektronsko poslovanje			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	7.	4P+3V	8
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslova.	

Ciljevi izučavanja predmeta:
Upoznavanje studenata sa Internet tehnologijom, kao i savremenim oblikom poslovanja koji je zanovan na intenzivnoj primjeni informacione, a naročito Internet tehnologije - elektronskim poslovanjem. Posebno se izučava problematika koncepta upravljanja odnosima sa kupcima i poslovne inteligencije u uslovima elektronskog poslovanja. Cilj je da se ukaže i na dubinske promjene koje se dešavaju u sferi savremene ekonomije pod dejstvom Intenet tehnologije i elektronskog poslovanja, a koje se manifestuju paradigmom tzv. Nove ekonomije i fenomenom privredne globalizacije.

Ishodi učenja (stečena znanja):
Sistematisacija i analiza pojmove i koncepta elektronskog poslovanja pružiće studentima potrebna znanja za pokretanje, uvođenje i praktikovanje aktivnosti elektronskog poslovanja u praksi.

Sadržaj predmeta:
Nastanak i razvoj Interneta, analiza opšteg stanja u Internetu, principi rada Interneta, načini povezivanja sa Internetom. Standardni Internet servisi. Elektronsko poslovanje. Područja primjene elektronskog poslovanja (elektronska razmjena podataka, elektronska prodaja dobara i usluga, elektronska kupovina, elektronska trgovina i modeli elektronske trgovine, elektronski marketing, elektronska trgovina kapitalom, elektronski sistemi rezervacije, elektronsko bankarstvo i online finansijske transakcije, elektronski sistemi plaćanja, elektronsko izdavaštvo, elektronska zabava i rekreacija, elektronsko mobilno poslovanje). Uticaj informacione tehnologije na snage konkurenčne prednosti u elektronskom poslovanju. Informaciona tehnologija i Porterov lanac vrijednosti (ulazna logistika, proizvodnja, izlazna logistika, upravljanje lancem nabavke, marketing i prodaja, usluge nakon prodaje, korporativna infrastruktura, upravljanje ljudskim resursima, razvoj, nabavka). Poslovna inteligencija. Upravljanje znanjem i poslovna inteligencija (kolektivne memorije, korporativni intraneti i portalni za podršku odlučivanju, ekstraneti i međuorganizacioni portalni, mjerjenje i analiza uspješnosti Web sajta). Upravljanje odnosima sa kupcima. Skladište podataka i metode i alati za izvođenje znanja iz podataka. Oblici zloupotrebe informacione tehnologije u elektronskom poslovanju. Oblici zaštite od zloupotrebe informacione tehnologije u elektronskom poslovanju (kontrola povjerljivosti - kriptografija, kontrola pristupa, kontrola integriteta, kontrola raspoloživosti, kontrola nemogućnosti poricanja). Zaštita privatnosti pojedinaca u radu sa Internetom. Nova ekonomija i privredna globalizacija.

Metode nastave i savladavanje gradiva:
Predavanja, studije slučajeva, vježbe na računaru.

Literatura:
Aleksić Marić, V. (2008). <i>Elektronsko poslovanje</i> . Banja Luka: Ekonomski fakultet.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:
Položen test na računarima je preduslov za izlazak na završnii ispit.

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:
Predavanja, studije slučajeva, vježbe na računaru.

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Vesna Aleksić, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Strategijski menadžment			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezан	7.	4P+2V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Sticanje osnovnih znanja iz oblasti strategijskog menadžmenta i preduzetništva, posebno u privrednim organizacijama. Izučavanje teorije i razvoja organizacije, sa aspektima metoda i tehnika u sistemu strateškog planiranja, i implementacije; definisanje i izbor startegija, utvrđivanje strateške vizije, poslovne misije i ciljeva; Misija, ciljevi, upravljanje putem ciljeva. Osnovne karakteristike pojedinih metoda i tehnika, kontrole i strateške kontrole.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Teorijska, praktična i aplikativna znanja i vještine jesu ishod studijskog programa u funkciji sticanja teorijskih i praktičnih znanja i vještine na osnovnim strukovnim studijama kao preduslov implementacije studijskog programa.

Sadržaj predmeta:

Pojam i karakteristike strategijskog menadžmenta, pojam strateškog menadžmenta, proces, faze i koncept strateškog menadžmenta, Planiranje, dugoročno planiranje, strateško planiranje, Utvrđivanje strategije, Implementacija strategije. Utvrđivanje strateške vizije, poslovne misije i ciljeva; Misija, Ciljevi, upravljanje putem ciljeva. Analiza eksternog i internog okruženja; Okruženje preduzeća, Analiza vanjskog okruženja, Analiza internog okruženja. Strategije – Definisanje i izbor strategija; Faze izbora strategija, Strateške opcije i njihov izbor, Eksterni i interni aspekt posmatranja uticaja na preduzeće i izbor strateške opcije, Podjela strategija, Predviđanje kvaliteta odluka – Adižesova metodologija odlučivanja. Ključne odrednice pojedinih strategija; Funkcionalni nivo strategija; strategije na nivou poslovnih funkcija, Strategije strateške poslovna jedinice, Strategije korporacije. Strategijski menadžment i njegove tehnike; Osnovne karakteristike pojedinih metoda i tehnika - Delfi metoda , Metoda kritičnih faktora uspjeha, Metoda scenarija, Metoda simulacije, Metoda strateških klinova , Portfolio menadžment, BCG matrica, GE McKinsey matrica itd.itd. Implementacija strategija; Implementacija strategije, Osnove koncepta i karakter strateških promjena, Priroda zadataka implementacije strategije, Kontingencijska teorija, Rezultati strateške formulacije i implementacije, Implementacija strategija i upravljačke komponente zadataka, Liderstvo i stilovi odlučivanja. Kontrola i strateška kontrola; Pojam i svrha kontrole, Strateška kontrola kao proces i sistem povratne veze .

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Usmeno izlaganje, razgovor i diskusija, tekst metoda i metoda vježbanja. Nastavni modaliteti inkorporiraju: analizu slučaja, projektne zadatke, referate okruglih stolova, esejska pitanja, pismene vježbe, domaće radove, tekstove, mentorski rad i video prezentacije.

Literatura:

Johson, G., Whittington, R., & Scholes, K. (2011). *Exploring Corporate Strategy. Text and Cases. 9th edition*. FT Prentice Hall.

Jovanović, P. (1999). *Strateški menadžment*. Beograd: Grafošlog.

Ateljević, J., & Kulović, Dž. (2013). *Strategijski menadžment: Nova perspektive*. Beograd: Datastatus.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Jovo Ateljević, red.prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Menadžment projekata			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	7.	4P+3V	7
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj izučavanja predmeta je omogućiti studentima da razumiju paradigmu nauke o upravljanju projektima, ovladaju osnovnim tehnikama pripreme, analize, ocjene i izvršenja projekta. Osnovni cilj upravljanja projekata jeste smanjiti rizik i nesigurnost, odnosno povećati vjerovatnoću postizanja rezultata u zadatim vremenskim rokovima i uz predviđeni trošak. Važan cilj izučavanja predmeta je da studenti nauče kako da razumiju i donose investicione odluke i realizuju projekte.

Ishodi učenja (stečena znanja): Po završetku programa studenti će biti u stanju da objasne životni ciklus projekta, izvrše tržišnu i finansijsku analizu projekta, analiziraju i projektuju poslovanje nocioca projekta, primjenjuju investicione kriterijume i donose investicione odluke. Takođe, studenti će biti sposobljeni da izrade studije izvodljivosti (opravdanosti) projekta, da primjenjuju metode upravljanja projektnim rizicima po fazama životnog ciklusa projekta, te da razumiju prednosti i nedostatke različitih izvora finansiranja projekata. Nako završetka kursa studenti će biti u stanju da implementiraju projektne aktivnosti prema principima projektnog ciklusa.

Sadržaj predmeta: Teorijski razvoje nauke o upravljanju projektima. Pojam, vrste i osnovne karakteristike projekata. Metodološki koncept pripreme, analize i ocjene projekata. Životni ciklus projekta- 1. faza životnog ciklusa. Tržišna i tehničko tehnološka analiza projekta. Finansijska analiza projekta. Investicione metode ocjene profitabilnosti projekata. Finansiranje projekata. Upravljanje projektom u drugoj fazi izvršenja projekta. Treća faza životnog ciklusa projekta. Upravljanje projektnim rizicima. Softverski alati za upravljanje projektima.
--

Metode nastave i savladavanje gradiva: Metodologija rada sa studentima zasniva se na predavanjima i vježbama. Na predavanjima se teorijski analiziraju problemi, dok se na vježbama u interaktivnoj nastavi sa studentima analiziraju konkretni projekti i slučaji iz prakse. Takođe, programom su predviđene studentske prezentacije studija izvodljivosti (opravdanosti) projekta.
--

Literatura: Đuričin, D., & Lončar, D. (2010). <i>Menadžment pomoću projekata: treće izdanje</i> . Beograd: Ekonomski fakultet Beograd Bendeković, J. (2007). <i>Priprema i ocjena investicijskih projekata</i> . Zagreb: FOIP biblioteka Omazić, A.M.; Baljkas, S. (2005). <i>Projektni menadžment</i> . Zagreb: Sinergija nakladništvo d.o.o. Zagreb

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:
Pohađanje nastave
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: Dr Saša Vučenović, doc.
--

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA 1975
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Objektno orijentisano programiranje			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	7.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovljenost drugim predmetima	Oblik uslovljenosti
Nema uslovljenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Usvajanje jedne od metoda projektovanja softvera uz korišćenje paterna arhitekture i projektovanja. Upoznavanje i korišćenje naprednih koncepata savremenih objektno-orijentisanih programske jezike (Java ili C#).

Ishodi učenja (stečena znanja):

O sposobljenost studenata da implementiraju softverske sisteme korišćenjem savremenih objektno-orijentisanih programske jezike (Java ili C#).

Sadržaj predmeta:

Teorijska nastava: Osnove projektovanja softvera. Kontekst projektovanja u životnom ciklusu razvoja softvera (Jedinstveni proces razvoja softvera, Larmanova metoda razvoja softvera,...). Strategije i metode projektovanja softvera. Projektovanje arhitekture. Projektovanje korisničkog interfejsa. Projektovanje aplikacione logike. Projektovanje baze podataka. Projektovanje algoritama. Paterni arhitekture i projektovanja. Notacije i alati kod projektovanja softvera. Implementacione tehnologije. Rad sa studentima na izradi logičke strukture seminar skog rada. Praktična nastava: Vježbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad Radna okruženja za pisanje programa. Konkurentno programiranje – Niti. Rad u mreži – soketi. Poziv udaljenih metoda (RMI). Zaštita. Rad sa bazom podataka. Povezivanje GUI-a sa bazom podataka preko mreže. Refleksija. JAXP i JAXB XML tehnologije. Postupak izrade seminar skih radova sa primjerima.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, vježbe i rad na praktičnim primjerima.

Literatura:

Vlajić C., Savić, D., Stanojević V., Antović I., & Milić M. (2008). *Projektovanje softvera – napredne Java tehnologije*. Zlatni presek, ISBN: 978-86-86887-03-0, Beograd.

Horstmann CS., & Cornell, G. (2000). *Core JAVA 2, Volume II – Advanced Features*. Sun Microsystems Press California, USA.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:
--

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	E-vlada			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	7.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti				
Nema uslovjenosti					
Ciljevi izučavanja predmeta:					
Cilj predmeta je osposobljavanje studenata za primjenu tehnologija elektronskog poslovanja u javnoj upravi, kao i za projektovanje i razvoj servisa elektronske uprave.					
Ishodi učenja (stečena znanja):					
Studenti treba da nauče principe funkcijanja elektronske uprave, kao i principe projektovanja i implementacije servisa elektronskog poslovanja u javnoj upravi.					
Sadržaj predmeta:					
Teorijska nastav: Koncept informacionog društva. Modeli elektronskog poslovanja u javnoj upravi. Zakonska regulativa i EU okviri za razvoj servisa e-uprave. Infrastruktura i arhitektura sistema e- uprave. Tipove servisa e-uprave. Faze planiranja i realizacije e-vlade. Komunikacioni kanali, nadzor i odgovori na zahteve korisnika. Prepreke i barijere u razvoju elektronske uprave. Zaštita u sistemima e- uprave. Identifikaciona dokumenta. Tehnologija, smart kartica. Primjena biometrijskih metoda u prepoznavanju. PKI infrastruktura, sertifikaciona tela, sertifikati, digitalni potpis. RF tehnologija. Digitalna demokratija. Tipovi e-demokratije. Političko delovanje na Internetu. Glasanje preko Interneta. Virtuelna diplomacija. Mobilna uprava. E-zdravstvo kao segment e-uprave. Pregled razvoja servisa elektronskog poslovanja u javnoj upravi u svijetu i u regiji. Praktična nastava: Testiranje i analiza postojećih softverskih rješenja u domenima E-uprave. Rad sa digitalnim sertifikatima i sertifikacionim telima. Rad sa tehnologijama digitalnog potpisivanja i kriptografskim metodama. Rad sa RFID tehnološkim rješenjima. Testiranje i analiza metoda biometrijske identifikacije. Razvoj servisa e-uprave.					
Metode nastave i savladavanje gradiva:					
Predavanja, vježbe i rad na studijama slučaja					
Literatura:					
Vasković, V., <i>Elektronsko poslovanje u javnoj upravi</i> , skripta. Mazinjanin, Đ. (2008). Metode komunikacije vlade i gradana u elektronskom poslovanju gradske uprave. Khosrow, M. (2000). <i>Encyclopedia of E-Commerce, E-Government, and Mobile Commerce</i> . Information Resources Management Association, USA.					
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:					
Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		
Posebna naznaka za predmet:					
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:					

	UNIVERZITET U BANjOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Osiguranje kvaliteta u IT			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Izborni	7.	3P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Studenti treba da: budu upoznati sa osnovama sistema kvaliteta, razumiju standarde, steknu znanja o ciljevima, organizaciji, implementaciji i efektima sistema kvaliteta, pokažu poznavanje metoda koje se koriste u cilju poboljšanja njegove primjene, prate i primjenjuju novine u sistemu kvaliteta.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti treba da razumiju funkcionalisanje sistema kvaliteta, razviju sposobnost komuniciranja sa stručnjacima iz drugih oblasti, pravilno analiziraju i tumače dostupne informacije, daju adekvatne preporuke i primjene odgovarajuće metode radi povećanja efikasnosti sistema upravljanja.

Sadržaj predmeta:

Theorija sistema. Industrijski sistemi. Kvalitet (shvatanje kvaliteta, krug kvaliteta, kvalitet poluproizvoda, kvalitet proizvoda, kvalitet usluge, kvalitet softvera, određivanje svojstava i karakteristika kvaliteta). Mjerenje, ispitivanje i kontrolisanje. Određivanje vrijednosti kvaliteta. Upravljanje kvalitetom. Standardi sistema upravljanja kvalitetom ISO 9000. Sistem kvaliteta. Upravljanje kvalitetom pomoću računara. Upravljanje ekonomijom kvaliteta. Metode i tehnike sistema kvaliteta. Dokumentacija sistema kvaliteta.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja se izvode kombinovanjem ("ex cathedra"/"case") metodom. Teoretski nastavni sadržaj izlaže se metodom "ex cathedra" korišćenjem prezentacija; drugi dio predavanja izvodi se "case" metodom prezentiranih analiza karakterističnih slučajeva i primjera koji ilustriraju teoretski sadržaj. Glavni oblik rada biće obrada slučajeva iz prakse, kako bi studenti naučili kako da stečena znanja upotrebe u praktične svrhe. Seminari obuhvaćaju izrade, prezentaciju i odbranu seminarskog rada uz primjenu metodologije za izradu stručnih radova. Kroz teme seminarских radova, obrađen je cjelokupni teoretski sadržaj predmeta.

Literatura:

Todorović, Z. (2009). *Upravljanje kvalitetom*. Banja Luka: Ekonomski fakultet.

Klarić, S., & Pobrić, S. (2009). *Upravljanje kvalitetom – Alati i metode poboljšanja*. Mostar: Mašinski fakultet

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: dr Igor Todorović, vanr.prof.
--

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	<p>УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA</p>
	Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija	
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Digitalni marketing			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	8.	4P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta.			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta: Cilj ovog kursa je da se studenti upoznaju sa Internet marketingom, koristeći poslovne modele nastupa na Internetu i da savladaju tehnike izrade Internet marketing plana.

Ishodi učenja (stečena znanja): Studenti su osposobljeni za projektovanje i implementaciju Internet marketing plana.
--

Sadržaj predmeta: Teorijska nastava Osnove marketinga. Modeli poslovnog nastupa na Internetu. Internet marketing plan. Strategije Internet marketinga. Tehnike i taktike. SEO tehnike. Društveni mediji. Društvene mreže. Mobilni marketing. Upravljanje odnosima sa klijentima. Poslovna inteligencija u Internet marketingu. Trendovi u Internet marketingu. Praktična nastava Tehnologije internet marketinga: forum, blog, rss. Tehnologije internet marketinga: CMS, afiliate, SEO, Google servisi. Internet biznis plan. Internet marketing plan. Registracija domena, besplatni hosting, plaćeni hosting. Veb dizajn, Elaborat o vizuelnom identitetu. Instalacija Wordpress CMS-a. Razvoj portala. SEO–primjer na Wordpress. CRM, integracija sa Wordpress-om. Integracija elektronske prodavnice sa Wordpress-om. Primjena Google i servisa društvenih mreža. Internet reklamiranje. Odbrana radova
--

Metode nastave i savladavanje gradiva: Predavanja, vežbe, laboratorijske vježbe, obrazovanje na daljinu, studije slučaja.

Literatura: Ivković, M., & Radenković, B. (1998). <i>Internet i savremeno poslovanje</i> , monografija, editori. Zrenjanin: Tehnički fakultet „Mihajlo Pupin“, Zrenjanin. Scott, D. M. (2007). <i>The New Rules of Marketing and PR</i> . John Wiley & Sons. Chaffey, D. (2006). <i>Internet Marketing: Strategy, Implementation and Practice</i> (3rd Edition). Prentice Hall. Strauss, J., & El-Ansary, A. Frost, R.. (2006). <i>E-Marketing 4/E</i> . Prentice Hall.
--

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje: Kontinuirana provjera znanja kroz testiranje i prezentacije seminarskih radova i usmeni ispit
--

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:
Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke: dr Perica Macura, red. prof.

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Multimedijalne i kreativne tehnologije			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	8.	4P+3V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Steći znanje i veštine potrebne za rad u timu za multimedijalnu produkciju. Razumijevanje uloga producenta, režisera i scenariste kao rukovodioca u timu

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti će dobiti potrebna znanja u domenu multimedijalne produkcije.

Sadržaj predmeta:

Sadržaj predmeta Teorijska nastava: Industrija multimedija. Tržište. Tehnologije. P-02: Multimedijalni studio. Uredaji. Integracija. Korišćenje. P-03: Interaktivni dizajn. Osnovne uloge. Producent. Režiser. Scenarista. P-04: Komponente multimedijalnog sistema. Dizajn multimedijalnih sistema za obuku i učenje. Dizajn igara. P-05: Osnovi produkcije. Uputstva. Karakteristike. Žanrovi. P-06: Interaktivni proces projektovanja. Dizajnerski tim. Pisanje koncepta. P-07: Analiza kompetitivnosti. Top-level dizajn. Kost/Benefit analiza. P-08: Funkcionalna specifikacija. P-09: Pregled procesa razvoja. Klijenti. Faze razvoja. P-10: Faza istraživanja. Kvalifikacija klijenta i realizatora. Ključne tačke posla. Određivanje predmeta rada. Metrike. Preliminarni plan realizacije i budžet. Predlozi i ponuda. Ugovor. P-11: Faza dizajna. Izlazi faze dizajna. Grafika. (Prikazna površina. Ikone. Font. Uloge. Kasting. Scenario. Palete.) P-12 Zvuk. (Kasting. Muzika. Zvučni efekti.) Tehnička pitanja. (Alati. Tehnički parametri. Softver i baze podataka.) Uloga producenta. Uloga režisera. Uloga scenariste. P-13: Prototip. Svrha prototipa. Planiranje i realizacija prototipa. Testiranje prototipa. Upotreba rezultata testiranja. P-14: Producija. Izlazi faze produkcije. Odobravanje producijskog materijala. Zadaci u fazi produkcije. Uloge producenta i režisera u fazi razvoja. P-15: Alfa i beta diskovi. Gold master. Dizajn pakovanja. Arhiviranje. Praktična nastava: Vježbe, Drugi oblici nastave, Studijski istraživački rad V-01: Uvod u multimedijalnu produkciju (Upoznavanje sa uređajima i alatima) V-02: Formiranje projektnih timova i definisanje projektnih zadataka V-03: Radionica: Igra uloga i podela tima na osnovne uloge V-04: Radionica: Generisanje ideje za projekat produkcije i definisanje osnovnih komponenti sistema – ciljna grupa, sadržaj, interaktivne karakteristike, struktura, kontrole, izgled aplikacije V-05: Korisnički interfejsi. Generacije korisničkih interfejsa. Projektovanje korisničkog interfejsa. Primeri korisničkih interfejsa interaktivnih aplikacija. V-06: Radionica: Pisanje koncepta i konkurenčka analiza (izrada kompetitivne matrice) V-07: Radionica: Top-level dizajn i kost-benefit analiza V-08: Radionica: Izrada funkcionalne specifikacije V-09: Istraživanje. Istraživanje potreba korisnika projekta produkcije. Planiranje istraživačkog sastanka. Izveštaj analize. Preliminarni plan razvoja. Preliminarni budžet. V-10: Dizajn. Dizajn pozadine i ekranskih prikaza. Dizajn ikona. Dizajn i razvoj karaktera. Scenario. V-11: Zvučna podloga. Snimanje karaktera i pozadinskog govora. Izbor muzike. Izbor zvučnih efekata. Izrada finalnog plana i finalnog budžeta. V-12: Izrada prototipa. Grafika. Video. Zvuk. V-13: Producija. V-14: Testiranje. V-15: Odbrana projektnih zadataka.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, vježbe, praktičan rad, konsultacije.

Literatura:

Starčević, D.; Stavljanin, V. (2013), *Multimedija*. Beograd: FON Beograd
Elin, L. (2001). *Designing and Developing Multimedia – A Practical Guide for the Producer*. Director and Writer, Allyn & Bacon, MA, USA.

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:

	UNIVERZITET U BANjOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Projektovanje poslovnih informacionih sistema			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	8.	4P+2V	6
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Cilj izučavanja predmeta je upoznavanje studenata sa savremenim teorijskim i praktičnim aspektima projektovanja informacionih sistema. Konačni cilj je da se kroz postepeno upoznavanje sa savremenom metodologijom sistemske analize i projektovanja informacionih sistema studenti osposobe za poslove sistem analitičara i projektanata informacionih sistema.

Ishodi učenja (stečena znanja):

Potreba za ekonomistima koji pored dobrog poznавања области економије и менаджмента, поседују знања и способност да непосредно учествују у активностима пројектовања информационих система је веома изражена. Знања, компетенције и вештине које студент може стечи изуčавањем проблематике пројектовања информационих система представља образовну основу за примјену у професионалној пракси.

Sadržaj predmeta:

Управљање пројектима и ризицима развоја информационих система. Стратешко планирање развоја информационих система. Развојни циклус пројектовања информационих система. Препознавање проблема/preliminarno истраживање (оперативна извршливост, финансијска и економска извршливост, техничка извршливост). Одређивање захтева (побољшање процеса, побољшање пословања, понуда нових производа и услуга, брže извршавање пословних процеса, смањење трошкова производње robe и услуга, освајање нових региона и тржишта). Дизајнирање система (концептуално дизајнирање, логичко дизајнирање, физичко моделирање; излаз-информације и резултати, улаз-подаци и информације за обраду, усклађени подаци-базе података и датотеке, обрада и процедуре, контроле). Пројектовање и изградња (набавка softvera и сервиса, програмирање, тестирање). Имплементација (обука, припрема локације, стратегија прелaska на нови систем). Евалуација и nastavak razvoja. Modeli пројектовања информационих система. Прескриптивни модели (model vodopada, inkrementalni model, RAD model). Razvojni ili evolutivni modeli (model prototipa, spiralni model). Specijalni modeli (model razvoja zasnovan na komponentama). Jedinstveni процесни model. Методе и технике моделирања информационих система (моделирање процеса, моделирање података, моделирање функција, моделирање објеката). Друге методе и технике (блок-схеме система, дигама тока података, акциони диграми, псевдокод, HIPO техника, Варнијеви диграми, ријечник података). Средства пројектовања информационих система (UML, CASE алати). Методологије пројектовања информационих система (структуралне методологије, објектне методологије, агилне методологије). Ревизија информационих система.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, семинарски радови, вježbe на рачунарима, studentske prezentacije.

Literatura:

Stankić, R. (2013). *Projektovanje informacionih sistema*. Beograd: Ekonomski fakultet

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:

	UNIVERZITET U BANJOJ LUCI EKONOMSKI FAKULTET	 УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ FACULTY OF ECONOMICS UNIVERSITY of BANJA LUKA
Dodiplomske akademske studije – I ciklus studija		
Studijski program(i):	Poslovna informatika	

Naziv predmeta	Upravljanje poslovnim procesima			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Fond časova	Broj ECTS bodova
	Obavezni	8.	3P+3V	5
Nastavnici	Prema odluci Nastavno-naučnog vijeća Ekonomskog fakulteta			

Uslovjenost drugim predmetima	Oblik uslovjenosti
Nema uslovjenosti	

Ciljevi izučavanja predmeta:

Sticanje teorijskih osnova i praktičnih znanja neophodnih za modelovanje poslovnih procesa i upoznavanje osnovnih tehnika njihove efikasne automatizacije

Ishodi učenja (stečena znanja):

Studenti će biti sposobljeni da analiziraju, identifikuju i opišu poslovne procese koristeći odgovarajuće formalne metode, a zatim da koristeći savremene softverske sisteme definišu i način njihove automatizacije.

Sadržaj predmeta:

Teorijska nastava: Pojam poslovnih procesa (PP). Modelovanja organizacionih sistema. Teorijske osnove modelovanja PP. Petrijeve mreže, Dijagrami promjene stanja, Životni ciklusi objekata. BPMN i UML Dijagram aktivnosti. Osnove metodologije modelovanja poslovnih procesa. Analiza poslovnih procesa. Hiperarhijska dekompozicija. Specifikacija poslovnih procesa. Koreografija i orkestracija. Standardi u modelovanju poslovnih procesa. Prikaz UMM (UN/CEFACT Modeling Methodology) standarda. UMM modeli. Sistemi za upravljanje poslovnim procesima. Procesno zasnovani upravljački sistemi. Servisno orijentisana arhitektura (SOA). BPEL i WSDL standardi.

Praktična nastava: Primjeri PP. Odnos prema ostalim menadžment disciplinama. Petri mreže i UML Dijagram promjene stanja. UML Dijagram Aktivnosti. Uzori u modelovanju PP. Analiza poslovnih procesa. Specifikacija PP. Koreografija i orkestracija. Standardi za modelovanje PP. Prikaz UMM. UMM pogledi i modeli. Prikazi pojedinih softverskih sistema za automatizaciju PP. Metamodeli PP. Automatsko odvijanje PP. SOA. Upravljanje PP.

Metode nastave i savladavanje gradiva:

Predavanja, vježbe, studije slučaja.

Literatura:

Silver, B. (2009). *BPMN Method & Style: A levels-based methodology BPM process modeling and improvement using BPMN 2.0*, second edition. Cody-Cassidy Press. ISBN: 978-0982368107

Havay, M. (2005). *Essential Business Process Modeling*. O'Reilly Media, ISBN: 978-0596008437

Oblici provjere znanja i ocjenjivanje:

Pohađanje nastave	2 boda	Kolokvij I	0-20 bod.	Završni ispit	0-50 bod.
Aktivnost na nastavi (Seminarski rad, rasprave, studije slučaja)	0 - 8 bodova	Kolokvij II	0-20 bod.		

Posebna naznaka za predmet:

Ime i prezime nastavnika koji je pripremio podatke:
--